

Revista "Învățămintul primar în Gorj"

Numărul 8/2025

Târgu-Jiu

Ministerul Educației
Inspectoratul Școlar Județean Gorj

ISSN: 2810-5184 ISBN-L 2810-5184

Nr. 8, Decembrie 2025

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

1. INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL: PROF. STAICU MARIAN
2. INSPECTOR GENERAL ADJUNCT: PROF. ALEXANDRESCU GRIGORE
3. INSPECTOR DE SPECIALITATE: PROF. VULPE DANIELA
4. PROF. ÎNV. PRIMAR: CEAUȘESCU ANA-MARIA
5. PROF. ÎNV. PRIMAR: NEGREA CRISTINA
6. PROF. ÎNV. PRIMAR: POPESCU ANDREEA MARIA
7. PROF. ÎNV. PRIMAR : ANDREI VIOLETA
8. PROF. ÎNV. PRIMAR: BRĂILOIU RODICA-CORNELIA

CONTACT:

revistainvatamantprimargorj@gmail.com

***RESPONSABILITATEA PENTRU TEXTELE PUBLICATE REVINE ÎN EXCLUSIVITATE
AUTORILOR.***

Cuprins

1.	CREATIVITATE ȘI COMUNICARE ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIONAL CONTEMPORAN -studiu de specialitate - <i>VULPE DANIELA</i>	5
2.	PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR: DE LA PREVENȚIE LA INTERVENȚIE <i>ANDREI VIOLETA</i>	9
3.	IMPORTANȚA ARTEI ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI <i>BORUGĂ MARIA</i>	11
4.	DE CE SE AGRESEAZĂ COPIII? <i>BRĂILOIU RODICA-CORNELIA</i>	15
5.	SPECIFICUL METODELOR INOVATIVE ÎN RECEPTAREA MESAJULUI SCRIS LA CLASA I -Studiu de specialitate- <i>BURSUC RALUCA-GEORGETA</i>	18
6.	ROLUL PROFESORULUI CA MEDIATOR AL ÎNVĂȚĂRII PERSONALIZATE <i>CĂLESCU VASILICA-CRISTINA</i>	20
7.	UTILIZAREA INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR-STUDIUL DE SPECIALITATE <i>CĂRĂVAN CRISTINA</i>	22
8.	CONTRIBUȚIA ORELOR DE MUZICĂ LA DEZVOLTAREA INTEGRALĂ A ELEVILOR MICI <i>CEAUȘESCU ANA-MARIA</i>	24
9.	METODE INTERACTIV-MODERNE ÎN PREDAREA CONȚINUTURILOR DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ <i>CERDAC SIMONA-VALENTINA</i>	26
10.	METODE INOVATIVE APLICATE LA CLASĂ <i>CERDAC ȘTEFANIA-COSMINA</i>	29
11.	INTEGRARE VS INCLUZIUNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR <i>CORĂGA ADELINA-LAVINIA</i>	31
12.	METODE MODERNE DE FORMARE ÎN DIDACTICA SPECIALITĂȚII: NOI PERSPECTIVE ASUPRA LECȚIEI DE MATEMATICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL <i>COSACU DORINEL</i>	34
13.	IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII CREATIVITĂȚII ELEVILOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR <i>COSACU DORINEL</i>	40
14.	MODALITĂȚI DE PREVENIRE A ABANDONULUI ȘCOLAR TIMPURIU <i>DEACONU DANIELA</i>	48
15.	ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE-O BUNĂ COLABORARE FAMILIE- ȘCOALĂ <i>DUMITRESCU ILEANA-DANIELA</i>	50
16.	JOCUL DIDACTIC LA MATEMATICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR -Studiu de specialitate- <i>DUNGAN VALENTINA ROXANA</i>	54
17.	DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE CU AJUTORUL ACTIVITĂȚILOR CREATIVE <i>DUNGAN VALENTINA ROXANA</i>	58
18.	FLUTURI ÎNVĂȚAȚI SĂ ZBOARE: CUM CONSTRUIM AUTONOMIA ELEVILOR MICI <i>GUȚILĂ DENISA-MĂDĂLINA</i>	61
19.	FACTORI CARE FAVORIZEAZĂ ABANDONUL ȘCOLAR <i>JUREBIE ANAMARIA NINA</i>	64
20.	MANAGEMENTUL EDUCAȚIONAL ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR <i>LĂZĂRESCU ELENA</i>	67
21.	EDUCAȚIA PRIN ARTĂ – FORMAREA COMPETENȚELOR ESTETICE ȘI PRACTICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR <i>LIMBĂU ELENA LARISA</i>	70

22.	EDUCAȚIA – UN TERMEN GENERAL VALABIL PE MAPAMOND <i>MOCIOI VICTORIA SIMONA</i>	74
23.	DIGITALIZAREA PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR - Studiu de specialitate - <i>NEGREA CRISTINA</i>	77
24.	UTILIZAREA POVEȘTIILOR MATEMATICE LA CLASELE PRIMARE PENTRU DEZVOLTAREA GÂNDIRII LOGICE <i>NISTOR MARIANA</i>	80
25.	PEDAGOGHIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE - AVANTAJE ȘI LIMITE <i>OCHETAN LORIANA</i>	81
26.	EDUCAȚIA DIFERENȚIATĂ – O NECESITATE <i>PETRICĂ LOREDANA ELENA</i>	85
27.	MĂSURI PENTRU ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎN INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT <i>POPESCU CRISTINA-MONICA</i>	87
28.	ROLUL ȘCOLII ÎN STIMULAREA COPIILOR SUPRADOTAȚI-STUDIUL DE CERCETARE <i>POPESCU ECATERINA</i>	90
29.	ECOURILE ȘCOLII ONLINE <i>POPESCU MANUELA ILEANA</i>	94
30.	TRATAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE Studiu de cercetare <i>POPESCU SIMONA ILEANA</i>	97
31.	INSTRUMENTE DIGITALE ESENȚIALE FOLOSITE LA CLASELE PRIMARE <i>REVNIC CORINA</i>	102
32.	IMPORTANȚA PARCURGERII CURSULUI DE FORMARE „PEDAGOGIE DIGITALĂ PENTRU CADRELE DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR” <i>REVNIC CORINA</i>	105
33.	JOCURI PENTRU DEZVOLTAREA ATENȚIEI <i>SĂFTESCU CAMELIA</i>	108
34.	INTEGRAREA TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN ACTIVITĂȚILE DIDACTICE <i>SCHINTEE CARMEN</i>	111
35.	PRINCIPALELE FORME DE MANIFESTARE A DEVIANȚEI ȘCOLARE <i>SECELEANU DORINA</i>	114
36.	CULOARE, FORMĂ ȘI IMAGINAȚIE – LUMEA ARTEI ÎN OCHII COPILULUI DE ȘCOALĂ PRIMARĂ <i>STOICHESCU IRINA</i>	117
37.	PREDAREA INTEGRATĂ <i>TEICA LOREDANA MARIA</i>	120
38.	PROIECTUL ETWINNING ” BLUE FUTURE LAB: ARTIFICIAL INTELLIGENCE, XR AND STEAM FOR SUSTAINABLE OCEANS” <i>TOMESCU CRISTINA</i>	123
39.	IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ÎN FAMILIE ȘI LA ȘCOALĂ <i>VĂDUVA LUIZA ADELA</i>	125
40.	FOLOSIREA JOCULUI DIDACTIC ÎN EDUCAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE <i>VLADU ANA NICOLETA</i>	128
41.	PROFESORUL ÎN CONTEXTUL ACTUAL <i>VLĂDOIU CLAUDIA</i>	132

CREATIVITATE ȘI COMUNICARE ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIONAL CONTEMPORAN

- studiu de specialitate -

PROF., VULPE DANIELA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "CONSTANTIN BRÂNCUȘI" TÂRGU JIU

Succesul unui elev depinde în mare măsură de potențialul său educativ, de particularitățile psihofiziologice, de complexitatea materialului instructiv. Un rol important în edificarea unui climat educațional adecvat revine profesorului, care trebuie să stimuleze potențialul creativ al elevilor în procesul instruirii. În activitatea de predare-învățare din clasă/școală, profesorul exercită influențe sociale specifice – de natură educațională – asupra elevilor, îndeosebi prin procesul de comunicare. Nu există act de învățare a elevului în care să nu fie implicată comunicarea: cu învățătorul prin prezența lui fizică sau simbolică, cu semenii prin comportamente sociale, cu alte generații etc. Ca formă de interacțiune, comunicarea în situația didactică este concomitent relația între subiecți, schimb reciproc de mesaje, acțiune de informare și formare bilaterală. În general, rațiunea procesului de comunicare, a interacțiunii profesor-elevi în cadrul sarcinilor didactice este de a obține împreună rezultate pozitive, de a produce schimbări favorabile în mentalitățile, atitudinile și comportamentele interlocutorilor, de a forma și dezvolta creativ personalitatea elevilor prin crearea unui climat educațional deschis și eficient, ținându-se cont, totodată, de intervenirea schimbărilor în procesul instructiv-educativ. Comunicarea didactică este nucleul practic și pragmatic al comunicării educaționale, constituind esența însăși și vehiculul secvențelor procesului de învățământ, derulat sub formă de lecții. Comunicarea didactică presupune o perpetuă interacțiune între profesor și elevi, indiferent că este vorba de predare, învățare, evaluare și chiar de proiectare didactică. Cercetările au stabilit faptul că cei mai influenți factori ai contextului psihosocial din mediul educațional sunt: comunicarea interpersonală, relațiile interindividuale dintre membrii grupului și comportamentul model al persoanelor semnificative pentru subiecții în formare. În activitatea grupului școlar, comunicarea interpersonală reprezintă modalitatea fundamentală de interacțiune psihosocială dintre profesor și elevi, de realizare a relațiilor interindividuale de cunoaștere, informare, influență, valorizare și reglare reciprocă.

Funcția didactică a profesorului se exprimă prin îndeplinirea statutului de model, partener, sfătuitor. Ea se îndeplinește prin crearea unei atmosfere generale de securitate și

încredere în clasă, prin încurajarea fiecărui elev, prin crearea unui flux de simpatie între profesor și elev. Astfel, cadrul relațional din clasă produce efecte specifice asupra interacțiunii subiecților educației, schimburilor de mesaje în interiorul și în afara grupurilor școlare. Contextul activității didactice influențează nu doar personalitatea elevilor, ci și a profesorului, calitatea relațiilor comunicative și socioafective interpersonale din grup. Este evident că comunicarea didactică prin specificul său este importantă pentru dezvoltarea unui climat educațional eficient și deschis. Ea direcționează activitatea cadrelor didactice prin stimularea capacității acestora de a:

- a) construi un proiect pedagogic viabil în sens curricular;
- b) elaborează mesajul educațional, ținând seama de particularitățile: câmpului psihosocial care înconjoară acțiunea educațională, ambianței educaționale rezultate din interiorul și din exteriorul acțiunii educative, colectivului de preșcolari, elevi etc.;
- c) focaliza mesajul educațional asupra fiecărui elev, ținându-se seama de particularitățile intelectuale, socioafective, psihomotorii;
- d) asigura repertoriul comun cu elevul prin proiectarea corelației subiect-obiect simultan la nivel de comunicare intelectuală - afectivă - motivațională;
- e) stimula perfecționarea continuă a acțiunii didactice prin valorificarea deplină a ciclurilor de conexiune inversă externă concepute ca premisă a autoinstruirii/autoeducației.

Ca urmare, am determinat următoarele:

- calitatea procesului didactic depinde semnificativ de calitatea proceselor comunicative ce se stabilesc într-o sală de clasă între educator și educabili;
- rezultatele activității didactice sunt superioare atunci când cei doi interlocutori generici ai relației educaționale sunt parteneri în adevăratul sens al cuvântului, ei având posibilitatea de a-și schimba rolurile (emițător și receptor);
- clasa școlară creează un autentic câmp psihologic, ceea ce are ca rezultat faptul că relațiile și interdependențele ce se stabilesc în acest context contribuie la efectele comunicative globale;
- pentru creșterea efectelor comunicative și, prin ele, pentru dezvoltarea climatului educațional, este necesar ca bunele relații de comunicare să fie cultivate în mod explicit.

Modalitățile de influențare a climatului educațional comunicativ al clasei de elevi, prin contribuția pe care o pot aduce partenerii relației educaționale: calitatea actelor de comunicare depinde esențial de gradul de permisivitate sau nepermisivitate comunicativă pe care o induce profesorul, prin atitudinile pe care le adoptă față de interlocutor și față de

schimbul informațional și interpersonal. Așadar, comunicarea didactică înglobează și acele fluxuri informaționale, intenționate sau nu, verbale ori nonverbale, ce profilează un univers de discurs pluridirecțional, multicanal și polisemantic, favorizând astfel un climat psihosocial adecvat. Profesorul trebuie să știe să asculte. Elevul conștientizează dacă partenerul lui de comunicare doar pare că-l ascultă și atunci refuză să mai comunice. În relația de comunicare, profesorul trebuie să creeze o situație favorabilă exprimării elevului care să nu se simtă judecat sau manipulat prin întrebări. A ști să ascuți este o știință și o artă. Din ce în ce mai mult observăm în relațiile cu ceilalți că foarte puțini oameni știu să asculte. Chiar dacă dau această impresie, tot limbajul trupului lor atestă că de fapt informația nu ajunge la ei. Absența comunicării rezultă și din absența ascultării reale a interlocutorului. Din perspectiva educației formale, comunicarea didactică constituie baza procesului de predare și asimilare a cunoștințelor în cadrul instituționalizat al școlii și între parteneri cu statusuri determinate: cadrele didactice ca principali agenți educaționali și cele ale elevilor, în subordonarea nemijlocită față de conducerea unei asemenea instituții. O problemă în comunicarea didactică constituie și formularea întrebărilor și acceptarea răspunsurilor. Profesorul, conform lui G. Leroy, poate formula întrebări limitate sau închise și întrebări cuprinzătoare sau deschise. Putem afirma că întrebările limitate adresate de către profesor în serie formează un lanț care încătușează gândirea elevului, stimulează doar să facă progrese în obținerea unor cunoștințe după o schema prestabilită iar întrebările deschise pot ajuta elevul să formeze deprinderile unei gândiri critice. De aceea, a comunica eficient și expresiv cu ceilalți și cu sine presupune: să informezi inteligibil și să facilitezi înțelegerea mesajului transmis; să dezvolți gândirea, afectivitatea, motivația, voința și personalitatea elevilor; să sesizezi și să conștientizezi reacțiile, atitudinile și manifestările comportamentale ale celor cu care comunici; să convingi pe cei cu care comunici.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea și respectarea unor reguli de către profesori, între care:

- vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor); încurajarea feedback-ului din partea elevilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese);

- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;

- folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje (de regulă, orală și vizuală, concomitent); repetarea mesajelor mai complexe.

Orice cadru didactic trebuie să fie conștient de responsabilitatea față de cuvântul rostit într-o societate în care totul se petrece sub semnul rapidității, în care greșelile de exprimare sunt considerate fără importanță și în care nimeni nu răspunde pentru ce a spus, în care nimeni nu așteaptă răspuns la intervenția sa într-o conversație.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitru I., Ungureanu C. **Pedagogie și elemente de psihologia educației.** - București: Cartea Universitară, 2005.
2. Cristea S. **Dicționar de pedagogie.** - București, 2000, p.42.
3. Nicola I. **Tratat de pedagogie școlară.** - București, 1996, p.472-473.
4. Cucoș C. **Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice.** - Iași, 1998, p. 340-341.
5. Albu E. **Prevenirea și combaterea devierilor de comportament la preadolescenți.** - București, 2002, p.43.
6. Sălăvăstru D. **Psihologia educației.** - Iași: Polirom, 2000.
7. Cozărescu M. **Comunicare didactică. Teorie și aplicație.** - București, 2003.

PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR: DE LA PREVENȚIE LA INTERVENȚIE

*PROF. ÎNV. PRIMAR, ANDREI VIOLETA
LICEUL TEOLOGIC TÂRGU JIU, GORJ*

Abandonul școlar reprezintă una dintre cele mai grave provocări ale sistemului educațional românesc contemporan, afectând șansele de integrare socială și profesională ale elevilor. Într-o societate aflată în continuă transformare, prevenirea abandonului școlar nu este doar o sarcină instituțională, ci o responsabilitate comună a școlii, familiei și comunității.

Educația are un rol fundamental în formarea competențelor de viață, însă succesul școlar depinde de numeroși factori: motivația elevului, climatul educațional, relația profesor-elev, sprijinul familiei și contextul socio-economic. În multe cazuri, abandonul școlar este precedat de absențe repetate, rezultate scăzute și o scădere treptată a interesului pentru învățare. Astfel, prevenția trebuie să înceapă înainte ca elevul să se afle într-un punct critic.

Prevenirea abandonului școlar presupune implementarea unor măsuri timpurii, centrate pe elev și pe nevoile sale individuale. Profesorul are rolul de a identifica semnalele de risc – lipsa motivației, dificultăți de învățare, probleme emoționale sau familiale – și de a colabora cu consilierul școlar și familia. Activitățile extracurriculare atractive, metodele interactive și adaptarea curriculară pot consolida interesul elevilor pentru școală. Programele de tip „Școală după școală”, bursele sociale și mentoratul educațional s-au dovedit eficiente în sprijinirea elevilor vulnerabili.

Când elevul manifestă semne evidente de risc, se impune trecerea de la prevenție la intervenție. Intervenția pedagogică trebuie să fie personalizată, bazată pe consiliere, suport emoțional și recuperare educațională. Echipa multidisciplinară din școală – diriginte, consilier școlar, profesor de sprijin – are rolul de a construi un plan de intervenție individualizat. De asemenea, colaborarea cu familia și serviciile sociale devine esențială.

Un alt aspect important este dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor: empatie, reziliență, autocontrol și comunicare. Aceste abilități susțin adaptarea la cerințele școlare și reduc riscul de abandon. Totodată, profesorul trebuie să creeze un climat incluziv, bazat pe respect și valorizarea diversității.

Comunitatea locală poate susține școala prin proiecte educaționale, parteneriate cu ONG-uri și campanii de conștientizare privind importanța educației. Implicarea autorităților locale în sprijinirea familiilor vulnerabile (prin burse, transport sau masă caldă) contribuie la reducerea cauzelor economice ale abandonului.

Prevenirea abandonului școlar este un proces complex, care necesită colaborare și implicare continuă. Profesorul are un rol cheie în observarea timpurie a semnelor de risc, în motivarea elevilor și în construirea unei relații de încredere cu familia. O abordare integrată – care combină prevenția cu intervenția și sprijinul comunitar – poate transforma școala într-un mediu sigur, motivant și incluziv pentru fiecare copil.

BIBLIOGRAFIE:

- 1. Ministerul Educației (2021). Strategia națională de reducere a părăsirii timpurii a școlii 2021–2027.**
- 2. Miclea, M. (2015). Psihologia educației: de la teorie la practică. Cluj-Napoca: Editura ASCR.**
- 3. UNICEF România (2020). Copiii din România: provocări și soluții pentru incluziune educațională.**
- 4. Ionescu, M. (2019). Managementul clasei de elevi și prevenirea abandonului școlar. București: Editura Didactică și Pedagogică.**
- 5. European Commission (2022). Reducing Early School Leaving: Policy Handbook.**

IMPORTANȚA ARTEI ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI

PROF. ÎNV. PRIMAR , BORUGĂ MARIA

LICEUL GHEORGHE TĂTĂRESCU

LOC. ROVINARI, JUD. GORJ

Arta este acea latură spiritual care oferă un univers mental, artificiu, menit să înlocuiască realitatea, exteriorizată sub diferite forme. Delacroix afirma următoarele: dacă arta nu ar fi existat, omul ar fi fost văduvit de o lume întreagă”.

Începând de la cele mai fragede vârste și continuând cu ciclul primar,gimnazial și cel liceal, problematica,în datele ei esențiale, adecvate acestor vârste - a educației artistico-plastice și a conținutului tematic, este prevăzută în programele preșcolare și școlare de educație plastică.

Activitatea de educație plastic este cea mai important formă de activitate unde preșcolarul și școlarul își poate exprima liber, gânduri, sentimente, idei și face posibilă punerea în practică a acestora. Acum, cu prilejul încercărilor și reușitelor lor practice, ies la iveală, dar și se formează talente nebănuite ale unor copii pe care îi putem îndruma diferentat spre performanță prin participarea acestora la diverse concursuri, și de ce nu înscrierea lor în școli de specialitate (cluburi pentru copii, școli de artă populară, licee de artă).

Așa cum sunt concepute acum programele nu sunt rigide, ele oferă atât pentru educator sau profesor cât și pentru copii libertatea în rezolvarea unei probleme plastice, care constă în primul rând în modul propriu de concepere a acestuia, în modul propriu de realizare, de construcție, de manieră, de stil propriu, dacă nu este prea mult spus, cu originalitate și valoare artistică în ceea ce face. Dar această libertate este orientată în rezolvarea oricărei lucrări de niște reguli unanim valabile, cunoscute și recunoscute în artele vizuale pe care educatorul de artă trebuie să le știe, să le stăpânească și să le aplice pentru a putea îndruma copiii în mod creator, deci această libertate nu înseamnă libertinism, ci orientare liberă, dar cu știință.

Orice lucrare trebuie gândită și simțită dar la această vârstă a școlarității, copiii nu pot fi încorsetați de reguli, ei se exprimă spontan, dar printr-o bună îndrumare din partea învățătorului, acestea se vor regăsi în în lucrările lor, având și libertatea totală de exprimare

ce va facilita realizarea unor lucrări unitare din punct de vedere artistic, ce exprimă idei și sentimente, nu „o făcătură haotică”.

Modul de gândire și abordare a unei lucrări plastice este infinit ca variante, soluții și propriu fiecărui copil de a finaliza ceea ce și-a propus. În conceperea unei lucrări, de pildă o compoziție plastică, școlarul, ca de altfel oricare copil la orice vârstă trebuie să încerce și să exerseze la diferitele activități - elementele de limbaj plastic și mijloacele de expresie plastică, precum și tehnologie artistic pe care le poate folosi fără teama de a le epuiza.

Dar care este legătura dintre artă și creativitate? Creativitatea artistică are ca scop principal estetica, arta. Etimologic, termenul de creativitate provine din latinescul „creare” care are semnificația de a zămlisi”, a făuri”, a crea”, a naște” După P. Popescu-Noveanu, “creativitatea presupune predispoziția general a personalității spre nou, o anumită organizare a proceselor psihice în sistemul de personalitate”(Roco M., 2004)

Când vorbim despre creativitate, facem referire la tot ceea ce înseamnă expresie și creație artistică, de la invențiile din domeniul tehnologic până la descoperirile științifice de comunicare interumană, de educație, de comportamente personale și de mișcările sociale. Ea presupune: adaptare, imaginație, construcție, originalitate, evoluție, libertate interioară, talent literar, distanțare față de lucrurile deja existente. Ca formațiune psihică, creativitatea se manifestă printr-o multitudine de sensuri: productivitate, eficiență, valoare, ingeniozitate, noutate, originalitate.

Experimentele au arătat că la vârsta copilăriei, creativitatea este mult mai puternică decât la vârsta adultă. De aceea, indiferent de vârstă, programele educative trebuie să urmărească cultivarea creativității. Copilul care-și manifestă permanent mirarea și surpriza, încercând să surprindă ineditul lumii, neinfluențat încă de educația rutinieră, este considerat prototipul creativității.

Teama de orice deviere de la normă(convenție, tradiție) sau nonconformismul social are ca efect dispariția originalității, fiind capcană în care eșuează creativitatea multor indivizi. La vârsta preșcolară, creativitatea îmbracă diferite forme. Curiozitatea specific acestei vârste îi ajută pe copii să vină cu idei originale, găsind soluții unice în orice situație și dezvoltându-și într-un mod cât mai liber creativitatea.

Există multiple posibilități de formare a unei personalități creative. Consider că una dintre cele mai eficiente la vârsta școlară este dezvoltarea creativității prin activitățile de educație plastică. La clasă, activitățile artistico – plastice le desfășurăm în zona ARTĂ.

Această zonă am dotat-o împreună cu copiii în așa fel încât să corespundă și pentru activitățile practice. Materialele folosite sunt diverse de la culori de apă (acuarela, tempera, guașa), pensule de diferite mărimi, vase și recipiente pentru apă (lianți), suporturi de lucru (planșe, de bloc, hârtie colorată, hârtie cartonată, planșete de lucru, plastilina pentru modelaj, șervețele și lavete de șters. De asemenea zona este dotată corespunzător pentru astfel de activități (mese de lucru, dulăpior cu sertare și panou pentru expunerea lucrărilor). Tot la acest sector se desfășoară și activitatea practică, iar materialele necesare desfășurării acestei activități sunt păstrate și depozitate pe rafturi separate (hârtie glacee, foarfece, carton, hârtie creponată, lipici, mărgelile colorate, paste făinoase, capace de ambalaje, semințe, frunze, flori presate, petice și cupoane de stofă, fire de ață și de lână de diferite culori și sârmă izolată divers colorată etc.)

Dintre toate activitățile studiate, activitatea de educație plastic îi atrage cel mult mai mult pe copii. Este activitatea care valorifică la maxim potențialul creativ al acestora. Prin artă, copilul se formează să trăiască în frumusețe și armonie cu tot ceea ce îl înconjoară. Îl învață să observe frumosul oriunde și să triască cu intensitate emoțiile transmise de acesta.

Culorile și formele plastice sunt mijloace de exprimare, cu ajutorul cărora ne exteriorizăm emoțiile, dorințele, așteptările, relațiile cu cei care ne sunt în jur.

Arta constituie forma de exprimare, prin care se dezvoltă atât sensibilitatea senzorială, cât și cea artistică, având o mare contribuție și în formarea comportamentului. Deși are la bază factorul genetic, educația rămâne modalitatea prin care se dezvoltă și modelează orice formă de exprimare artistică.

Activitatea predominant la vârsta școlară este jocul. Prin joc, copilul da frâu liber imaginației și fanteziei, își exprimă trăirile și emoțiile. În realizarea lucrărilor sale, școlarul apelează la experiența sa despre viață și lucrurile care-l înconjoară, redându-le de la forma cea mai realistă, până la forma cea mai imaginară.

BIBLIOGRAFIE:

- Cucoș C., **Pedagogie**, Editura Polirom, Iași, 1998;
- Lespezeanu M., **Tradiții și modern în învățământul preșcolar**, Editura Omfal Esențial, 2007;
- Neacșu I., **Motivație și învățare**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978;
- *** **Curriculum pentru învățământul preșcolar**, Editura DPH, 2009;

- Roco M, Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004;
- http://www.bp-soroca.md/pdf/rolul_arte_plastice_in_dezvoltarea_capacitatilor_creative.doc;
- <http://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/rolul-artelor-vizuale-i-dramatice-in-dezvoltarea-socio-empatica-i-emoțională-a-copilului>

DE CE SE AGRESEAZĂ COPIII?

PROF. ÎNV. PRIMAR, BRĂILOIU RODICA-CORNELIA

COLEGIUL NAȚIONAL "SPIRU HARET",

TG-JIU, GORJ

Violența a devenit un fenomen tot mai des întâlnit în societatea actuală, manifestându-se în diverse circumstanțe (la școală, pe stradă, în familie etc.) și apare ca o problemă socială în a cărei soluționare rolul cel mai important îl au familia și școala, implicând instituții precum: poliția, justiția, administrația, dar și opinia publică.

Conform cercetărilor psihologice, există trei factori care stau la baza manifestărilor agresive: ereditatea biologică (violența poate fi o tendință spontană moștenită), experiența individuală a organismului și influența externă sau frustrările. La aceștia se adaugă factori socio-economici, precum: discriminarea sau inechitatea socială, sărăcia sau incapacitatea de a atinge un anumit nivel material, marginalizarea socială, șomajul, divorțurile etc.

În continuare voi încerca să delimitez cele 4 explicații despre întrebarea fundamentală - „de ce se agresează copiii?” Statutul social este o premisă de la care încep majoritatea fenomenelor de bullying, deoarece de cele mai multe ori agresorii au o stimă de sine scăzută. Cercetătorii au descoperit opusul, faptul că agresorii sunt de fapt încrezători și chiar îndrăgiți de persoanele din jurul lor, aceștia încearcând îmbunătățirea statutului social pornind de la grupurile reduse de participanți până la întreaga instituție. Ca modalități în încercarea câștigului se regăsesc hărțuirea, excluderea, dar și răspândirea de zvonuri negative cu dorința de a intimidă cât de mult posibil agresații. O altă funcție este tehnica menținerii controlului și a puterii. Copiii savurează controlul sau sentimentul de putere atunci când ceilalți sunt sub influența manipulării. De această dată, controlul se exercită prin acțiunile fizice, acestea fiind cele mai daunătoare.

Cineva spunea că violența se învață... și acest lucru se poate observa în modul cum aleg unii părinți să-și crească copilul. Aud tot mai des replici de genul *Bătaia e ruptă din rai!* sau *Și pe mine m-au bătut părinții și uite unde am ajuns!*. Ca profesor, sunt uimită că mai există părinți care vin și-i spun cadrului didactic că pot să-i bată copilul dacă are acte de

indisciplină și atunci nu mă pot opri să nu mă gândesc la cauzele care au dus la acest comportament al elevului.

Zilnic, elevii se află în situații conflictuale, încercând să rezolve anumite probleme personale sau interpersonale prin contraziceri, replici ironice, jigniri, amenințări sau chiar loviri. Tocmai de aceea, școala are un rol foarte important nu numai în rezolvarea unor situații conflictuale cât, mai ales, în prevenirea unor astfel de evenimente nedorite care îi pot afecta pe adolescenți pe o perioadă lungă de timp sau chiar pentru toată viața.

Televiziunea prezintă tot mai des situații și imagini șocante din școli, având drept protagoniști elevi care vor să-și facă dreptate singuri sau vor să se impună în fața celorlăți prin puterea pumnului. Acești tineri dezvoltă comportamente agresive pornind de la ofensă, țipete, îmbrânceli, până la palme, pumni sau chiar asasinat. Ei cred uneori că aceasta ar fi singura modalitate de rezolvare a conflictelor și nu vor să apeleze la ajutorul cadrelor didactice, considerând-o drept o înjosire.

Ajunși în acest punct, îți pui întrebarea: Ce rol joacă școala în prevenirea actelor de violență?

Părinții cred că școala este un factor decisiv și unic răspunzător și din acest motiv lasă această sarcină doar pe umerii profesorilor. Nu rareori am auzit părinți ai elevilor agresivi rostind replica: N-ai învățat nimic la școală!.

Rolul școlii, și în speță al profesorilor, este foarte mare chiar dacă nu este recunoscut, de cele mai multe ori. Profesorii pot să transmită elevilor nu numai informații utile ci și modele de conduită, determinându-i pe elevi să le urmeze exemplul.

Ca diriginte, le citesc în fiecare an elevilor mei *Regulamentul de ordine interioară*, care urmărește, printre altele, prevenirea violenței, dar acest lucru nu este suficient. Elevul trebuie să se simtă în siguranță în cadrul școlii, protejat atât de colegii care încalcă normele, dar și în afara școlii, și de aceea sfaturile profesorilor, fie ei diriginți sau nu, se dovedesc uneori mai importante decât cunoștințele propriu-zise, deoarece acestea pot să le servească elevilor și după terminarea școlii și își pot arăta roadele, mai târziu, în educarea viitoarelor generații.

Iată câteva dintre măsurile care se pot lua pentru a preveni și stopa acest fenomen:

- prin dezvoltarea unei atitudini pozitive față de fiecare elev și exprimarea încrederii în capacitatea lui de a reuși;

- profesori care să ia atitudine în rezolvarea incidentelor violente dintre elevi (atenționări, consilieri, vizite la domiciliu);
- prin observarea atentă de către profesor a comportamentului elevului, reperând efectele unor violențe la care elevul a fost supus în afara mediului școlar și conlucrarea cu consilierul școlar pentru a lua măsuri în vederea ajutorării și protecție care să vizeze înlăturarea cauzelor abuzurilor;
- sprijinul acordat direct elevilor care manifestă comportamente violente; aceasta urmărește prevenirea recidivei și presupune adoptarea unor măsuri după producerea comportamentului violent: menționarea unor așteptări pozitive față de ei, dezvoltarea sentimentului de apartenență la comunitate, exprimarea preocupării față de situația lor și integrarea lor în activitățile de grup;
- sporirea numărului de ore de dirigenție cu teme de prevenire antiinfracțională; colaborarea permanentă între familie, școală și poliția locală.

Ceea ce trebuie să înțelegem este faptul că nu doar școala are un rol important în prevenirea violenței, prin promovarea unor modele sau activități non-violente ci toți factorii implicați în educația copiilor, cum ar fi familia, societatea, poliția etc care trebuie să-și asume responsabilitatea și să participe activ la crearea societății de mâine, de care noi, celor de azi, să nu ne fie rușine.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bontaș, I., Pedagogie, Editura All, București, 1998.
2. Cosmovici, A., Iacob, L., Psihologie școlară, Iași, Editura Polirom, (1998, 1999).
3. Crețu, C., Psihopedagogia succesului, Editura Polirom, Iași, 1997.
4. Jigău, M., Liiceanu, A., Preoteasă, L., Violenta în școală, București, Editura Alpha, 2006.
5. <http://euroacademia.ro>
6. <http://www.google.ro/imgres?imgurl=http://avocatulelevului.colegiulghica.ro>

SPECIFICUL METODELOR INOVATIVE ÎN RECEPTAREA MESAJULUI SCRIS LA CLASA I

-Studiu de specialitate-

PROF. ÎNV. PRIMAR, BURSUC RALUCA-GEORGETA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ ALEXANDRU ȘTEFULESCU, TÂRGU JIU-GORJ

Introducere

Receptarea mesajului scris presupune înțelegerea și interpretarea textului citit, proces care implică atât decodarea semnelor grafice, cât și construirea sensului. Procesul de receptare se realizează treptat, în funcție de dezvoltarea cognitivă și lingvistică a elevului. În clasa I, învățătorul are rolul de mediator între text și elev, facilitând trecerea de la recunoașterea literelor la înțelegerea globală a mesajului. Predarea receptării mesajului scris trebuie să îmbine dimensiunea cognitivă, afectivă și metodică, adaptată particularităților de vârstă ale școlarului mic.

Conținut.

Abordarea metodică a receptării mesajului scris trebuie să respecte principiul progresivității și al activizării elevului. Activitățile propuse trebuie să fie atractive, ludice și integrate în contexte semnificative de învățare.

Metodele inovative stimulează gândirea creativă, dinamizează procesul educational și contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la înțelegerea textului și la formarea plăcerii de a citi. Printre acestea se numără *metoda predării prin joc*, care transformă actul lecturii într-o activitate ludică, menținând interesul copiilor prin jocuri de asociere literă–image sau jocuri de rol. *Metoda ștafeta lecturii* presupune citirea pe rând a fragmentelor dintr-un text, stimulând cooperarea și atenția distributivă. *Metoda cubului* permite explorarea textului din perspective diferite („descrie”, „compară”, „asociază”, „analizează”, „aplică”, „argumentează”), oferind elevilor ocazia să-și exprime propriile interpretări. *Lectura ghidată* (învățătorul sprijină elevii în identificarea și înțelegerea sensului textului), *citirea predictivă* (elevii formulează ipoteze privind conținutul textului înainte de lectură), *lectura pe roluri și dramatizarea* (facilitează implicarea afectivă și consolidarea sensului mesajului), *activități de reconstrucție textuală* (completarea propozițiilor, ordonarea secvențelor sau realizarea de desene după text), *jurnalul de lectură și fișele de receptare* (utilizate pentru dezvoltarea

gândirii reflexive și evaluarea înțelegerii). De asemenea, utilizarea resurselor digitale (aplicații interactive, povești audio, texte animate) poate crește motivația și eficiența învățării, contribuind la diversificarea modurilor de receptare a mesajului scris.

Evaluarea conținutului

Pentru a verifica eficacitatea metodelor inovative folosite în procesul instructiv-educativ cu scopul de a recepta optim un mesaj scris la clasa I, am făcut o comparație a rezultatelor obținute înaintea folosirii metodelor inovative la clasă și după folosirea acestora. Compararea a arătat o diferență semnificativă în favoarea metodelor inovative în sensul că elevii au atins un nivel foarte bun de înțelegere a textului.

Concluzii

Receptarea mesajului scris la clasa I este un proces esențial în formarea competenței de comunicare. Succesul acestei activități depinde de creativitatea și competența metodică a cadrului didactic, care trebuie să asigure o învățare activă, plăcută și personalizată. Strategiile moderne de predare a citirii și receptării mesajului scris trebuie să valorifice curiozitatea naturală a copilului, asigurând astfel premisele unei dezvoltări armonioase a competențelor de lectură. La nivelul clasei I, înțelegerea mesajului scris nu depinde exclusiv de corectitudinea lecturii, ci mai ales de contextul interactiv în care aceasta are loc. Elevii expuși metodelor variate dezvoltă o capacitate superioară de analiză, interpretare și exprimare.

Așadar, metodele interactive optimizează procesul de învățământ prin transformarea elevului dintr-un receptor pasiv, într-un actor activ, implicat în formarea propriilor competențe. Acestea stimulează învățarea prin implicarea minților și a personalităților, contribuind la o învățare eficientă și la dezvoltarea abilităților socio-emoționale.

BIBLIOGRAFIE

- *Cerghit, Ioan, – Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006**
- *Nuță, Silvia, – Metodica predării limbii române în clasele primare, Ed. Aramis, 2000,**
- *Păcurari, Otilia, – Strategii didactice inovative, Editura Sigma, București, 2003**

ROLUL PROFESORULUI CA MEDIATOR AL ÎNVĂȚĂRII PERSONALIZATE

*PROF. ÎNV. PRIMAR, CĂLESCU VASILICA-CRISTINA,
COLEGIUL NAȚIONAL "SPIRU HARET", TÂRGU JIU*

În contextul educației contemporane, accentul se mută tot mai vizibil de pe transmiterea mecanică a cunoștințelor pe formarea competențelor și pe valorizarea unicității fiecărui elev. În acest cadru, rolul profesorului din învățământul primar devine esențial: el nu mai este doar un furnizor de informații, ci un mediator al învățării personalizate, capabil să orienteze, să motiveze și să susțină dezvoltarea individuală a copiilor. Învățarea personalizată presupune adaptarea conținuturilor, a ritmului și a metodelor la particularitățile cognitive, emoționale și sociale ale fiecărui elev. În clasele primare, unde diferențele de ritm, stil de învățare și nivel de dezvoltare sunt mai evidente, profesorul devine un „arhitect al experienței educaționale”. Prin observarea atentă a elevilor și printr-un demers reflexiv constant, cadrul didactic construiește contexte de învățare relevante, care să stimuleze atât progresul individual, cât și coeziunea colectivului de clasă.

Ca mediator, profesorul facilitează interacțiunea dintre copil și conținutul învățării. El intervine prin scaffoldings – structuri de sprijin temporar, care ajută elevul să atingă un nivel superior de înțelegere. În această perspectivă, învățarea devine un proces de co-construcție între elev și profesor, în care dialogul, întrebarea reflexivă și feedbackul constructiv au un rol central. Profesorul adaptează sarcinile de lucru, diversifică strategiile și utilizează resurse educaționale variate, pentru a stimula autonomia și încrederea elevilor în propriul potențial. Exemplele din practica didactică arată că medierea eficientă presupune combinarea abordărilor tradiționale cu cele inovative. Activitățile diferențiate pe centre de interes, proiectele interdisciplinare, portofoliile de progres sau utilizarea tehnologiilor educaționale devin instrumente utile pentru personalizarea actului educațional. În plus, o comunicare deschisă cu părinții și implicarea acestora în procesul formativ contribuie la construirea unui mediu de învățare coerent și echilibrat.

Într-o lume marcată de schimbare rapidă și diversitate, profesorul din învățământul primar trebuie să fie un mediator reflexiv, capabil să combine știința pedagogică cu empatia și flexibilitatea. Învățarea personalizată nu înseamnă doar adaptare, ci și recunoașterea demnității fiecărui copil ca subiect al propriei deveniri. Astfel, profesorul devine nu doar un transmițător de

cunoștințe, ci un model de învățare continuă, care inspiră elevii să-și descopere și să-și valorifice potențialul unic.

BIBLIOGRAFIE

- **Bruner, J. S. (1960). The Process of Education. Harvard University Press.**
- **Grigore, F., & Dima, V. (2020). Învățarea personalizată. Teorie și practică. [Editura Academică].**
- **Popa, R. (2019). Inovații în educație: Tehnologii și metode de personalizare a învățării. [Editura Didactică].**
- **Tomlinson, C. A. (2014). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners (2nd ed.). ASCD.**
- **Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.**

UTILIZAREA INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR-STUDIU DE SPECIALITATE

PROF. ÎNV. PRIMAR, CĂRĂVAN CRISTINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "CONSTANTIN SĂVOIU", TG.JIU

În vederea eficientizării procesului de predare-învățare-evaluare, am utilizat de-a lungul timpului, diverse aplicații și platforme pe care le-am integrat în următoarele momente ale lecției: recapitularea cunoștințelor, captarea atenției, dirijarea învățării și obținerea performanței.

Story Jumper -<https://www.storyjumper.com/>

-Kine Master-<https://www.kinemaster.com/>

-Word Art-<https://wordart.com/>

-BubbleUs-<https://bubbl.us/>

-Moza Web-<https://www.mozaweb.com/>

Rebusuri și lecții online -<https://www.didactic.ro/>

-Lecții online-<http://educatieonline.md/>

-Word Wall-<https://wordwall.net/>

-Learning.Apps-<https://learningapps.org/>

Canva- <https://www.canva.com/>

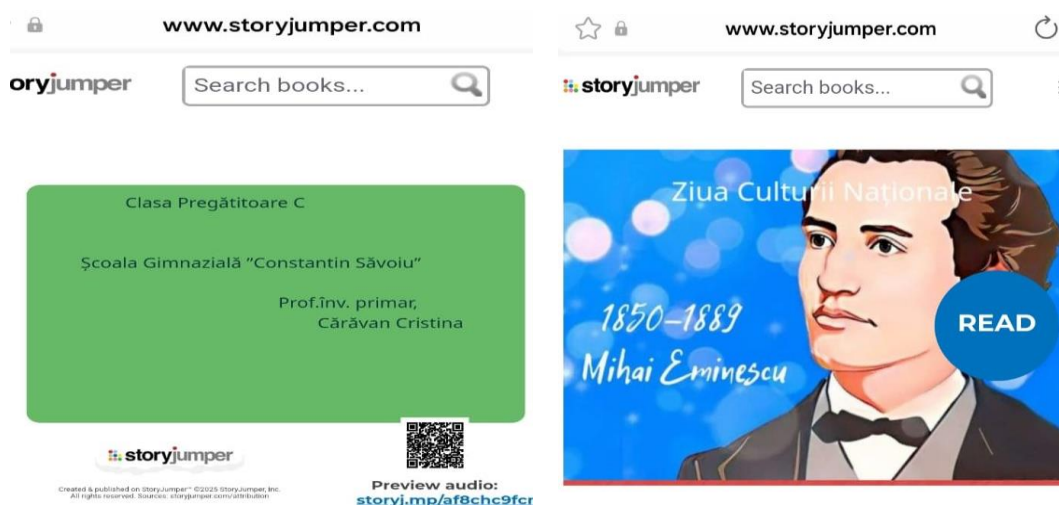
Google Classroom- <https://classroom.google.com/>

Voi prezenta câteva dintre ele, pe care le-am utilizat destul de des în activitatea didactică.

Story Jumper

Este o aplicație foarte utilă, care ne ajută să realizăm atât lecții sincron, cât și asincron. Putem să scriem propriile noastre cărți pe o anumită temă sau chiar scenarii didactice integrate, în care să inserăm imagini, personaje, vocea personală, aspecte de fundal, muzică. Totodată prezentarea poate fi presărată și cu diferite exerciții.

<https://www.storyjumper.com/book/read/184049681/Ziua-Culturii-Naionale>

WordCloud Art

Este o aplicație care ne ajută. atât pe noi, cât și pe elevi, să aranjăm diferite cuvinte , într-un anumit context, cât mai creativ. Este foarte utilă pentru a îmbogăți activitatea didactică în momente precum “captarea atenției” sau “retenție și transfer”.

Canva este un instrument digital destul de ofertant, deoarece are o varietate de șabloane precum afișe, flyere, diplome, invitații etc. care pot fi adaptate și utilizate în activitatea de zi cu zi.

CONTRIBUȚIA ORELOR DE MUZICĂ LA DEZVOLTAREA INTEGRALĂ A ELEVILOR MICI

PROF. ÎNV.PRIMAR, CEAUȘESCU ANA-MARIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ DRĂGUȚEȘTI

Educația muzicală ocupă un loc esențial în formarea armonioasă a copiilor din ciclul primar, deoarece contribuie atât la dezvoltarea intelectuală și emoțională, cât și la formarea competențelor sociale, a creativității și a sensibilității estetice. În contextul actual al educației, în care accentul se pune tot mai mult pe formarea unor competențe complexe și pe dezvoltarea integrală a elevilor, orele de muzică devin un instrument indispensabil pentru stimularea unor dimensiuni pe care disciplinele tradiționale nu le pot atinge în mod direct.

1. Rolul educației muzicale în dezvoltarea cognitivă

Numeroase studii arată că expunerea timpurie la muzică are un impact semnificativ asupra dezvoltării cognitive a copilului. Prin activități precum audiția muzicală, ritmizările, cântatul în grup sau exersarea unor formule melodice simple, elevii își antrenează memoria, capacitatea de concentrare și atenția distributivă. Muzica îi ajută totodată să identifice modele, structuri și relații, elemente importante în gândirea logică și matematică.

În învățământul primar, elevii învață să recunoască sunetele, ritmurile și timbrurile, dezvoltându-și astfel abilitățile de analiză și sinteză. Orele de muzică stimulează și vocabularul, contribuind la formarea unei exprimări nuanțate.

2. Dezvoltarea creativității și a spiritului artistic

Muzica este una dintre cele mai accesibile forme de expresie artistică pentru copii. La această vârstă, elevii manifestă o deschidere naturală către joc, experimentare și improvizație, iar orele de muzică valorifică în mod ideal această predispoziție. Activitățile creative – improvizarea unor ritmuri, inventarea unor versuri, acompanierea cu instrumente ușor de manevrat sau realizarea unor mini-spectacole – contribuie la formarea unui simț artistic autentic.

Educația muzicală cultivă imaginația și gândirea divergentă, esențiale într-o societate în care inovarea și adaptabilitatea sunt tot mai importante.

3. Dezvoltarea emoțională și socială a elevilor

Muzica are un puternic rol terapeutic și formativ, contribuind la gestionarea emoțiilor și la dezvoltarea empatiei. În ciclul primar, elevii trec prin numeroase schimbări emoționale, iar orele de muzică oferă un cadru sigur în care pot exprima, identifica și înțelege trăirile personale.

Din punct de vedere social, orele de muzică contribuie la îmbunătățirea relațiilor dintre colegi. Activitățile colective promovează cooperarea, comunicarea și încrederea reciprocă.

4. Educația muzicală și formarea culturii generale

În învățământul primar, orele de muzică reprezintă o oportunitate excelentă pentru familiarizarea elevilor cu valorile culturale naționale și universale. Elevii învață despre mari compozitori, despre instrumente muzicale, despre tradiții și despre diversitatea culturală.

5. Impactul orelor de muzică asupra disciplinelor școlare

Educația muzicală are efecte transversale asupra altor arii curriculare. Ritmul și structura muzicală sprijină învățarea matematicii, cântatul contribuie la perfecționarea dicției și la îmbogățirea vocabularului, iar activitățile de mișcare pe muzică stimulează motricitatea.

6. Concluzii

Rolul orelor de muzică în învățământul primar este fundamental. Ele contribuie la formarea intelectuală, emoțională, artistică și socială a elevului. Muzica dezvoltă creativitatea, empatia, cooperarea și gândirea critică, toate fiind competențe esențiale pentru viitorul copilului.

METODE INTERACTIV-MODERNE ÎN PREDAREA CONȚINUTURILOR DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

PROF.INV.PRIMAR, CERDAC SIMONA-VALENTINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 POLOVRAGI

Finalitatea principală a procesului de receptare a literaturii în școală este aceea de a forma din elevi cititori de literatură, oameni cu deprinderea de a citi zilnic, capabil de a adopta o poziție critică personală față de lecturile parcurse.

Metode de predare-învățare specifice literaturii române:

Proiectul: metodă interactivă care constă într-o activitate mai amplă decât investigația. Poate fi individual sau de grup. Începe în clasă, se desfășoară acasă și se încheie în clasă.

Lectura anticipativă: metodă folosită în orele narative ample când cu ajutorul elevilor, se poate rezuma prin povestirea orală o acțiune pentru a se trece la lectura unui fragment. După lectura primului fragment se pun întrebări referitoare la cursul evenimentelor. Se formulează ipoteze și apoi se citește fragmentul următor. Se formulează noi întrebări și se emit ipoteze până când textul e parcurs în totalitate.

Cvintetul: o metodă creativă, prin care în cinci versuri se sintetizează un conținut de idei. Am folosit-o în momentul de reflecție a lecției când împreună cu elevii am alcătuit o poezie din cinci versuri după următoarea structură : primul vers e un cuvânt-substantiv care descrie subiectul. Al doilea vers e alcătuit din două cuvinte care descriu substantivul în discuție, fiind adjective. Al treilea vers e alcătuit din trei cuvinte-verbe care exprimă acțiuni ale subiectului. Al patrulea vers conține patru cuvinte și exprimă sentimente față de subiect. Ultimul vers al cincelea este un cuvânt care exprimă esența subiectului.

Scaunul autorului: după ce elevii fac un exercițiu de redactare liberă, sunt invitați să ia loc pe un scaun, care devine scaunul autorului. ceilalți elevi le vor pune întrebări în privința scrierii.

Metoda: "Stiu, vreau să stiu ,am învățat

Exemplu: Primăvara de Vasile Alecsandri

Pentru aplicarea cu succes a acestei metode am folosit mai întâi metoda "Braistorming" pentru reactualizarea cunostintelor predate anterior cât și pentru identificarea tuturor informațiilor necesare înțelegerii textului care urma să fie analizat. Metoda cuprinde un tabel cu trei rubrici, iar completarea lor am făcut-o respectând următorii pași:

1) după ce elevii au prezentat cele cunoscute despre anotimpul primăvara, am conturat împreună câteva idei esențiale, idei pe care le-am trecut în prima coloană a tabelului; după care le-am cerut elevilor să dezvolte fiecare idee notată;

2) am clarificat unele neînțelegeri apărute, după care am completat a doua coloană cu toate necunoscutele. Înainte de a trece mai departe i-am întrebat pe elevi ce alte informații ar mai dori să cunoască în legătură cu primăvara.

3) discutând cu elevii, lecturând textul în versuri și folosindu-mă de imaginea din manual am clarificat toate problemele înțelese greșit și astfel a fost posibil să completăm cea de a treia rubrică, cu toate cunoscutele noi pe care le-au aflat.

Metoda cubului: strategie de predare utilizată pentru studierea unei teme din perspective diferite. Am folosit-o în a doua oră la tema "În ziua de Paste", când am dorit să aflu cât mai multe informații în legătură cu sărbătoarea Pastelui. Pentru aplicarea metodei am confectionat un cub, iar pe fețele lui am notat: descrie, asociază, compară, analizează, aplică și argumentează. Elevii împărțiți în șase grupe au avut de realizat următoarele sarcini:

- 1 - *descrie* sărbătoarea Pastelui
- 2 - *compară* cu ce altă sărbătoare se aseamănă/deosebeste
- 3 - *asociază* la cine/ce te face să te gândești sărbătoarea Paste
- 4 - *aplică* cum îți petreci Pastele
- 5 - *argumentează* ce sentimente ai la Pasti
- 6 - *analizează* obiceiurile de Pasti

Jocul didactic e o activitate cognitivă care asigură o asimilare activă și constientă a notiunilor, categoriilor și regulilor. Această metodă presupune construirea din timp a materialelor, pregătirea de către profesor a scenariului.

Este bine ca un profesor să cunoască și să aplice un număr cât mai mare de metode didactice pentru a evita devalorizarea metodei prin repetiție.

Metodele participative sunt mai obositoare pentru actorii actului didactic. Elevii, care au un număr mare de ore pe zi, în activitățile participative, în situația lucrului în echipe, se relaxează

imediat după raportarea sarcinilor, ca reacție de răspuns la efortul depus și nu mai receptează informațiile celorlalte echipe.

Metodele participative reclamă un număr mare de ore de pregătire a lecțiilor din partea profesorului, proiectare, materiale.

Spre deosebire de predarea participativă, evaluarea este clasică pentru că se ierarhizează și se sancționează în continuare, are valoarea socială și vehiculare de conținuturi și nu aptitudini de joc și de integrare participativă.

Metodele active-participative presupun prudență în utilizare. Ele nu trebuie ignorate pentru că dinamizează procesul de predare-învățare și îi motivează pe elevi.

BIBLIOGRAFIE

C. Cucos, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi, 1996

Elisabeta Voiculescu, *Factorii subiectivi ai evaluării școlare cunoașterii și control*, Editura ARAMIS, București, 2001

Ghid de evaluare, *Limba și literatura română*, Editura ARAMIS, București, 2001

METODE INOVATIVE APLICATE LA CLASĂ

EDUCATOARE, CERDAC ȘTEFANIA-COSMINA

GRĂDINIȚA NR.2 VOULNTARI

Abordarea modernă a actului educațional, ca urmare a schimbărilor rapide ale societății, noile modele de curriculum , deși diferite ca mod de abordare și concepție, trebuie alese și adaptate contextului social, economic, cultural. Metodologia actuală se orientează în direcția stimulării creativității elevilor, ce are la bază imaginația, dublată de motivația, implicarea conștientă în propria formare, dar și un puternic efort volițional.

Elevul este orientat în a învăța ceva nou, iar acest „nou” presupune a învăța conștient și nu mecanic, înțelegând sensul informațiilor transmise și legându-le de cele anterioare: „ cel ce învață trebuie să rearanjeze o serie de date, de informații, să le integreze în cunoștințele sale anterioare și să reorganizeze ori să transforme această combinație integrală în așa fel încât ea să poată produce rezultatul final dorit, în mod obișnuit o nouă noțiune sau o nouă propoziție” (J.Bruner,1996,p.49).

Complexitatea procesului de învățare, apariția diferitelor moduri de organizare a învățământului (școlile active), au impus utilizarea de către dascăl a unei diversități de metode. Astfel, metodele tradiționale au fost reevaluate și adaptate în funcție de necesități și evoluția științei căci modul nou de reorganizare a învățământului s-a dovedit a fi eficient, însă solicită mai mult timp.

Metodele didactice activ-participative pun accentul pe învățarea prin cooperare, încurajând comportamentul activ, elevul fiind capabil de a emite opinii, aprecieri asupra fenomenelor studiate.

Astfel, este educată gândirea centrată pe analiza și evaluarea unor soluții posibile într-o situație dată, pe baza argumentelor, gândirea critică, printr-o serie de metode interactive (metoda Ciorchinului; metoda Mozaic; metoda Cubul etc).

Vorbind despre necesitatea inovării în domeniul metodologiei didactice, Ion Cerghit afirma: „Pedagogia modernă nu caută să impună niciun fel de rețetar rigid.....creația în materie de metodologie, înseamnă o neconținută căutare, reînnoire și îmbunătățire a condițiilor de muncă în instituțiile școlare” 2.

Abordarea modernă a învățământului nu presupune renunțarea la metodele tradiționale, ci adaptarea acestora la particularitățile elevilor și îmbinarea cu strategiile inovative3.

Evaluarea punctelor de vedere discutate

Așa cum sublinia Cerghit, „creația presupune reînnoire și îmbunătățire a condițiilor de muncă în instituție”. Prin urmare, asigurarea unui climat pozitiv, a unor condiții de muncă propice din punct de vedere al materialelor și mijloacelor didactice folosite, asociate cu aplicarea unor strategii de management educațional eficient, asigură un deplin succes al actului educațional.

Concluzii

Profesorul este cel care trebuie să aibă o concepție inovativă privind metodologia instruirii și evaluării, să coopereze cu elevii, să fie el însuși un model de educație în scopul asigurării unui învățământ de calitate. Noul sens al educației, relația autoritate – libertate, trebuie foarte bine înțeles și aplicat în procesul de predare – învățare și în rezolvarea unor situații noi în procesul educațional școlar.

De asemenea, foarte important este ca în cadrul obiectului de studiu, conținuturile să fie bine organizate (clare, logice), pentru a putea fi utilizată cu succes învățarea prin cooperare, stimularea gândirii critice prin metodele interactive aplicate, în scopul unei învățări eficiente.

BIBLIOGRAFIE:

- 1. Cerghit, Ioan, (1997), Metode de învățământ, ediția a III-a, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București.**
- 2. Mureșan, Pavel, (1990), Învățarea rapidă și eficientă, Editura Ceres, București.**
- 3. Păcurari, Otilia, (coord.), (2003), Strategii didactice inovative, Editura Sigma, București.**

INTEGRARE VS INCLUZIUNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*PROF. ÎNV. PRIMAR, CORĂGA ADELINA-LAVINIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU ȘTEFULESCU”, TÂRGU JIU*

Educația contemporană pune accent pe respectarea dreptului fiecărui copil la o școală deschisă, echitabilă, adaptată nevoilor sale. Conceptul de „educație pentru toți” presupune ca fiecare elev, indiferent de particularitățile sale individuale, să aibă acces la învățare de calitate și la oportunități egale de dezvoltare. În acest context, termenii integrare și incluziune sunt adesea folosiți, însă există diferențe semnificative între cele două concepte.

În învățământul primar, unde se pun bazele formării personalității și a deprinderilor sociale, înțelegerea corectă a acestor concepte este esențială. Cadrele didactice au rolul de a crea contexte educaționale care să sprijine atât integrarea, cât și incluziunea copiilor, asigurându-le un parcurs școlar pozitiv și echilibrat.

Integrarea reprezintă procesul prin care elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) sau din grupuri dezavantajate sunt acceptați în școala de masă, participând la activități alături de colegii lor. Scopul integrării este adaptarea copilului la mediul școlar existent, cu sprijinul profesorilor, al consilierilor și al specialiștilor din educația specială.

În practica educațională, integrarea presupune, de exemplu:

- participarea elevilor cu dizabilități la activități comune cu ceilalți colegi;
- elaborarea de planuri educaționale individualizate (PEI);
- colaborarea între învățător și profesorul de sprijin;
- adaptarea conținuturilor și a evaluării în funcție de nevoile elevului.

Totuși, integrarea rămâne adesea un proces unidirecțional, centrat pe adaptarea copilului la mediul existent, fără o transformare profundă a culturii școlare. Mediul educațional se schimbă puțin, accentul fiind pus pe integrarea copilului în sistem, nu pe adaptarea sistemului la diversitatea copiilor.

Incluziunea merge mai departe decât integrarea. Ea presupune schimbarea întregului sistem educațional, astfel încât fiecare elev, indiferent de particularitățile sale, să se simtă valorizat, acceptat și sprijinit în procesul de învățare. Educația incluzivă nu vizează doar copiii

cu CES, ci toți elevii care pot fi marginalizați din motive culturale, etnice, socio-economice, de limbă sau performanță școlară.

Principiile fundamentale ale educației incluzive sunt:

- respectul pentru diversitate ca valoare pozitivă;
- egalitatea șanselor la educație și participare;
- adaptarea mediului de învățare la nevoile tuturor elevilor;
- colaborarea între cadre didactice, părinți și comunitate;
- participarea activă a fiecărui elev la viața școlii.

Astfel, incluziunea presupune un proces continuu de transformare a culturii, politicilor și practicilor școlare. Într-o școală incluzivă, nu doar elevii se adaptează la cerințele sistemului, ci și sistemul se adaptează la cerințele elevilor.

Deși ambele concepte urmăresc participarea tuturor copiilor la educație, ele se deosebesc prin scop, direcție și profunzime. Integrarea se concentrează pe sprijinul oferit copilului pentru a se adapta la școală, în timp ce incluziunea implică o schimbare sistemică, astfel încât școala să devină un mediu primitiv pentru toți. Integrarea este o etapă, iar incluziunea este scopul final al educației echitabile.

Prin urmare, integrarea este un pas spre incluziune, dar nu se confundă cu aceasta. Incluziunea reprezintă o viziune globală asupra educației, bazată pe echitate, empatie și participare.

Învățătorul joacă un rol esențial în construirea unei culturi incluzive la clasă. El este cel care modelează atitudinile elevilor, stimulează empatia și promovează respectul față de diversitate.

Exemple de practici incluzive:

- utilizarea metodelor active și colaborative (învățarea prin joc, învățarea în perechi, proiecte comune);
- diferențierea sarcinilor de lucru, pentru a răspunde nivelurilor diferite de învățare;
- feedback constructiv și evaluare formativă;
- cooperare cu părinții și specialiștii (consilier școlar, psihopedagog, logoped);
- crearea unui climat pozitiv, bazat pe respect și sprijin reciproc.

Incluziunea nu se reduce la acceptarea copiilor cu dificultăți, ci presupune dezvoltarea unei comunități școlare în care fiecare elev are un rol, o voce și un spațiu de exprimare.

Integrarea și incluziunea sunt două concepte esențiale ale educației moderne, aflate într-o relație de continuitate. Dacă integrarea se concentrează pe sprijinul oferit copilului pentru a

se adapta la școală, incluziunea presupune transformarea întregului sistem pentru a-l primi și valoriza.

În învățământul primar, abordarea incluzivă contribuie la formarea unor generații empatică, tolerante și deschise către diversitate. O școală incluzivă este o școală a tuturor și pentru toți, unde fiecare copil este apreciat pentru ceea ce este și pentru ceea ce poate deveni.

Bibliografie

- 1. Booth, T. & Ainscow, M. (2002). Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools. Bristol: CSIE.**
- 2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Editura Polirom.**
- 3. Cucoș, C. (2014). Educația. Dimensiuni culturale și interculturale. Iași: Editura Polirom.**
- 4. Păun, E. (2017). Școala – abordare sociopedagogică. București: Editura Polirom.**
- 5. Ministerul Educației (2022). Strategia națională privind educația incluzivă în România. București.**
- 6. Pânișoară, I.-O. (2019). Creativitatea în educație și formare. București: Editura Polirom.**

METODE MODERNE DE FORMARE ÎN DIDACTICA SPECIALITĂȚII: NOI PERSPECTIVE ASUPRA LECȚIEI DE MATEMATICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL

PROF. ÎNV. PRIMAR, COSACU DORINEL

ȘCOALA GIMNAZIALĂ RUGET,

ROȘIA DE AMARADIA, GORJ

Transformările prin care trec actualele forme de învățământ afectează puternic și metodologiile de educație și instrucție punând în evidență noile tendințe ale perfecționării și modernizării acestora.

Programele moderne includ metode active care se îndepărtează mai mult sau mai puțin de predarea tradițională sau transmiterea convențională a informațiilor pentru a obține în schimb din partea tuturor celor prezenți o participare deosebit de activă la rezolvarea problemei puse în discuție.

Alegerea acestor metode este un aspect de fond și nu de formă; ea se face în funcție de anumiți factori proprii participanților și de scopurile pe care și le propun sesiunile de formare și instruire anume: experiența indivizilor (elevilor) apreciabilă și diferențiată, determină aportul indivizilor la activitatea de grup; dificultatea elevilor de a rămâne pasivi: noile metode provoacă și solicită participarea activă a elevilor la procesul instructiv-educativ; dezvoltarea capacității de a trăi situațiile, de a le analiza și de a lua deciziile corecte; obișnuința elevilor de a vedea aspecte practice concrete ale lucrurilor, în afara celor teoretice; recunoașterea faptului că activitatea de formare și instruire urmărește să ofere elevilor oportunități pentru reconsiderarea experiențelor proprii și că autoformarea va fi continuă.

Metodele active se bazează în special pe examinarea problemelor în grupuri mici și pe discuții dirijate conform schemei de desfășurare a procesului instructiv educativ.

Noile metode sunt benefice deoarece atât în grupuri de 4-6 persoane, cât și perechi, elevii se exprimă mai ușor, nu mai sunt stresați, vorbindu-și unul altuia. Astfel elevii participă efectiv la actul învățării, inclusiv elevii timizi, cu posibilități intelectuale sau de exprimare mai reduse. Acest lucru le sporește încrederea în forțele proprii, în performanțele lor, contribuind la dezvoltarea intelectuală și la socializarea lor.

Printre metodele moderne care se pot folosi în predarea matematicii în ciclul primar se numără: problematizarea și descoperirea; învățarea prin cooperare; metoda mozaicului și a

cubului; brainstorming-ul (asaltul de idei); tehnica "ciorchinelui" etc.

Noile metode activ-participative pot fi folosite de asemenea în combinație cu cele tradiționale:

a) *Metode tradiționale*: centrate pe profesor (sursă de informații); comunicarea unidirecțională; transmitere de cunoștințe; evaluare-reproducere; pasivitatea elevului; autoritatea profesorului.

b) *Metode moderne*: centrate pe elev și activ; comunicarea multidirecțională; accent pe dezvoltarea gândirii, atitudinii, deprinderii; evaluare formativă încurajează participarea elevilor, inițiative, implicare, creativitate etc. parteneriat profesor – elev.

Problematizarea și descoperirea

Problematizarea constă dintr-o suită de procedee prin care se urmărește crearea unei situații - problemă la care elevii independent, sub îndrumarea profesorului, găsesc rezolvarea situațiilor problemă. Această metodă oferă posibilitatea și îi stimulează să caute singuri soluția.

Este modalitatea de instruire a elevilor în care se îmbină rezolvarea de probleme și situații problemă, valorificarea experienței anterioare a elevilor cu efectuarea unui efort personal de rezolvare.

Problematizarea își găsește utilizarea pretutindeni unde se pot crea situații - problemă, ce urmează a fi soluționate prin gândire comună, prin noi reguli și soluții de ordin superior.

Aceasta poate fi aplicată în predarea tuturor disciplinelor de învățământ, în toate etapele procesului didactic și la nivelul tuturor ciclurilor școlare.

Pentru ca o temă să dobândească un caracter problematizat, ea trebuie să trezească o reacție de surpriză, de mirare, chiar de uimire.^[1]

În funcție de factori, elevi și conținut, problematizarea presupune situațiile:

-când elevul este în fața unei contradicții între formă și conținut și trebuie să găsească singur calea spre adevăr;

-când apare un dezacord între experiența sa cognitivă și situațiile pe care trebuie să le rezolve;

-când elevul trebuie să selecteze dintre cunoștințele sale pe acelea care-i sunt necesare pentru a rezolva situația problemă;

-când elevul trebuie să aplice cunoștințele vechi în condiții noi;

[¹] Mușata B., Vasile C., Iuliu F., Miron I., Voicu L., Vasile P., Ioan R., *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001, p.141

-când elevul este pus în situația de a sintetiza cunoștințele într-o formă proprie și de maximă eficiență pentru sine.

Activitatea de învățare prin problematizare se poate desfășura dirijat sau preponderent independent.

Potențialul pedagogic al metodei: stimulează participarea elevilor la cunoașterea prin efort propriu; contribuie substanțial la educarea sistemului de gândire; sprijină formarea unor deprinderi de muncă independentă; familiarizează elevul cu modul de soluționare a unor situații tipice; contribuie la perfecționarea relației profesor – elev; sprijină formarea unor capacități cognitive (sesizarea situațiilor problemă, capacitatea de aplicare în practică a soluției propuse).

Descoperirea se află în strânsă corelație cu problematizarea, accentul căzând pe găsirea soluției. Problematizarea și descoperirea constituie două momente ale aceluiași proces euristic. Deci orice situație problemă trebuie descoperită, rezolvată. Descoperirea constă în reactualizarea experienței și a capacităților individuale. Situația problemă declanșează descoperirea, rezultatul descoperirii fiind întotdeauna o nouă achiziție informațională.

Folosind la clasă metoda descoperirii se menține trează atenția elevilor, se obțin răspunsuri izvorâte din efortul lor propriu, rod al gândirii personale și nu numai o simplă reproducere din memorie a unor date. Aplicând această metodă se menține trează atenția, se dă un caracter operațional lecției care a dus la dezvoltarea aptitudinilor și intereselor, a deprinderilor de investigare.

Ținând cont de relația între elevi și profesor avem:

- descoperirea independentă (predomină activitatea independentă);
- descoperirea dirijată;
- descoperire programată (cuprinde o succesiune standardizată de pași).

Din punct de vedere al raționamentului, descoperirea poate fi: inductivă (de la particular la general); deductivă (de la general la particular).

Etape în descoperire: confruntarea elementelor cu situația care să declanșeze procesul de cercetare; actul de descoperire, când elevul sesizează, înțelege cauzele raționamentului; exemplificarea generalizărilor și exersare.

Metoda descoperirii este greu de aplicat, necesită din partea elevilor multă răbdare, conștiinciozitate și voință.

Învățarea prin cooperare

Procedurile care implică activitățile de grup sunt unanim recomandate drept cele mai

potrivite în plan cognitive și atitudinal - pentru educația adulților (elevilor).

Focalizarea pe acest aspect metodologic este impusă de nevoia de a utiliza munca în echipă ca mijloc și ca scop al formării elevilor, de pe o parte, iar pe de alta pentru că viziunea interdisciplinară și transdisciplinară nu poate avea ca premisă de succes decât munca în echipă a profesorilor.

Beneficiile activității de grup sunt deosebite în activitatea de formare:

- pot fi realizate debateri, demonstrații, exersarea unor competențe, brainstorming, studii de caz etc., deci procedurile respective pot fi combinate, varietatea lor devenind astfel infinită;

- comportamentul elevilor este mai ușor de modificat în și prin grup;

- elevii au posibilitatea de a învăța de la ceilalți, adesea mai ușor acceptabil decât a învăța de la o persoană din afara grupului;

- dezvoltarea personală - mai ales în planul atitudinal: respectul, toleranța, flexibilitatea, responsabilitatea;

- deciziile luate în cazul grupului sunt respectate mai mult decât deciziile individuale.

Având în vedere atât avantajele cât și problemele de folosire a acestor (metode) tipuri de metode, profesorul trebuie să cântărească foarte atent rezultatele așteptate în raport cu dificultățile și problemele care pot surveni.

Metodele de participare activă au marele merit că generează contexte unde se manifestă diferența, așa cum se întâmplă în viața de toate zilele. Aplicarea lor duce la provocări ale individului de a-și reorganiza experiențele ca urmare a participării sale active la viața și lucru în grup.

Alegerea metodei trebuie gândită astfel încât să se stabilească contribuția ei la realizarea obiectivelor formării și instruirii și justificarea ei atunci când o combinație de metode are loc.

Toate metodele de participare activă au în centrul lor comunicarea. Aceasta e condiția vitală a metodelor de grup.

Se admite ca pentru activitățile didactice curente grupurile să fie omogene ca vârstă și specializare, dar se recomandă eterogenitate sub aspectul nivelului de competență pentru a stimula progresul celor cu nivel scăzut.

Metoda mozaicului și a cubului

Sunt metode de învățare prin colaborare și cooperare între elevi; elevii își exersează exprimarea, puterea de concentrare și de sintetizare în jocul de «experți», iar apoi își educă

atenția ascultând și învățând de la alți« experți» coechipieri;

Sunt tehnici prin care se evidențiază activitățile și operațiile de gândire implicate în învățarea unui conținut.

Etapele mozaicului de bază sunt: formarea grupurilor cooperative și distribuirea materialelor de lucru; formarea grupurilor de experți; realizarea prezentărilor și verificarea rezultatelor învățării; evaluarea.

Metoda cubului valorizează activitățile și operațiile de gândire implicate în învățarea unui conținut; se folosește în scopul explorării unui subiect din mai multe perspective; oferă o abordare complexă și integratoare.

Etapele sunt: propunerea temei activității; împărțirea colectivului de elevi în 6 grupuri; oferirea de explicații elevilor; rezolvarea sarcinilor activității; prezentarea temei din perspectiva fiecăruia din cele 6 grupuri; discuții finale în legătură cu tema abordată.[²]

Brainstorming-ul (asaltul de idei)

Este o metodă prin care grupul obține o producție de idei, emise spontan și în afara oricărei activități de evaluare. Este o metodă prin care imaginația creativă - emiterea unor idei cât mai trăsnite, mai neobișnuite și mai absurde, - prevalează, iar cenzura critică a ideilor este anulată temporar.

Această tehnică de lucru în grup a fost adoptată în vederea stimulării spiritului creativ al celor mai neașteptate idei referitoare la o temă propusă.

Ca avantaje ale brainstorming-ului putem menționa: favorizarea producerii rapide de idei; încurajarea participării tuturor membrilor grupului și a folosirii propriei experiențe; înregistrarea tuturor răspunsurilor; limitarea temporală.

Brainstorming-ul are rezultate spectaculoase în lucrul de grup. Metoda are următoarele etape:

1. Etapa de analiză și pregătire;
2. Etapa productivă, de emitere de alternative creative;
3. Etapa selecției ideilor emise;
4. Sisteme de control a activității grupului.

Există două instrumente pentru evaluarea calitativă a grupului:

-Fișa de evaluare a orei: membrii grupului acordă note de la 1 la 5 pentru următoarele aspecte, confort și probleme materiale, atmosfera, interes și motivație, grad de participare

[²] Valentin D.U., Luminița D., : *Educație și dezvoltare profesională*, Scrisul Românesc Fundația-Editura, Craiova, 2011, p.145-146

personală la creativitatea grupului, notă pentru modul general de desfășurare a ședinței.

-Fișa de evaluare subiectivă a moderatorului - care păstrează același sistem de scontare asupra următoarelor aspecte: gradul de angajare, prezența, conducerea tehnică, capacitatea de a asculta pe alții, capacitatea de sinteză, calitatea dirijării, notă pentru comportare generală.[³]

Tehnica „ciorchinelui”

Ciorchinele este o metodă de brainstorming nelineară. El poate fi folosit atât în faza de evocare cât și în faza de reflecție. Este utilizat pentru a stimula gândirea înainte de a studia mai temeinic un anumit subiect. Mai poate fi folosit ca mijloc de a rezuma ceea ce s-a studiat, ca modalități de a construi asociații noi, sau de a reprezenta noi sensuri. Este o strategie de găsim a căii de acces la propriile cunoștințe, înțelegeri sau convingeri legate de o anumită temă.

Etapele realizării unui „ciorchine”

1. să scrie un cuvânt în mijlocul unei pagini sau table;
2. se scriu cuvinte care vin în minte legate de tema respectivă;
3. pe măsură ce se scriu aceste cuvinte, se trag linii între care se leagă în vreun fel;
4. se scriu atâtea idei până expiră timpul sau se epuizează noțiunile.

Regulile de bază care trebuie respectate: scriu toate ideile care le trec prin minte; nu sunt preocupați de ortografie, punctuație sau alte reguli de scris; nu se opresc din scris până n-a trecut destul timp, astfel încât să poată ieși la lumină toate ideile; lasă să apară cât mai multe conexiuni.

BIBLIOGRAFIE:

[1] Bocoș M., Chiș V., Ferenczi I., Ionescu M., Lăscuș V., Preda V., Radu I., *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001, p. 141

[2] Dogaru-Ulieru, V., Drăghicescu, L.: *Educație și dezvoltare profesională*, Scrisul Românesc Fundația-Editura, Craiova, 2011, p. 145-146

[3] Pătrăuță, T. P.: *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar*, Ed. „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011, p. 131, 141- 142

[³] Teodor P.P., *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar*, Ed. „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011, p. 141-142

IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII CREATIVITĂȚII ELEVILOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

PROF. ÎNV. PRIMAR, COSACU DORINEL

ȘCOALA GIMNAZIALĂ RUGET,

ROȘIA DE AMARADIA, GORJ

Liviu Chifane este profesor, scriitor și doctor în filologie. În 2004 a absolvit Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, iar în 2006 a finalizat programul de masterat „Teoria și practica textului” în cadrul aceleiași universități. În decembrie 2018 a susținut teza de doctorat în domeniul literaturii post coloniale în limba engleză. Concomitent, a desfășurat o intensă activitate literară, publicând poezii și proză scurtă și primind importante premii la concursuri literare de prestigiu. În 2014 a publicat romanul de aventuri pentru copii și tineret Copilul Deltei, Editura Datagroup, Timișoara.

Pornind de la premisa că stimularea creativității este o condiție esențială pentru dezvoltarea personalității elevilor, acest articol analizează o serie de aspecte importante legate de necesitatea cunoașterii fenomenului. Având în vedere complexitatea creativității, cadrele didactice trebuie să se familiarizeze cu următoarele noțiuni: nivelurile și stadiile creativității, factorii și blocajele acesteia, precum și metodele de grup sau individuale de susținere a potențialului creativ al elevilor. Obiectivul pe termen lung este asigurarea unui climat educațional propice unei exprimări libere și creative care să genereze idei noi și surprinzătoare. Astfel, dezvoltarea creativității elevilor se va continua în mod firesc cu stimularea proceselor creative la nivel social, cultural și economic. Printre altele, adoptarea unei strategii coerente de educare și stimulare a creativității va contribui la pierderea potențialului creativ al țării și la migrarea populației spre alte locuri ale lumii unde factorii decizionali știu să exploateze la maximum ideile inovatoare.

Întrucât dezvoltarea creativității este imperios necesară într-o societate contemporană în continuă mișcare și transformare, cadrele didactice trebuie să cunoască în detaliu mecanismele declanșării și funcționării acesteia. Paginile următoare vor face o scurtă trecere în revistă a unor aspecte esențiale legate de activitatea creativă: definirea și analiza structurii creativității, nivelurile și stadiile creativității, factorii și blocajele creativității și metode de

stimulare a creativității. În ansamblu, profesorul își va îndrepta toate eforturile în direcția prevenirii și înlăturării factorilor de blocaj, precum și în direcția depistării și stimulării capacităților creatoare la elevi.

1. Definirea conceptului de creativitate

De regulă, creativitatea se referă la producerea a ceva nou în comparație cu ceva vechi și banal: „Creativitatea constă într-o structură caracteristică a psihicului, care face posibilă realizarea unor producții, opere noi.” (Cucoș, 2005, p. 54) Atributul de creativ se aplică acelor produse ale activității umane cu o notă clară de originalitate.

Specialiștii amintesc faptul că termenul de creativitate a fost introdus în vocabularul psihologiei americane în deceniul al patrulea al secolului XX pentru a se face distincția de termenul talent care reprezintă nivelul superior al creativității: „Talentul a fost conceput ca o dezvoltare superioară a aptitudinilor generale și speciale și ca o fericită îmbinare a lor. Creativitatea, însă, [...] include structuri mai complexe de personalitate, depășind aptitudinile.” (Popescu-Neveanu, 1996, p. 181) În plus, în domeniul psihologiei, creativitatea este privită din trei perspective diferite: „a. comportament și activitate psihică creativă; b. structură a personalității sau stil creativ; c. creativitate de grup, în care interacțiunile și comunicarea mijlocesc generarea de noi idei, deci duc la efecte creative.” (p. 181) În cazul elevilor, dascălul se va familiariza cu potențialul creativ al fiecărui elev în parte, dar se va orienta și spre dezvoltarea creativității de grup. De altfel, prin valorificarea experiențelor comune, elevii pot beneficia de informațiile aduse de un alt membru al grupului, putând ajunge mai ușor la asociații originale de idei și la rezolvarea creativă a problemelor.

Într-un studiu extrem de interesant privind raportul dintre factorii de personalitate și creativitatea adolescenților, psihopedagogul Alois Gherguț de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași evidențiază faptul că la această vârstă creativitatea are o intensitate mai mare decât la celelalte etape de vârstă deoarece adolescentul trece printr-o sumedenie de transformări în plan biologic, psihologic și axiologic: „creativitatea ar putea și trebuie să constituie un argument esențial al autodefinirii, autodescoperirii și autoimplicării adolescentului în plan social.” (1997, p. 13) Din punctul meu de vedere, creativitatea la nivelul adolescenților este într-adevăr importantă pentru că această vârstă îi pregătește pentru a deveni adulții de mâine. Pe de altă parte, nu trebuie neglijată dezvoltarea creativității la vârsta preșcolarității sau școlarității mici și mijlocii.

Dintr-o perspectivă mai generală, dezvoltarea creativității individuale și de grup afectează progresul științific, tehnic, artistic și economic, și chiar progresul societății în ansamblul ei: „Creativitatea este o formă superioară a activității umane care are adânci implicații în progresul societății și chiar în schibarea istoriei și reformarea lumii.” (Vrabie, 2000, p. 84) În ceea ce privește societatea românească, consider că aceasta ar avea incredibil de mult de câștigat dacă potențialul creativ al cetățenilor ar fi exploatat la nivel maxim pornind de pe băncile școlii și culminând cu stimularea creativității la nivel social și economic. Astfel, s-ar evita pierderea uriașă reprezentată de migrarea cetățenilor, și implicit a potențialului lor creativ, spre alte țări ale lumii care știu să profite de lipsa unei strategii coerente de educare și stimulare a creativității.

2. Nivelurile și stadiile creativității

Fiind un fenomen de o mare complexitate, cu numeroase aspecte, fațete și dimensiuni, creativitatea prezintă o serie de niveluri ierarhice propuse de A. L. Taylor și detaliate de Andrei Cosmovici (1998, pp. 147-148) după cum urmează:

- a) creativitatea expresivă, caracterizată printr-o exprimare liberă și spontană a persoanei;
- b) creativitatea productivă, marcată de însușirea unor priceperi și deprinderi ce conduc la producerea unor lucruri utile;
- c) creativitatea inventivă, care generează noi metode și conduce la îndeplinirea unor noi funcțiuni;
- d) creativitatea inovatoare, care presupune noi modalități de exprimare sau noi structuri ale unor obiecte sau procese tehnologice;
- e) creativitatea emergentă, definitorie pentru oamenii de geniu care pot revoluționa un întreg domeniu al cunoașterii, tehnicii, artei sau existenței sociale.

Ca profesor de limba și literatura română, am încurajat mereu exprimarea liberă a elevilor care a generat idei noi și surprinzătoare, dar și produse dintre cele mai reușite, cum ar fi compoziții literare extrem de valoroase. Cu toate că elevii manifestă cu precădere creativitate de tip expresiv și productiv, există și situații în care unii elevi foarte talentați sau chiar geniali dau dovadă de creativitate de tip inventiv, inovator sau emergent.

În funcție de cele patru stadii ale procesului creativ stabilite de psihologul american G. Wallas și menționate de Popescu-Neveanu et al. (1996, p. 185), cadrele didactice trebuie să își mobilizeze și să își susțină elevii în vederea valorificării în practică a rezultatelor creației.

Există un stadiu pregătitor care presupune o creare a condițiilor necesare declanșării procesului creativ, dar și un stadiu al incubăției în care se discută problema din mai multe puncte de vedere și se oferă elevilor momente de reflecție asupra acesteia. Stadiul iluminării (intuiției) nu este suficient dacă nu va fi susținut de stadiul verificării sau elaborării finale.

3. Factorii și blocajele creativității

Luând în considerare complexitatea creativității și necesitatea dezvoltării potențialului creativ al elevilor, Barna și Antohe (2001, p. 189) identifică două tipuri principale de factori care pot influența manifestarea procesului creativ. Clasificarea celor doi cercetători este cuprinzătoare și explicită. Astfel, atât factorii subiectivi (psihici), cât și factorii obiectivi sunt clasificați în mai multe subtipuri, fiecare cu rolul său asupra creativității elevilor. Din rândul factorilor subiectivi, factorii intelectuali (gândirea, imaginația, inteligența și memoria) și factorii de personalitate au o influență decisivă în creșterea potențialului creativ. Cucoș (2005, p. 54) insistă asupra faptului că însușirile imaginației (fluiditatea, plasticitatea și originalitatea) definesc particularitățile actului creator. Dintre factorii de personalitate, factorii afectivi-temperamentali, cei atitudinali-caracteriali, cei aptitudinali și cei motivaționali au toți o contribuție specifică în dezvoltarea creativității. Un copil echilibrat din punct de vedere emoțional, cu o atitudine pozitivă față de muncă și cu o curiozitate față de nou va fi și un copil mult mai creativ. În afara factorilor subiectivi, factorii obiectivi biologici, precum și cei sociali (școala, familia sau alte contexte sociale) își vor pune negreșit amprenta asupra posibilității elevilor de a-și exploata la maximum potențialul creativ.

Dacă nu se respectă factorii mai sus-menționați, pot apărea o serie de piedici numite și blocajele creativității. În cartea sa de psihologie generală, Andrei Cosmovici detaliază asupra a trei tipuri de blocaje: culturale, metodologice și emotive (1996, pp. 166-167). Menționate și drept blocaje sociale (Cosmovici, 1998, p. 154), blocajele culturale includ conformismul, o neîncredere în fantezie și o prețuire exagerată a rațiunii logice, a raționamentelor. Din această perspectivă, cadrele didactice au datoria de a risipi atitudinea de neîncredere și respingere a grupului de elevi față de ideile noi sau neobișnuite. Blocajele metodologice apar ca urmare a procedeelelor de gândire; ele pot da naștere unor cazuri specifice, cum ar fi cazul rigidității algoritmilor anteriori, cazul fixității funcționale sau cel al criticii premature. Obișnuiți să facă lucrurile într-un anumit mod sau să folosească obiectele în același fel, elevii vor avea dificultăți de adaptare la modalități sau procedee inedite. Într-o altă ordine de idei, brainstormingul îi poate ajuta să se detașeze de cenzura critică a propriei gândiri și să dea frâu

liber imaginației. Nu în ultimul rând, blocajele emotive apar din cauza temerilor elevilor de a nu greși sau de a nu fi stigmatizați de colegi. O consecință negativă ar fi graba cu care aceștia acceptă prima idee pentru a se eschiva de o posibilă confruntare emoțională care le-ar periclita poziția în cadrul grupului. Dacă emotivitatea îi face pe unii elevi să se descurajeze rapid, ambiția și neîncrederea prea mare în sine îi face pe alții să se supraevalueze, să se plafoneze și chiar să îi împiedice pe colegii lor să se manifeste în plan creativ.

4. Metode de stimulare a creativității

Conduita creativă a profesorului și atitudinea pozitivă față de creativitatea elevilor conduc la prevenirea și înlăturarea factorilor de blocaj ai creativității și la stimularea actelor creative ale acestora. Barna și Antohe (2001, pp. 204-210) împart metodele de stimulare a creativității elevilor în metode de grup și metode individuale.

Metodele de grup pot fi la rândul lor clasificate în metode intuitive sau imaginative sau psihologice și analitice sau raționale.

Din rândul metodelor *imaginative*, Barna și Antohe (2001, pp. 204-207) menționează metoda „lichidării” (purgatoriului), asaltul de idei (brainstormingul) și sinectica (metoda Gordon).

Metoda „lichidării” (purgatoriului) se caracterizează prin solicitări de tipul: „Uitați tot ce știți despre...” sau „Imaginați-vă altceva care să aibă aceeași utilizare”.

Asaltul de idei (brainstormingul) a devenit o metodă des folosită de cadrele didactice pentru a permite elevilor să dea frâu liber ideilor fără a fi constrânși de o evaluare critică a acestora. O altă variantă, brainwriting 6-3-5 presupune că șase persoane scriu trei idei în cinci minute. După scurgerea timpului, primul elev va transmite fișa colegului din dreapta și o va primi pe cea a colegului din stânga sa. Procesul continuă până toate fișele vor fi completate. Într-o atmosferă mai degrabă distractivă decât competițională, metoda implică toți elevii și dă naștere unui număr mare de idei cu privire la aceeași problemă. O altă variantă a brainstormingului o reprezintă rolestormingul, în care membrii grupului își asumă alte identități pentru a crește nivelul de producere a soluțiilor.

Sinectica (metoda Gordon) se bazează pe strădania de a găsi metafore în relație cu o anumită problemă. După ce se formulează o serie de analogii-metafore, elevii vor descifra semnificațiile imaginilor evocate.

În afară de metodele de mai sus, Cosmovici (1996, pp. 168-169) se referă și la metoda Phillips 6-6 și la discuția panel. Ambele metode implică grupuri mai mari de elevi. În primul

caz, grupuri eterogene de 6 elevi discută o problemă timp de 6 minute urmând ca fiecare grup să își anunțe părerea și să ia parte la o discuție generală. În cel de-al doilea caz, un grup restrâns („jurații”) format din experți în problema respectivă va purta o discuție la care vor asista ceilalți membri ai clasei. Aceștia pot interveni ulterior prin adresarea de întrebări și prin exprimarea unor sugestii sau a unor păreri personale.

Dat fiind spațiul restrâns acordat acestui articol, nu putem lua în discuție toate metodele imaginative de grup care pot fi folosite de cadrele didactice în vederea stimulării creativității. În acest sens, o carte excepțională care explică în detaliu fiecare metodă în parte este Comunicarea eficientă, semnată de Ion-Ovidiu Pânișoară. În calitate de profesor de limba și literatura română, am apelat adesea la una sau mai multe din metodele descrise de autor.

Revenind la clasificarea propusă de Barna și Antohe, metodele *analitice* (raționale) se adaugă metodelor imaginative pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice în desfășurarea de activități creative cu elevii. Metodele centrate pe analiza fenomenului, producerea ideilor și rezolvarea de probleme sunt extrem de diverse de la analiza SWOT, diagrama Venn și harta kinestezică și până la învățarea prin categorisire, metoda concasării, listarea atributelor sau problematizarea. De exemplu, analiza SWOT se bazează pe diagnosticarea a patru dimensiuni fundamentale: S (Strengths) – puncte tari, W (Weakness) – puncte slabe, O (Opportunities) – oportunități și T (Threats) – amenințări. Analiza combinatorică a acestora va conduce la evidențierea unor strategii viabile de acțiune. Diagrama Venn folosește două sau mai multe cercuri care se intersectează pentru a compara sau evidenția contrastele dintre anumite seturi de informații. Harta kinestezică urmărește învățarea asociativă întrucât informațiile sunt aranjate după o anumită logică pe care cel care învață va trebui să o identifice și să o explice clasei.

Învățarea prin categorisire îi va ajuta pe elevi să claseze obiecte sau fenomene pe baza caracteristicilor comune și astfel să ajungă la concluzii dintre cele mai interesante. În plus, metoda concasării presupune modificarea obiectului sau a situației în vederea reconfigurării acestora sau aplicării unor noi strategii. Listarea atributelor este asemănătoare întrucât se referă la separarea părților componente ale unui sistem sau produs, identificarea mai multor modalități de a realiza fiecare parte și recombinarea într-o formă nouă. Problematizarea sau confruntarea cu o „situație-problemă” se află într-o relație strânsă cu metoda rezolvării creative de probleme care favorizează stabilirea unor interrelaționări eficiente și flexibile menite să conducă la descoperirea unor soluții cât mai variate pentru situația inițială.

În cazul metodelor de creativitate individuală, Barna și Antohe (2001, pp. 209-210) evidențiază importanța planului rezumativ, a scrierii și citirii creative, precum și a metodei profesorului. În timp ce planul rezumativ ajută la clarificarea și ordonarea ideilor, scrierea și citirea creativă ajută la stabilirea unor asociații de idei și la identificarea unor soluții multiple. Metoda profesorului constă în preluarea de către un elev a rolului profesorului în sensul că acesta va explica într-un mod mai simplu o anumită situație-problemă precum și modalitatea de rezolvare a acesteia.

Pentru a rezuma, putem spune că un cadru didactic care dorește să fie eficient în stimularea potențialului creativ al elevilor trebuie să cunoască foarte bine și să folosească la momentul oportun atât metodele de grup cât și cele individuale.

5. Concluzii

Schimbarea mentalității profesorilor constituie un pas decisiv în direcția adoptării unor metode inovatoare de stimulare a creativității elevilor. Aceștia trebuie să țină cont de nivelurile și stadiile creativității și să fie conștienți de complexitatea fenomenului în ansamblul său.

Prin folosirea unor metode diverse, cadrele didactice se vor asigura că pot înlătura blocajele sociale, metodologice și emotive care pot împiedica desfășurarea în condiții optime a unei învățări de tip creativ. Modul de predare se va orienta cu precădere pe încurajarea inițiativei și interacțiunii spontane și dirijate a tuturor elevilor clasei. În esență, învățarea creatoare se va axa nu doar pe adaptabilitate și flexibilitate, ci și pe dezvoltarea unei atitudini prospective și anticipative care să le permită elevilor proiectarea unor situații-problemă și elaborarea unor soluții originale.

BIBLIOGRAFIE:

- 1. Barna, Andrei, Antohe, Georgeta, Curs de pedagogie – Fundamentele și teoria educației, Editura Logos, Galați, 2001.**
- 2. Cosmovici, Andrei, Psihologie generală, Editura Polirom, Iași, 1996.**
- 3. Cosmovici, Andrei, Iacob, Luminița, Psihologie școlară, Editura Polirom, Iași, 1998.**
- 4. Cucoș, Constantin (coord.), Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, Editura Polirom, Iași, 2005.**

5. Gherguț, Alois, „Raportul dintre factorii de personalitate și creativitatea adolescenților”, în Psihologia, Nr. 1, 1997, pp. 13-16.
6. Pânișoară, Ion-Ovidiu, Comunicarea eficientă, Editura Polirom, Iași, 2006.
7. Popescu-Neveanu, Paul, Zlate, Mielu și Tinca Crețu, Psihologie, Manual pentru clasa a X-a școli normale și licee, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.
8. Vrabie, Dumitru, Psihologia educației, Editura Evrika, Brăila, 2000.

MODALITĂȚI DE PREVENIRE A ABANDONULUI ȘCOLAR TIMPURIU

PROF. ÎNV. PRIMAR, DEACONU DANIELA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „GHEORGHE TĂTĂRESCU”, TG-JIU

Abandonul școlar reprezintă încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului de învățământ înaintea obținerii unei calificării sau pregătiri profesionale complete. „Elevul care nu frecventează cursurile de zi ale unei clase din învățământul obligatoriu, depășind cu mai mult de doi ani vârsta clasei respective, se află în situația de abandon școlar”.

Societatea contemporană se confruntă cu această problemă a abandonului școlar; școala nu mai este continuată pentru că ea nu mai este percepută ca valoare în sine, elevii nu mai consideră școala un viitor, pentru unii, pentru alții școala nu răspunde cerințelor și nevoilor lor.

În ultimul timp s-a constatat o accentuare a orientării politicilor educaționale către egalizarea șanselor educaționale, cu scopul sprijinirii reale și cu rezultate observabile. Deși accesul la informație se poate realiza foarte ușor, totuși sunt situații în care, datorită unor factori care țin de situația materială a familiei, situația socială, nivelul de cultură al acesteia, deschiderea acestor copii spre informație este limitată sau inexistentă.

În urma unor studii efectuate s-a constatat că următorii factori sunt cei care contribuie la părăsirea timpurie a școlii:

- a) La nivelul elevului și al familiei: (dificultăți materiale, modelul educațional oferit de părinți, modelul educațional oferit de frați, dezorganizarea familiei, implicarea în activități la limita legii, intrarea în piața muncii).
- b) la nivelul comunității: (mariajul timpuriu, apariția unui copil, lipsa de securitate în zonă, necontinuarea educației dincolo de 8 clase , ca normă comunitară).
- c) La nivelul școlii: (repetențiile repetate și frecvente, integrarea insuficientă în colectivul clasei, calitatea relațiilor cu profesorii și cu colectivul clasei).

În România cele mai frecvente cauze ale abandonului școlar sunt: condițiile economice precare ale familiei, structura familiei, capitalul cultural al familiei, influența comunității, mediul școlar neprietenos.

Participarea școlară a elevilor și riscul de abandon școlar sunt direct influențate de aceste cauze. Astfel, sărăcia în familie conduce la incapacitatea părinților de a acoperi costurile educației: rechizite, contribuții la activitățile extracurriculare, hrană, dar uneori chiar condițiile de maximă necesitate pentru studiu individual acasă- lipsa electricității, a spațiului, a mesei individuale. Toate acestea influențează confortul elevului în raport cu colegii săi, influențează gradul de sănătate al elevului și prin urmare frecvența școlară. Acești factori conduc la abandonul școlar și intrarea copilului pe piața muncii foarte devreme.

Performanța școlară a elevului influențează riscul de abandon școlar, cu cât performanța școlară este mai înaltă, cu atât riscul de abandon scade. De aceea fiecare dascăl trebuie să urmărească participarea tuturor copiilor la actul educațional după forța și posibilitățile lor. Fiecare copil are valoare și e unic, fiecare copil poate învăța. Pentru o mai bună prevenire a abandonului școlar trebuie cunoscute aptitudinile și nevoile fiecărui copil.

Un anumit mod special de intervenție poate determina modificări semnificative în evoluția educațională a elevilor la nivelul conținuturilor educaționale, cu rezultate mai târziu în ceea ce reprezintă continuarea studiilor, prevenirea abandonului școlar, succesul în viață, calitatea vieții și de asemenea dezvoltarea socială pozitivă.

BIBLIOGRAFIE:

Băban, A., Consiliere educațională, Ed.Psinet, Cluj-Napoca, 2001

Cosmovici, A., Iacob, L., Psihologie școlară, Ed.Polirom, Iași, 1998

Moisin, A., Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2007

ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE-O BUNĂ COLABORARE FAMILIE- ȘCOALĂ

*PROF. ÎNV.PRIMAR, DUMITRESCU ILEANA-DANIELA
ȘCOALA PRIMARĂ RADOȘI ,COM.CRASNA*

Familia este prima școală a copilului. Ea este cea care răspunde de trebuințele elementare ale copilului și de protecția acestuia, exercitând o influență care îi marchează esențial dezvoltarea ca individ.

Familia ocupă un loc aparte în sistemul instituționalizat al educației. Acțiunea ei pe întreaga perioadă a dezvoltării, include și toate laturile formării personalității. Ea reprezintă unul din mediile de socializare și educare din cele mai complete, datorită posibilităților pe care le are de a-l introduce pe copil în cele mai variabile situații și de a acționa asupra lui prin cele mai complete și firești mijloace.

Copilul are nevoie acasă de un cadru general de viață în care să se simtă în siguranță. El are nevoie să simtă că părinții lui se ocupă de el, iau parte la necazurile și la problemele care îl interesează. Dar în același timp el are nevoie de un cadru de disciplină destul de ferm pentru a nu-l lăsa să-și închipuie că libertatea lui este fără margine. Părinții trebuie să cunoască, să devină conștienți de influența pe care o exercită prezența lor în viața copilului, să fie convinși că educația dată copilului pentru societatea actuală, este diferită de cele precedente, că societatea actuală va fi diferită de cea viitoare, iar copilul trebuie pregătit corespunzător, să se adapteze acelor cerințe. Procesul de învățământ este cel care conferă școlii rolul decisiv în formarea omului. Educația este cea care desăvârșește ființa umană, acea educație pe care copilul o primește în familie, în școală și de la comunitate.

Necesitățile curente ale activității instructiv-educative din școală, impun cerința de a cunoaște cât mai bine personalitatea ființei umane pe care o prelucrăm, pentru a găsi mijloacele și strategiile cele mai eficiente.

Pornind de la necesitatea cunoașterii copilului, școala impune colaborarea cu familia sub diferite aspecte. Urmărind aspectele comune, speciale și diferențiate pe care viața de școlar o

prezintă, părinții pot completa, sprijini și dezvolta personalitatea copilului, cu o singură condiție - colaborarea cu școala.

Astfel, fără a nega importanța educației de tip curricular, devine tot mai evident faptul că educația extracurriculară, adică cea realizată dincolo de spațiul și timpul școlar, este tot mai importantă în formarea personalității copiilor.

În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psihointelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială.

Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare, iar parteneriatul educațional apare ca o necesitate. În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, învață să învețe. Prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copii se autodisciplinează. Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al școlii și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață.

Exemple de activități extrascolare :

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale – organizate selectiv – constituie un mijloc de a întui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru de copii, distractive sau sportive, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate: muzica, sport, poezie, pictură. Excursiile și taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin excursii, copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă.

Spectacolele constituie o formă de activitate extracurriculară în școală, prin care copilul face cunoștință cu lumea minunată a artei. Deși această formă de activitate îl pune pe copil în majoritatea cazurilor în rolul de spectator, valoarea ei deosebită rezidă în faptul că ea constituie o sursă inepuizabilă de impresii puternice, precum și în faptul că apelează, permanent, la afectivitatea

copilului sau nu, asupra dezvoltării elevilor. Astfel de activități sunt de o reală importanță într-o lume dominată de mass media și ne referim la televizor, calculator și internet, care nu fac altceva decât să contribuie la transformarea copiilor noștri în niște persoane incapabile de a se controla comportamental, emoțional și mai presus de toate, slabi dezvoltați intelectual.

Excursia ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică. Ea este cea care îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Prin excursii elevii își suplimentează și consolidează instrucția școlară dobândind însușirea a noi cunoștințe. Excursia reprezintă finalitatea unei activități îndelungate de pregătire a copiilor, îi ajută să înțeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării din atmosfera de muncă de zi cu zi ci și ca un act de ridicare a nivelului cultural.

Serbările și festivitățile - marchează evenimentele importante din viața școlarului. Din punct de vedere educativ importanța acestor activități constă în dezvoltarea artistică a elevului precum și în atmosfera sărbătorească instalată cu acest prilej. Aceste mici serbări, organizate de către cadrele didactice, le oferă elevilor răsplata primită după muncă, și de asemenea au un rol de motivare, nu mai puțin semnificativ.

Concursurile școlare - sunt o metodă extrașcolară de a stârni interesul elevului pentru diferite arii curriculare având, în același timp, o importanță majoră și în orientarea profesională a elevilor, făcându-le cunoscute toate posibilitățile pe care aceștia le au. Concursuri sau Olimpiade pot oferi cea mai bună sursă de motivație, determinând elevii să studieze în profunzime și prin urmare să obțină rezultate mai bune la școală. Același efect îl pot avea concursurile organizate de către cadrele didactice în clasă. Dacă sunt organizate într-o atmosferă plăcută vor stimula spiritul de inițiativă al copilului, îi va oferi ocazia să se integreze în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit exercițiile și va asimila mult mai ușor toate cunoștințele.

Prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copiii se autodisciplinează. Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască preșcolarii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al grădiniței și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață.

În legătură cu dezvoltarea creativității copiilor, pot fi date educatorilor următoarele îndrumări: gândirea creativă și învățarea din proprie inițiativă trebuie încurajate prin laudă. Trebuie promovat modul variat de abordare a problemelor de manipulare a obiectelor și a ideilor.

Școlarii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nede-terminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Înainte de toate, este însă important ca educatoarea însăși să fie creativă.

În concluzie putem spune că activitatea extrașcolară e o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el în primul rând o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu copiii / familia, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a copiilor.

BIBLIOGRAFIE :

- Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în "Învățământul primar" nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
- Ionesc, M., Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
- Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact, Editura Polirom, 2002
- Crăciunescu, Nedelea, Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în "Învățământul primar" nr. 2, 3 / 2000, Ed. Discipol, București;
- Nica, I, Țopa, L., Colaborarea școlii cu familia elevilor de clasa I, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974;

JOCUL DIDCTIC LA MATEMATICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

(studiu de specialitate în domeniul învățământului preuniversitar)

PROF.ÎNV.PRIMAR, DUNGAN VALENTINA ROXANA

LICEUL TEHNOLOGIC BAIA DE FIER

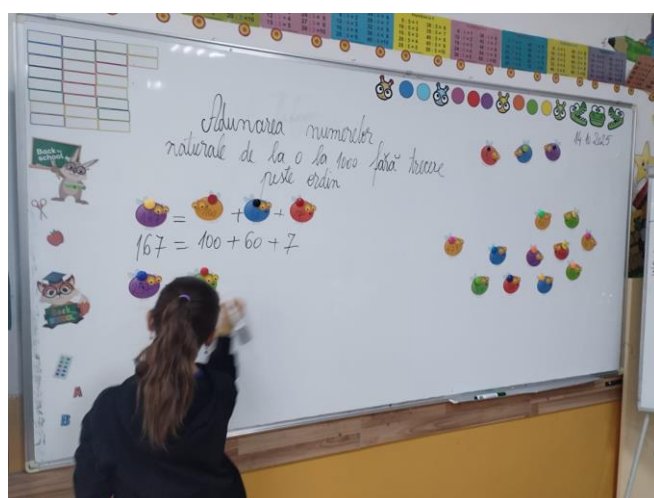
LOC. BAIA DE FIER, JUD. GORJ

În procesul de formare a competențelor matematice la elevii din învățământul primar, jocul didactic ocupă un loc central, fiind una dintre cele mai eficiente modalități de învățare activ-participativă. Caracterul formativ al jocului se manifestă prin dezvoltarea gândirii logice, a spiritului de observație, a capacității de analiză și sinteză, dar și prin stimularea motivației pentru învățare.

Într-un context educațional modern, centrat pe elev, jocul didactic nu mai este perceput ca o activitate auxiliară, ci ca o metodă complexă de predare-învățare-evaluare, integrată în demersul didactic și aliniată principiilor pedagogiei moderne.

Conceptul de joc didactic

Jocul didactic este o activitate instructiv-educativă cu scopuri clar determinate, organizată pe baza unor reguli și sarcini de învățare, în care elevii sunt implicați activ. Conform literaturii de specialitate (Cerghit, 2006; Cucos, 2014), jocul didactic se situează la intersecția dintre activitatea ludică și cea cognitivă, contribuind la formarea competențelor-cheie prin intermediul plăcerii de a învăța.

Funcțiile jocului didactic

Jocul didactic la matematică îndeplinește mai multe funcții esențiale:

- **Funcția cognitivă** – facilitează învățarea noilor concepte și consolidarea cunoștințelor;
- **Funcția motivațională** – sporește interesul pentru matematică printr-o abordare atractivă;
- **Funcția formativă** – contribuie la dezvoltarea gândirii logice și a spiritului de competiție;
- **Funcția socializatoare** – dezvoltă abilitățile de cooperare și comunicare în cadrul grupului.

Rolul jocului în predarea matematicii

Predarea matematicii în ciclul primar implică adesea abstractizarea conceptelor. Jocul didactic oferă o punte între concret și abstract, facilitând înțelegerea prin acțiune. Prin intermediul jocurilor, elevii descoperă relații numerice, forme geometrice, operații aritmetice și reguli logice, fără a resimți presiunea formalismului școlar.

Aplicații practice

Integrarea jocului didactic în activitățile de matematică se poate realiza în diverse momente ale lecției: captarea atenției, fixarea cunoștințelor, consolidarea sau evaluarea.

Exemple de jocuri:

1. **„Vânătoarea numerelor”** – elevii primesc cartonașe cu numere și trebuie să formeze perechi a căror sumă este egală cu un număr dat.
Obiectiv: consolidarea adunării în centrul 0–1000.

2. **„Cine are perimetrul cel mai mare?”** – se oferă figuri geometrice, iar elevii calculează perimetrul și compară rezultatele.

Obiectiv: aplicarea formulei perimetrului la figuri plane.

3. **„Magazinul clasei”** – joc de rol în care elevii „cumpără” și „vând” obiecte folosind sume de bani simbolice.

Obiectiv: formarea competenței de a efectua calcule cu unități monetare.

4. **„Matematicianul rapid”** – competiție între echipe, unde fiecare răspunde la întrebări cu timp limitat.

Obiectiv: stimularea gândirii rapide și a spiritului de echipă.

Prin astfel de activități, elevii devin mai implicați, iar învățarea se transformă într-un proces activ, bazat pe descoperire și experimentare.

Implicații metodice

Pentru a fi eficient, jocul didactic trebuie:

- să aibă **obiective clare**, corelate cu programa școlară;
- să fie **adaptat vârstei și nivelului de dezvoltare** al elevilor;
- să implice **participarea tuturor elevilor**;
- să fie **urmat de o reflecție** asupra conținutului matematic parcurs;
- să fie integrat natural în structura lecției, evitând caracterul exclusiv recreativ.

Rolul cadrului didactic este esențial: profesorul devine organizator, mediator și evaluator al procesului de învățare prin joc.

Concluzii

Jocul didactic reprezintă o strategie didactică modernă, adaptată cerințelor educației centrate pe elev. În învățământul primar, el favorizează formarea competențelor matematice prin activități atractive, stimulative și formative. Utilizarea consecventă și creativă a jocului didactic contribuie la dezvoltarea gândirii logico-matematice, la creșterea motivației pentru învățare și la formarea unei atitudini pozitive față de matematică.

Astfel, jocul didactic nu este doar un mijloc de predare, ci o filosofie pedagogică bazată pe bucuria descoperirii și pe învățarea prin acțiune.

BIBLIOGRAFIE :

- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cucos, C. (2014). *Pedagogie: repere teoretice și aplicative*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A. (2013). *Psihopedagogie generală*. Iași: Polirom.
- Ionescu, M., & Radu, I. (2015). *Didactica modernă*. București: Editura D.P.H.
- Moș, S. (2021). *Metodica predării matematicii în învățământul primar*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE CU AJUTORUL ACTIVITĂȚILOR CREATIVE

PROF. ÎNV. PRIMAR, DUNGAN VALENTINA ROXANA

LICEUL TEHNOLOGIC BAIA DE FIER

LOC. BAIA DE FIER, JUD. GORJ

Motricitatea fină reprezintă capacitatea de a coordona mișcările mici ale mușchilor mâinilor și degetelor pentru a realiza sarcini precise, cum ar fi scrisul, decupatul, înșiratul mărgelilor sau desenatul. Această abilitate este esențială în dezvoltarea generală a copilului și influențează semnificativ performanțele școlare, autonomia și încrederea în sine. Activitățile creative joacă un rol esențial în stimularea și dezvoltarea motricității fine într-un mod plăcut și natural.

Prin activități precum modelatul plastilinei, pictura cu pensula, realizarea colajelor, plierea hârtiei (origami) sau cusutul pe carton, copiii își antrenează mușchii mici ai mâinilor, îmbunătățindu-și coordonarea, precizia și controlul mișcărilor. De exemplu, decuparea unor forme cu foarfeca presupune atât forță în degete, cât și o bună coordonare mână-ochi. În același timp, desenatul sau coloratul în contururi dezvoltă răbdarea, atenția la detalii și finețea mișcărilor.

Activitățile creative nu doar că sprijină dezvoltarea fizică fină, dar stimulează și imaginația, gândirea critică și capacitatea de rezolvare a problemelor. Prin realizarea unor proiecte artistice, copiii învață să-și planifice pașii, să experimenteze materiale și tehnici noi și să își exprime ideile în mod original.

Dezvoltarea motricității fine prin activități creative este deosebit de importantă în primii ani de viață, când baza acestor abilități se formează. Educatorii și părinții pot încuraja acest proces oferind copiilor materiale variate și libertatea de a crea, fără presiune, într-un mediu stimulat și sigur. Pe lângă beneficiile imediate legate de coordonarea motorie, activitățile creative contribuie și la dezvoltarea altor competențe importante, cum ar fi perseverența, organizarea și gestionarea emoțiilor. De exemplu, atunci când un copil construiește un obiect din hârtie sau pictează un desen detaliat, el învață să urmeze pași, să corecteze greșeli și să ducă o activitate până la capăt. Acest proces dezvoltă nu doar motricitatea fină, ci și răbdarea și reziliența în fața provocărilor.

Un alt aspect important este faptul că activitățile creative favorizează autoexprimarea. În timp ce își folosesc mâinile pentru a crea, copiii își exprimă stările, emoțiile și gândurile, chiar și atunci când nu au încă dezvoltate complet abilitățile verbale. Astfel, creațiile lor devin o formă de comunicare personală și un instrument de descărcare emoțională.

De asemenea, lucrul cu materiale diverse – hârtie, lemn, textile, plastilină – stimulează simțul tactil și dezvoltarea senzorială, contribuind la o mai bună conștientizare a propriului corp și a mediului înconjurător. În grup, aceste activități capătă și o dimensiune socială importantă, deoarece copiii învață să colaboreze, să împartă materiale și să aprecieze munca colegilor.

În concluzie, dezvoltarea motricității fine prin activități creative este un proces complex, cu efecte pe termen lung în viața copiilor. Nu este vorba doar despre pregătirea pentru scris sau pentru școală, ci despre construirea unei baze solide pentru o dezvoltare armonioasă – fizică, intelectuală, emoțională și socială. Încurajând creativitatea și oferindu-le copiilor ocazia să creeze cu mâinile lor, le oferim de fapt instrumentele necesare pentru a deveni persoane independente, încrezătoare și echilibrate.

FLUTURI ÎNVĂȚAȚI SĂ ZBOARE: CUM CONSTRUIM AUTONOMIA ELEVILOR MICI

PROF. ÎNV. PRIMAR, GUȚILĂ DENISA-MĂDĂLINA,
LICEUL TEHNOLOGIC STOINA, STOINA, GORJ

Pentru educația modernă, dezvoltarea autonomiei elevilor este un obiectiv transversal, care este susținut de documentele curriculare și de literatura pedagogică. Autonomia este fundamentul formării competențelor de autoreglare, a motivației intrinseci și a răspunderii în învățământul primar.

Deoarece societatea actuală se schimbă rapid, educația a suferit schimbări semnificative. Un exemplu este trecerea de la o educație care se concentrează pe predarea cunoștințelor la una care se concentrează pe formarea competențelor. În aceste condiții, capacitatea elevilor de a se descurca singuri este esențială pentru a continua să învețe și pentru a participa activ la viața socială. Pentru elevii din ciclul primar, dezvoltarea autonomiei este cu atât mai importantă cu cât se află în stadiul de formare a structurilor cognitive de bază, a motivației pentru învățare și a primelor forme de responsabilitate personală.

Procesul gradual al elevului către autonomie este ilustrat de ideea metaforică *de „fluture învățat să zboare”*. Acest proces începe cu nevoia constantă de supraveghere din partea profesorului și continuă cu asumarea responsabilității și luarea deciziilor de sine. Autonomia elevilor este determinată de cadrul didactic în învățământul primar. Este un facilitator, un mentor și un arhitect al spațiului de învățare. Responsabilitățile sale principale includ următoarele: stabilirea unor așteptări clare și constante, adaptate vârstei copiilor; demonstrarea procedurilor de lucru și a strategiilor de rezolvare pentru a simula comportamente autonome; oferirea posibilităților de a alege între diferite tipuri de sarcini, materiale și roluri în activitățile de grup; oferirea unui feedback descriptiv, care să îi ajute pe elevi să se autoregleze („Care a fost strategia ta?”, „Ce ar putea fi îmbunătățit?”). Ajustând nivelul de ghidaj în funcție de nivelul fiecărui copil și de dinamica grupului clasă, cadrul didactic stabilește un echilibru între sprijin și independență.

Stabilirea emoțională și predictibilitatea pot fi obținute prin implementarea unor rutine stabile, cum ar fi organizarea materialelor, regulile de începere și încheiere a activităților și proceduri pentru lucrul individual. Elevii folosesc rutinele ca instrumente de autoreglare, oferindu-le obiective clare pentru gestionarea sarcinilor.

Oferirea de opțiuni în cadrul sarcinilor este o altă abordare eficientă. Din punct de vedere pedagogic, alegerea se face între variante echivalente, nu la întâmplare. În acest fel, elevul își asumă responsabilitatea de a lua decizii, crescând încrederea în propriile opțiuni. Activitățile care sunt parte a proiectelor tematice, cum ar fi documentarea unui subiect, îngrijirea unei plante sau crearea unui minijurnal, necesită planificare, colaborare și organizare. Proiectele sunt un mediu perfect pentru elevi pentru a-și testa responsabilitatea și perseverența.

Învățarea la vârste mici poate fi făcută folosind mijloace vizuale, cum ar fi semafoarele, emoticoanele și riglele de progres, precum și discuții reflexive conduse de profesor. Exercițiile de reflecție îi ajută pe elevi să înțeleagă strategii bune, provocări și șanse de îmbunătățire.

Feedback-ul se concentrează pe proces, nu pe performanță. El identifică obiectivele, validează efortul și oferă sugestii pentru optimizare. Feedback-ul descriptiv îi ajută pe elevi să devină mai autonomi și îi învață să se gândească la ceea ce fac.

Autonomia este un indicator al maturizării educaționale și un obiectiv esențial în educația elevilor competenți și responsabili. Dezvoltarea autonomiei în învățământul primar necesită o abordare logică, susținută de mediul educațional, familia și profesorii. Strategiile didactice examinate arată că elevii pot deveni „*fluturi învățați să zboare*” dacă sunt implicați activ în propriul proces de învățare, primesc oportunități reale de alegere și primesc feedback orientat spre progres.

Autonomia este un proces continuu, construit pas cu pas prin experiențe semnificative și încrederea elevilor. De a promova aceste experiențe, profesorul de primar este responsabil să aprecieze inițiativa, perseverența și responsabilitatea, calități care sunt esențiale pentru succesul educațional și personal al copilului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cătălin Nedelcu, *Pedagogie pentru învățământul primar și preșcolar*, Ed. Polirom, Iași, 2014.
2. Edward L. & Ryan, Richard M., *Motivația și autodeterminarea în educație*, Ed. Trei, București, 2017
3. Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Ed. Polirom, Iași, 2008.
4. Ioan Neacșu, *Instruirea și învățarea. Perspective teoretice și aplicative*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2011.

5. Mihai Golu, *Fundamentele psihologiei*, vol. II, Ed. Fundației România de Mâine, București, 2005.
6. Miron Ionescu, *Psihologia educației*, Ed. Polirom, Iași, 2012.

FACTORI CARE FAVORIZEAZĂ ABANDONUL ȘCOLAR

PROF. ÎNV. PRIMAR, JUREBIE ANAMARIA NINA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "ALEXANDRU ȘTEFULESCU "

O educație adevărată, reală se fundamentează în familie, apoi ea se continuă în grădiniță și școală prin intermediul cadrelor didactice. În primul rând, ea se realizează prin puterea exemplului. O bună intervenție a cadrului didactic prin însuși procesul educativ pe care-l desfășoară cu copiii poate constitui un mijloc de prevenire a abandonului școlar, care a devenit din ce în ce mai frecvent.

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început. Elevii care abandonează școala sunt cei care s-au făcut remarcați pentru absenteism și alte dificultăți de comportament, pentru care au fost sancționați în repetate rânduri în școală. Acest abandon este cu atât mai grav cu cât are loc la nivelul formelor terminale de învățământ, căci până a ajunge acolo societatea a cheltuit cu persoana respectivă o grămadă de resurse. Chiar și cel în cauză a fost nevoit să depună anumite eforturi. Abandonul școlar reprezintă o problemă gravă cu care se confruntă societatea contemporană; școala a ajuns să fie abandonată, înainte de toate, pentru că în ziua de azi nu contează în ierarhii, nu e percepută ca valoare în sine; atât copiii, cât și elevii nu mai consideră școala un viitor.

Efectele abandonului școlar demonstrează că acest tip de conduită este considerat deosebit de grav. Mai întâi, cei care abandonează școala nu au nici calificarea profesională indispensabilă integrării socio-economice, nici formația morală și civică necesară exercitării rolului de părinte și celui de cetățean al unei comunități. În al doilea rând, neavând o calificare, cei care abandonează școala sunt viitorii șomeri și reprezintă, pe termen mediu și lung, o sursă de dificultăți sociale și de pierderi, care depășesc investiția cerută de formarea inițială.

Printre factorii care favorizează abandonul școlar , se află:

- *Dificultățile materiale.* Familiile numeroase, dezorganizate, lipsite de resurse au probleme în a asigura îmbrăcămintea adecvată tuturor copiilor și resimt uneori nevoia de forță de muncă (fie pe câmp, fie în gospodărie pentru a avea grijă de frații mai mici).
- *Modelul educațional oferit de părinți.* Cel mai adesea, elevii care ajung să renunțe la educație provin din familii în care părinții nu au mai mult de opt clase. Există însă și excepții. Destul de frecvent, sunt elevi care se află în situații de abandon care își doresc să își completeze educația "măcar până la 10 clase", ca să aibă o calificare, astfel încât să nu ajungă ca părinții, simpli zilieri, fără mari șanse de reușită în viață.
- *Modelul educațional oferit de frați este mult mai influent.* Familiile unde există frați mai mari ce au renunțat timpuriu la educație, frații mai mici tind să reproducă acest model.
- *Dezorganizarea familiei atrage după sine dificultăți materiale.* Divorțul, alcoolismul, violența în familie sunt semne ce preced adesea decizia de abandon.
- *Implicarea în activități aflate la limita legii.* Prostituția, apartenența la găști de cartier, integrarea în rețele de cerșetorie conduc aproape mereu la renunțarea la educație, fiind prezente ca factori demotivatori mai ales la trecerea către clasa a IX-a și în perioada imediat următoare debutului ciclului secundar superior.
- *Integrarea pe piața muncii.* Fie că este vorba de lucrul ca zilier, de activități regulate ca barman, de prostituție sau cerșetorie, prezența pe durata semestrelor școlare în astfel de activități aducătoare de venit constituie elemente de risc ce se soldează aproape mereu cu renunțarea prematură la educație. O soluție pentru cei care au nevoie să muncească ar putea fi promovarea unor modele comune din țările vestice, și anume implicarea liceenilor ce au nevoie de resurse pentru a se întreține în activități aducătoare de venit pe perioada vacanțelor, având o durată scurtă ca număr de ore pe zi, precum cele de baby-sitting pentru o seară.

Încrederea scăzută în educație se dovedește a fi mai degrabă un stereotip infirmat de realitate. Este posibil ca să apară însă o încredere redusă în educație chiar în momentele imediat premergătoare abandonului școlar. În acest sens ar putea fi util ca elevii care au renunțat deja prematur la școală să intre în contact cu cei aflați în risc de a abandona, povestindu-le care este imaginea lor curentă despre școală.

Deși principalii factori de creștere a probabilității de a renunța la educație sunt localizați la nivelul familiei și al comunității, recomandările pentru atenuarea acestor factori se adresează în primul rând școlii. Exceptând obiectivul general al creșterii responsabilității școlii, nu există priorități absolute, iar acțiunile recomandate nu sunt substituibile, ci complementare. Accentul este pus pe prevenție, dar există și recomandări în ce privește reintegrarea elevilor care au renunțat recent la educație.

BIBLIOGRAFIE:

- **Bogdan Voicu, proiectul “Soluții eficiente pentru prevenirea abandonului școlar: costuri și mecanisme”, realizat de UNICEF și Centrul Educația 2000+ (Responsabili proiect: Anca Nedelcu și Sorin Coman)**
- <http://dar.episcopiadevei.ro/index.php/2015/10/20/ce-este-abandonul-scolar-cauze-si-modalitati-de-prevenire/>
- **Crețu, C., (1990), Probleme de adaptare școlară, Editura ALL EDUCAȚIONAL, București**
- **Dragomirescu, V.T., (1982), Psihologia comportamentului deviant, Editura Științifică și Enciclopedică, București**

MANAGEMENTUL EDUCAȚIONAL ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

*PROF. ÎNV. PRIMAR, LĂZĂRESCU ELENA,
LICEUL TEHNOLOGIC TISMANA, TISMANA, GORJ*

„Managementul educațional eficient nu se reduce la administrarea resurselor, ci presupune conducerea inteligentă a procesului de învățare, în care profesorul devine liderul transformării educaționale.”

(Iucu, R., 2000)

Rezumat

Acest articol analizează rolul și importanța managementului educațional în învățământul primar, din perspectiva cadrelor didactice care coordonează procesele educaționale la acest nivel. Sunt prezentate conceptele de bază ale managementului educațional, funcțiile și dimensiunile sale, precum și rolul învățătorului ca manager al clasei de elevi. Se evidențiază impactul unui management educațional eficient asupra calității educației, climatului școlar și formării competențelor-cheie la elevi.

Cuvinte-cheie: management educațional, învățământ primar, competențe-cheie, climat educațional, leadership educațional

1. Introducere

Managementul educațional reprezintă un domeniu esențial în organizarea și conducerea activităților educative. În învățământul primar, acesta capătă o semnificație aparte, deoarece contribuie direct la formarea personalității copilului, la dezvoltarea competențelor de bază și la construirea unui climat educațional pozitiv. Profesorul pentru învățământul primar nu este doar un transmițător de cunoștințe, ci un manager al învățării, care planifică, coordonează și evaluează procesul educațional în funcție de nevoile specifice ale fiecărui elev.

2. Conceptul de management educațional

În literatura de specialitate, managementul educațional este definit ca „ansamblul activităților de planificare, organizare, coordonare, monitorizare și evaluare a proceselor educaționale, realizate în vederea atingerii obiectivelor educaționale și a creșterii performanței școlare” (Iucu, 2000). În contextul actual, marcat de diversitate, digitalizare și nevoia de adaptabilitate, managementul educațional presupune o abordare strategică și participativă, în care elevul se află în centrul procesului de învățare.

3. Funcțiile managementului educațional

Funcțiile esențiale ale managementului educațional sunt: planificarea, organizarea, coordonarea, motivarea și controlul/evaluarea. Aplicarea acestor funcții la nivelul clasei de elevi contribuie la creșterea eficienței procesului educațional și la dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe calitate și inovație.

4. Dimensiunile managementului educațional în învățământul primar

Conform lui Păun (2017) și Vlăsceanu (2018), managementul educațional are mai multe dimensiuni interdependente: pedagogică, relațională, organizațională și evaluativă.

5. Rolul cadrului didactic ca manager educațional

Învățătorul este principalul manager al clasei de elevi, responsabil de organizarea și dirijarea proceselor educaționale. Rolul său managerial implică competențe pedagogice, abilități de comunicare, leadership și gândire strategică.

6. Importanța unui management educațional eficient

Un management educațional eficient contribuie la creșterea performanțelor școlare, dezvoltarea unei culturi a calității, consolidarea parteneriatului educațional și promovarea inovației.

7. Concluzii

Managementul educațional în învățământul primar este mai mult decât o funcție administrativă – este un proces complex de conducere și dezvoltare a învățării.

A conduce procesul educațional înseamnă a inspira, a coordona și a crea contextul în care fiecare copil își descoperă propriul drum spre învățare.

Învățătorul, ca lider educațional, creează premisele unei educații de calitate, centrate pe nevoile elevului.

BIBLIOGRAFIE:

- Cuceș, C. (2014). **Pedagogie**. Iași: Editura Polirom.
- Iucu, R. (2000). **Managementul și gestiunea clasei de elevi**. Iași: Editura Polirom.
- Nicolescu, O. (2001). **Managementul modern**. București: Editura Economică.
- Păun, E. (2017). **Școala și profesorii în societatea contemporană: o analiză sociopedagogică**. București: Editura Polirom.
- Vlăsceanu, L. (coord.) (2018). **Politici educaționale și management educațional**. București: Editura Universității din București.

EDUCAȚIA PRIN ARTĂ – FORMAREA COMPETENȚELOR ESTETICE ȘI PRACTICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

PROF. ÎNV. PRIMAR, LIMBĂU ELENA LARISA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU ȘTEFULESCU”, TÂRGU JIU

Introducere

Educația prin artă reprezintă una dintre componentele fundamentale ale formării personalității copilului în ciclul primar. La această vârstă, elevii sunt extrem de receptivi, creativi și motivați să descopere lumea prin joc, culoare, sunet și formă. Artă constituie nu doar o formă de exprimare, ci și un mod de învățare activă, care favorizează dezvoltarea cognitivă, afectivă, socială și psihomotorie. Disciplina „Arte vizuale și abilități practice” oferă oportunități valoroase pentru stimularea imaginației, pentru descoperirea propriilor talente și pentru formarea unor competențe esențiale în procesul de integrare socială.

În contextul actual, caracterizat prin diversitate culturală, tehnologie și schimbări rapide, educația artistică devine un instrument de cultivare a sensibilității estetice, a gândirii critice și a capacității de a aprecia frumosul în toate formele sale. Elevii învață nu doar să creeze, ci și să interpreteze, să analizeze și să aprecieze operele artistice, ceea ce contribuie la dezvoltarea unei personalități armonioase și echilibrate.

Importanța educației prin artă în dezvoltarea copilului de vârstă școlară mică

Educația artistică se bazează pe ideea că fiecare copil are un potențial creativ care trebuie stimulat și cultivat. Artă îi ajută pe elevi să-și exprime emoțiile, trăirile, aspirațiile și modul propriu de a percepe realitatea. Prin desen, pictură, modelaj, lucru manual sau colaj, elevii trec treptat de la exprimarea intuitivă la exprimarea conștientă și structurată.

Beneficiile educației artistice includ:

- **dezvoltarea sensibilității estetice** – capacitatea de a recunoaște și aprecia frumosul în natură, artă și mediul înconjurător;

- **stimularea creativității și imaginației** – abilitatea de a găsi soluții originale și de a gândi liber;
- **dezvoltarea motricității fine** – prin activități care implică decupare, lipire, modelare, colorare etc.;
- **consolidarea încrederii în sine** – copilul observă progresul și se simte valorizat;
- **formarea răbdării și a perseverenței** – lucrul artistic necesită timp, concentrare și atenție.

Competențe estetice și practice formate prin educația artistică

Competențele estetice dezvoltate în învățământul primar vizează:

- formarea gustului pentru frumos și armonie;
- cultivarea capacității de observare și analiză vizuală;
- sensibilizarea față de valori culturale și artistice;
- dezvoltarea spiritului critic și autoevaluarea lucrărilor proprii.

Elevii sunt expuși treptat la lucrări de artă, obiecte culturale, imagini din natură și elemente arhitecturale, învățând să le compare, să le descrie și să le interpreteze. Astfel, arta contribuie la îmbogățirea limbajului, la dezvoltarea vocabularului estetic și la formarea unei gândiri expresive.

Competențele practice urmăresc:

- utilizarea corectă a instrumentelor de lucru (pensulă, foarfece, lipici, materiale textile, lut etc.);
- îmbinarea tehnicilor și materialelor în mod creativ;
- respectarea etapelor de realizare a unui produs artistic;
- formarea abilităților de lucru individual și în echipă.

Prin activități practice, copiii își dezvoltă simțul organizării, al responsabilității, autonomia și capacitatea de a finaliza o sarcină.

Metodologii și strategii de predare

În învățământul primar, procesul de predare-învățare în domeniul artelor vizuale se bazează pe metode moderne și interactive, adaptate vârstei și intereselor elevilor:

- **jocul didactic** – facilitează învățarea prin explorare și experimentare;
- **metoda proiectelor** – elevii lucrează pe teme variate și prezintă produse artistice finale;
- **învățarea prin descoperire** – copiii identifică singuri materiale și tehnici;
- **observarea și analiza** – studierea unor opere artistice, discuții și interpretări;
- **feedback-ul creativ** – profesorul încurajează originalitatea, nu imitația.

În plus, expozițiile de lucrări, concursurile, atelierele de creație și activitățile extracurriculare stimulează motivația elevilor și dorința acestora de afirmare artistică.

Impactul educației artistice asupra dezvoltării emoționale și sociale

Arta reprezintă un limbaj universal, accesibil tuturor copiilor, indiferent de ritmul propriu de dezvoltare. Ea contribuie la:

- exprimarea emoțiilor și gestionarea trăirilor interioare;
- dezvoltarea empatiei și a respectului pentru munca altora;
- formarea spiritului de cooperare în proiectele de grup.

Prin artă, elevii se simt liberi să experimenteze, să greșească și să învețe, într-un mediu sigur și prietenos.

Concluzii

Educația prin artă în învățământul primar este mai mult decât o simplă activitate recreativă. Ea reprezintă un proces complex de formare intelectuală, practică și emoțională. Prin cultivarea competențelor estetice și practice, copiii devin mai creativi, mai sensibili, mai atenți la frumos și mai bine pregătiți pentru provocările vieții moderne. Profesorul are rolul de facilitator, mentor și model, ghidând elevii către descoperirea propriului potențial artistic și creativ.

Educația artistică contribuie decisiv la formarea unei personalități armonioase, capabile să aprecieze cultura, să comunice prin artă și să manifeste respect pentru valorile estetice și pentru diversitatea culturală.

Exemple de lucrări artistice realizate de elevi în cadrul orelor de Arte vizuale și abilități practice:

***Atelier de pictură- figurine din ipsos- ciupercuțe ***

Felinare din borcane

Bufnița înțeleaptă

*** Pe leagănul Toamnei***

*** Borcănașul toamnei***

BIBLIOGRAFIE:

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom, Iași.
2. Cucos, C. (2009). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași.
3. Ionescu, M., Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Editura Dacia, Cluj-Napoca.
4. Piaget, J. (1981). *Psihologia copilului*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
5. Văideanu, G. (1988). *Pedagogie modernă*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
6. Ministerul Educației (2014). *Programa școlară – Arte vizuale și abilități practice, clasele a III-a - a IV-a*.

EDUCAȚIA – UN TERMEN GENERAL VALABIL PE MAPAMOND

PROF. ÎNV. PRIMAR, MOCIOI VICTORIA SIMONA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU ȘTEFULESCU”, TG-JIU, GORJ

Diversitatea culturală nu mai este un prejudiciu, ci o realitate care trebuie fructificată în mediul școlar. Pluralitatea culturală pune nu numai problema apărării diferențelor, ci a dialogului cultural, care recunoaște că fiecare trebuie să contribuie la îmbogățirea experienței umane și că fiecare dintre ele este un efort de universalizare a unei experiențe particulare.

Educația are implicații semnificative în dezvoltarea economică a fiecărui individ în parte, a fiecărei comunități, a fiecărei națiuni.

O forță de muncă bine educată este foarte importantă în lumea contemporană, generându-se astfel o luptă susținută pentru resursele umane necesare economiei fiecărui stat în parte, dar și mondiale.

Educația este calea de bază prin care valorile și tradițiile se transmit din generație în generație, se modelează pentru a reflecta evoluțiile culturale și economice și se ancorează în realitățile sociale contemporane.

Un rol fundamental al educației se referă la dezvoltarea personală. Fiecare individ trebuie să aibă posibilitatea de a se dezvolta potrivit potențialului propriu, astfel încât să poată asigura independența și prosperitatea lui, a familiei pe care eventual decide să și-o întemeieze și a grupurilor din care decide să facă parte. Dezvoltarea personală continuă prin învățare pe tot parcursul vieții este esențială în societatea contemporană.

Diversitatea culturală nu mai este un prejudiciu, ci o realitate care trebuie fructificată în mediul școlar. Pluralitatea culturală pune nu numai problema apărării diferențelor, ci a dialogului cultural, care recunoaște că fiecare trebuie să contribuie la îmbogățirea experienței umane și că fiecare dintre ele este un efort de universalizare a unei experiențe particulare. Multiculturalitatea nu este adversarul universalismului european, ci o altă formă a lui.

Ceea ce unifică multiculturalismul cu universalismul european este voința comună de a plasa o cultură mai presus de puterea statului sau de interesele unui grup social.

Interculturalismul implică înțelegerea, aprecierea și valorizarea culturii proprii la care se adaugă respectul bazat pe o informare autentică și pe construirea curiozității față de cultura etnică a celuilalt. Interculturalitatea este un proces ce se produce la intersecția dintre culturi, ne fiind un scop în sine, dar care poate deveni o finalitate atunci când sunt sesizate transformările nefirești sau comportamentele nefaste la acest nivel de intersectare a culturilor.

Problematica lumii contemporane este prezentă în noile tipuri de educații sau „noile educații”. Aceste „noi educații” corespund unor trebuințe socio-pedagogice. În programele UNESCO figurează 11 exemple de „noi educații” între care: educația relativă la mediu, educația pentru comunicare și pentru mass-media, educația în materie de preocupare pentru o nouă ordine economică internațională, educația pentru schimbare și dezvoltare, educația nutrițională, educația economică și casnică modernă, educația pentru timpul liber, educația interculturală, educația pentru pace, educația pentru democrație și toleranță.

Obiectivul general al conceptului de “Educație pentru cetățenie democratică” este promovarea toleranței și valorificarea diversității între tinerii din România prin schimbarea abordării de predare a acestui tip de educație, în acord cu orientările europene curente și prin cultivarea culturii ce încurajează implicarea pozitivă a minorității într-o societate multiculturală.

De aceea trebuie să crească gradul de conștientizare a cadrelor didactice cu privire la importanța utilizării metodelor pedagogice inovatoare în predarea educației cetățenești în cadrul unui context general al școlilor bazat pe participarea democratică și respectul pentru diversitate. Se dorește susținută opinia conform căreia trebuie întărită capacitatea școlilor și a comunităților locale de a face față intoleranței și xenofobiei, de a se implica în parteneriate în vederea promovării cetățeniei democratice dincolo de activitățile curriculare și extra-curriculare.

Educația fără frontiere include toate practicile și activitățile destinate a-i ajuta pe tineri și adulți să participe activ la viața democratică, acceptând și exercitând drepturile și responsabilitățile lor în calitate de cetățeni ai oricărei țări de pe mapamond.

Educația interculturală promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească a raportului eu-celălalt și a noțiunii de străin, recunoașterea și respectarea diferentelor

culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni și nu prin aplicarea polarității superior-inferior. De asemenea, presupune promovarea unor politici școlare care să permită egalizarea șanselor în educație și a unor strategii de valorificare a diferențelor culturale pentru a le transforma în resurse pedagogice.

Școala este principalul spațiu al învățării pluralității culturale prin prețuirea diversității, a notei distincte aduse de cultura fiecărui actor social participant. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, nu există valori superioare și inferioare, ci există valori specifice care trebuie judecate.

BIBLIOGRAFIE:

Albu, N., citat în Nedelcu, A., Fundamentele educației interculturale, Editura Polirom, Iași, 2008, p.73;

Hanoun, Hubert, 1987, Les Ghetto de l'école. Pour une éducation interculturelle, Les Edition ESF, Paris;

„Educația interculturală: de la teorie la practică „ -implementarea educației interculturale în școli multietnice din România-Raport de cercetare al Agenției de Dezvoltare Comunitară „Împreună”-cercetători: Ana Ivăsiuc, Maria Koreck, Roberta Kővári, noiembrie 2010.

DIGITALIZAREA PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

- STUDIU DE SPECIALITATE -

PROFESOR, NEGREA CRISTINA,

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN BRÂNCUȘI” TÂRGU-JIU

Transformările societății contemporane au impus o regândire profundă a modului în care este conceput și realizat procesul instructiv-educativ. Digitalizarea nu mai reprezintă doar o opțiune modernă, ci o condiție a calității și eficienței actului educațional. În contextul învățământului primar, unde formarea competențelor de bază are un rol decisiv în dezvoltarea ulterioară a elevilor, integrarea resurselor digitale devine o necesitate strategică.

Digitalizarea presupune nu doar dotarea tehnică a școlilor, ci mai ales transformarea pedagogiei tradiționale într-una interactivă, centrată pe elev, bazată pe descoperire și colaborare. Astfel, profesorul nu mai este un simplu transmițător de informație, ci un facilitator al învățării și un designer al experienței educaționale. În școala primară, digitalizarea sprijină procesul de alfabetizare funcțională și digitală prin activități atractive, dinamice și adaptate ritmului fiecărui copil.

Utilizarea platformelor educaționale (Google Classroom, Wordwall, LearningApps, Kahoot, Canva Edu, Padlet) și a resurselor deschise (RED) oferă oportunități nelimitate de explorare și învățare vizuală. Elevii pot exersa noțiuni de matematică prin jocuri digitale, pot realiza povestiri interactive sau pot colabora în proiecte interdisciplinare, dezvoltând competențe de comunicare, gândire critică și creativitate.

La nivelul Școlii Gimnaziale „Constantin Brâncuși” Târgu-Jiu, procesul de digitalizare s-a materializat prin integrarea sistematică a aplicațiilor educaționale în proiectele didactice, formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul pedagogiei digitale, precum și dotarea spațiilor cu tablă interactivă, laptopuri și conexiune stabilă la internet. De asemenea, s-au creat contexte de învățare care valorifică instrumente de inteligență artificială educațională (asistenți digitali, generatoare de

conținut vizual și text, aplicații de feedback automat), menite să personalizeze experiența elevului și să optimizeze timpul de predare-învățare-evaluare.

Un aspect esențial al digitalizării îl constituie evaluarea formativă și interactivă, care permite profesorului să colecteze date în timp real privind progresul elevilor. Instrumente precum Quizizz, Socrative sau Forms oferă posibilitatea de a adapta rapid strategiile didactice, de a diferenția sarcinile și de a încuraja autoreglarea învățării.

Totodată, integrarea resurselor digitale impune o responsabilitate crescută în ceea ce privește securitatea datelor și etica utilizării tehnologiei. În acest sens, este necesară o educație digitală timpurie, bazată pe reguli de comportament online, citare corectă a surselor și utilizarea conținutului într-un mod creativ și sigur.

Digitalizarea nu exclude dimensiunea afectivă și socială a educației, ci o completează. Activitățile digitale pot stimula cooperarea, comunicarea empatică și spiritul de echipă, atunci când sunt proiectate în contexte semnificative și autentice. În învățământul primar, unde jocul rămâne instrumentul fundamental de învățare, mediul digital devine un spațiu ludic-educativ, care extinde limitele clasei tradiționale și oferă copiilor șansa de a învăța prin experiențe multisenzoriale.

În concluzie, digitalizarea procesului instructiv-educativ reprezintă un pas firesc spre o școală modernă, incluzivă și orientată spre viitor. Ea nu înseamnă doar tehnologie, ci o schimbare de mentalitate și o redefinire a rolului educatorului. În măsura în care cadrele didactice valorifică creativ potențialul noilor tehnologii, învățământul primar devine un spațiu al descoperirii, al colaborării și al bucuriei de a învăța.

BIBLIOGRAFIE:

1. **Ministerul Educației (2023).** *Strategia privind digitalizarea educației din România – SMART-Edu 2021-2027.* București.
2. **Gagné, R. (1985).** *The Conditions of Learning and Theory of Instruction.* Holt, Rinehart & Winston.
3. **Prensky, M. (2010).** *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning.* Corwin Press.
4. **Curriculum pentru învățământul primar (2023).** Ministerul Educației.

5. Negrea, C. (2024). *Integrarea resurselor digitale și a inteligenței artificiale în predarea creativă*. Material de formare CCD Gorj.
6. Legea Nr.198/2023 - *Legea învățământului preuniversitar* cu modificările și completările ulterioare

UTILIZAREA POVEȘTELOR MATEMATICE LA CLASELE PRIMARE PENTRU DEZVOLTAREA GÂNDIRII LOGICE

PROF. ÎNV. PRIMAR, NISTOR MARIANA

LICEUL TEHNOLOGIC TISMANA

Predarea matematicii la clasele primare nu trebuie să se limiteze doar la exerciții și probleme clasice, ci poate deveni o activitate atractivă și creativă atunci când este însoțită de povești matematice. Acestea contribuie la dezvoltarea gândirii logice, a imaginației și a plăcerii de a învăța.

Povestea matematică este o narațiune în care conceptele matematice sunt introduse într-un context ludic. Personajele, acțiunea și situațiile prezentate îi ajută pe elevi să înțeleagă mai ușor noțiunile abstracte. În loc să fie o simplă adunare sau scădere, operațiile devin părți firești ale firului narativ, iar elevii se implică activ în rezolvarea situațiilor din poveste.

De exemplu, atunci când predau adunarea cu trecere peste ordin, construiesc o poveste despre o familie de albine care trebuie să adune polen pentru a face miere. Fiecare elev primește un rol: un personaj, un element al naturii sau un număr. Prin dramatizare și dialog, elevii ajung la soluția problemei fără să simtă că „fac matematică” în sensul clasic. Această abordare le dezvoltă capacitatea de a gândi logic, de a coopera și de a găsi soluții creative.

Un alt avantaj al poveștilor matematice este faptul că permit diferențierea sarcinilor de lucru. Elevii cu ritmuri diferite de învățare pot participa activ, în funcție de nivelul lor. Cei mai avansați pot formula probleme noi, iar cei care au nevoie de sprijin suplimentar pot înțelege mai bine conceptul prin acțiune și imagini concrete.

De asemenea, povestea matematică favorizează integrarea interdisciplinară: elevii nu doar calculează, ci și citesc, ascultă, dramatizează, comunică și își dezvoltă vocabularul. Activitățile de acest tip sporesc motivația pentru învățare și creează o atmosferă pozitivă în clasă.

În concluzie, utilizarea poveștilor matematice în activitatea didactică reprezintă o metodă modernă și eficientă de a dezvolta gândirea logică și creativitatea elevilor. Prin intermediul poveștilor, matematica devine o aventură captivantă, iar elevii învață cu bucurie și entuziasm.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE - AVANTAJE ȘI LIMITE

PROF. ÎNV. PRIMAR, OCHETAN LORIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU ȘTEFULESCU”

Introducere

În ultimele decenii, sistemele educaționale din întreaga lume au trecut prin procese importante de transformare. Schimbările sociale, tehnologice și culturale au evidențiat nevoia unor metode de predare mai flexibile și mai adaptate nevoilor individuale ale elevilor. În acest context, pedagogiile alternative au devenit din ce în ce mai populare, oferind soluții moderne, personalizate și centrate pe elev. Pedagogiile alternative reprezintă un ansamblu de metode și abordări educaționale care se diferențiază de sistemul tradițional. Principalele pedagogii alternative sunt:

1. Pedagogia Montessori urmărește dezvoltarea autonomiei elevilor, prin explorare liberă și materiale educaționale specifice. Profesorul are rol de ghid. Pedagogia Montessori, inițiată de Maria Montessori, se bazează pe ideea că fiecare copil are un potențial natural care se dezvoltă într-un mediu pregătit și liber. Accentul este pus pe autonomie, libertate în limite clare și învățare prin experiență. Metoda încurajează formarea unor copii autonomi și capabili să exploreze lumea prin propriile resurse.

2. Pedagogia Waldorf se concentrează pe dezvoltarea armonioasă a copilului, integrând arta, mișcarea și creativitatea în procesul de învățare. Pedagogia Waldorf, creată de Rudolf Steiner, pune accent pe dezvoltarea holistică: intelectuală, artistică și practică. Se bazează pe ritm, creativitate și legătura emoțională cu procesul de învățare. Această pedagogie urmărește dezvoltarea imaginației, sensibilității artistice și echilibrului emoțional.

3. Pedagogia Freinet promovează învățarea prin activități practice, cooperare și comunicare, incluzând proiecte, ziare școlare și responsabilități reale. Creată de Célestin Freinet, această metodă susține învățarea activă și practică, conectată cu viața reală. Elevii sunt implicați în proiecte utile și activități autentice. Freinet pune accent pe responsabilitate, autonomie și colaborare.

4. Educația Step by Step pune accent pe învățare în centre de activitate, participare activă și individualizare. Programul Step by Step promovează o educație centrată pe copil, colaborare și individualizare. Metoda formează copii responsabili, implicați și autonomi.

5. Școala democratică

Elevii decid ce și cum învață, iar comunitatea funcționează pe baza libertății și responsabilității. Școala democratică funcționează pe baza libertății, responsabilității și autoguvernării. Elevii își decid singuri parcursul educațional. Această abordare stimulează autodeterminarea, creativitatea și participarea activă în comunitate.

Avantajele

1.Centrarea pe nevoile și ritmul de învățare al copilului. Pedagogiile alternative aduc o serie de beneficii importante față de învățământul tradițional, contribuind la formarea unor elevi autonomi, creativi și bine adaptați unei societăți moderne. Aceste avantaje rezultă din abordarea centrată pe copil, din metodele active de învățare și din flexibilitatea procesului educațional. În pedagogiile alternative, accentul este pus pe copil și pe particularitățile sale individuale. Elevii sunt încurajați să învețe în ritmul lor, fără presiunea comparației sau a competiției excesive. Acest lucru favorizează: învățare autentică, fără memorare mecanică; reducerea anxietății și a stresului; dezvoltarea încrederii în sine.

2.Dezvoltarea creativității și a gândirii independente. Metodele alternative pun accent pe explorare, experimentare și exprimare liberă. Activitățile practice, artistice și proiectele deschise stimulează creativitatea și îi ajută pe elevi să găsească soluții personale la probleme.

3.Formarea competențelor socio-emoționale. Prin colaborare, comunicare și activități de grup, elevii își dezvoltă abilități importante pentru viață, precum: empatia, cooperarea, responsabilitatea, gestionarea emoțiilor, capacitatea de a lucra în echipă. Aceste competențe sunt esențiale într-o lume în continuă schimbare.

4.Învățare prin experiență.Majoritatea pedagogiilor alternative se bazează pe învățare activă, nu pasivă. Acest tip de învățare este mult mai eficient și durabil decât ascultarea pasivă a lecțiilor.

5. Atmosferă educațională relaxată și motivațională. Elevii sunt respectați, ascultați și implicați în procesul decizional. Mediul de învățare este calm, prietenos și lipsit de pedepse severe sau presiuni, ceea ce face ca elevii să vină cu plăcere la școală.

6. Autonomie și responsabilitate. Pedagogiile alternative încurajează elevii să-și gestioneze singuri activitățile și timpul. Aceste competențe sunt utile atât în școală, cât și în viața adultă.

7. Relații mai bune între elevi și profesori. În aceste modele educaționale, profesorul nu este o autoritate rigidă, ci un ghid, mentor și susținător al elevului. Relația este bazată pe încredere și respect reciproc, ceea ce ajută la o comunicare eficientă și la creșterea motivației pentru învățare.

8. Flexibilitate și adaptabilitate. Metodele alternative permit adaptarea lecțiilor la interesele elevilor, la context și la nivelul fiecăruia. Această flexibilitate crește implicarea și motivația și îi pregătește pe elevi pentru o lume în care schimbarea este constantă.

Limitele pedagogiilor alternative

Deși pedagogiile alternative aduc numeroase beneficii procesului educațional, ele prezintă și o serie de limite și provocări care trebuie avute în vedere. Acestea țin de resurse, implementare, adaptare la sistemul tradițional și contextul socio-economic.

1. Necesitatea resurselor materiale și financiare. Acestea pot implica **costuri ridicate**, ceea ce face ca implementarea lor în școlile publice sau în comunitățile cu resurse reduse să fie dificilă.

2. Pregătirea specializată a profesorilor. Aplicarea corectă a acestor metode necesită formare profesională dedicată. De exemplu: pedagogia Montessori cere certificare specială, metodele Waldorf se bazează pe filosofii lui Rudolf Steiner, Freinet are tehnici specifice de lucru cooperativ. Lipsa profesorilor bine pregătiți poate duce la implementări incomplete sau greșite.

3. Adaptarea dificilă la sistemul tradițional. Elevii care studiază exclusiv în pedagogii alternative pot întâmpina dificultăți la: tranziția spre o școală tradițională, adaptarea la teste standardizate, acceptarea autorității rigide, funcționarea în medii competitive. De asemenea, diferențele mari între școli pot genera **inegalități educaționale**.

4. Posibilă lipsă de structură pentru unii elevi. Deși libertatea este un aspect pozitiv, pentru anumite categorii de copii ea poate fi copleșitoare. Elevii care au nevoie de: reguli ferme, structură clară sau ghidaj constant pot simți confuzie sau dezorganizare în sistemele foarte flexibile, precum școlile democratice.

5. Evaluare dificilă și lipsa standardizării. Pedagogiile alternative pun accent pe evaluarea continuă și descriptivă, nu pe note sau teste. Aceasta poate crea provocări precum: dificultăți în măsurarea progresului obiectiv, comparație dificilă între elevi sau școli **sau** lipsa criteriilor uniforme. Acest aspect poate fi problematic în contexte care cer rezultate măsurabile, cum ar fi admiterea la liceu sau universitate.

6. Risc de izolare față de realitățile sistemului educațional. Unele pedagogii alternative se îndepărtează de structura formală a educației. Acest lucru poate duce la: pregătire insuficientă pentru examenele oficiale, contact redus cu cerințele curriculare naționale **sau** dificultăți la integrarea în sistemele tradiționale.

7. Necesitatea unui nivel ridicat de implicare din partea părinților. În multe metode (Step by Step, Waldorf), părinții sunt încurajați să participe constant la procesul educațional. Pentru familiile cu program încărcat sau resurse limitate, aceasta poate reprezenta o barieră.

Concluzii

Pedagogiile alternative reprezintă o soluție inovatoare pentru provocările educației moderne. Prin accentul pus pe copil, pe experiență și pe dezvoltarea armonioasă, acestea oferă un alt mod de a face educație – unul adaptat lumii în schimbare. Deși nu pot înlocui complet sistemul tradițional, ele îl pot îmbogăți și transforma, orientând școala spre un viitor mai flexibil, mai creativ și mai uman.

EDUCAȚIA DIFERENȚIATĂ – O NECESITATE

*PROF. ÎNV. PRIMAR, PETRICĂ LOREDANA ELENA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 „GEORGE USCĂTESCU”,
TG-CĂRBUNEȘTI*

Un învățământ de calitate este acela în care toți elevii, indiferent de mediul de proveniență și de nivelul dezvoltării intelectuale, sunt sprijiniți și încurajați în dezvoltarea lor.

În orice clasă există cel puțin două categorii de elevi: elevi înalți abilitați, capabili de performanță, și elevi cu dificultăți de învățare. În orice grup care învață într-un cadru formal se diferențiază trei factori implicați: elevii – cu aptitudinile, interesele de cunoaștere și stilul lor de învățare; învățătorul – cu competențele și cu autoritatea sa și programa școlară cu structura, conținutul, mijloacele și caracterul ei de normativitate pedagogică. Obținerea succesului planificat în învățare de către toți elevii impune identitatea elevilor cu dificultăți de învățare, precum și a celor înalți dotați, și elaborarea unor programe de instruire nonstandardizate pentru fiecare categorie, în funcție de particularitățile decelate.

Învățământul contemporan se îndreaptă spre o educație intelectuală diferențiată. Lipsa diferențierii poate avea ca rezultat insuccesul, eșecul școlar, pentru că nu s-a produs acea adaptare a actului instructiv-educativ la cerințele și posibilitățile diferite ale subiecților ce alcătuiesc colectivul școlar.

Predarea nediferențiată pornește de la ideea că toți elevii au același stil, același ritm de învățare, toți au aceleași cunoștințe, aceeași capacitate de înțelegere și înaintare de la un obiectiv de învățare la altul în același ritm.

Diferențierea presupune un proces de predare care ține cont de nevoile elevilor și de ritmul în care ei învață. În acest context, diferențele dintre elevi ajung să fie studiate și să devină fundamentul construirii situațiilor de predare-învățare ulterioară. În acest caz, obiectivul principal al învățării constă în utilizarea abilităților esențiale ale celor care învață, pentru a pătrunde sensul și a înțelege concepte și principii cheie. Învățătorul trebuie să faciliteze formarea la elevi a abilităților necesare pentru a deveni din ce în ce mai independenți în învățare, ținând cont de pregătirea, interesul și stilul lor de învățare.

- culturală și atributele individuale ale copiilor din clasă;

Un proces de instruire identic pentru toți nu este eficient. În esență, procesul de diferențiere trebuie să asigure:

- diferențierea obiectivelor de învățare (luarea în considerare a faptului că elevii dispun de niveluri diferite de cunoaștere și înțelegere, că nu au același stil de învățare și nu vor învăța în același ritm);

- diferențierea evaluării (folosirea unor instrumente de evaluare variate, multiple, inclusiv instrumente care implică elevii în acțiuni de autoevaluare).

Diferențierea impune crearea unui mediu de învățare care să asigure condiții ca elevii să lucreze împreună, să învețe cum să învețe, să-și acorde sprijin, să-și dezvolte respectul față de sine și respectul față de ceilalți.

Pornind de la premisa că nu învățătorul reprezintă sursa cea mai importantă, ci elevii, este esențial să încurajeze participarea și valorizarea resurselor acestora astfel încât fiecare elev să poată arăta ceea ce știe, să poată înțelege nivelul la care a ajuns, ce este necesar să facă în continuare pentru a progresa în ritmul necesar.

BIBLIOGRAFIE:

AEBLI, H. – „Didactica psihologică”, Editura Didactică și Pedagogică, București-1973;

JOIȚA, E. – „Eficiența instruirii”, Editura Didactică și Pedagogică, București – 1998;

JOIȚA, E. – „Pedagogie și elemente de psihologie școlară”, Editura „ARVES”- 2003;

MĂSURI PENTRU ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎN INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

PROF. ÎNV. PRIMAR, POPESCU CRISTINA-MONICA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "NICOLAE MISCHIE", GODINEȘTI

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea că nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului

tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Iată, câteva măsuri care pot asigura egalitatea de șanse în cadrul unei unități școlare:

1. Monitorizarea fenomenului de segregare școlară, evaluarea implementării legislației existente în acest sens și aplicarea de măsuri ferme, adecvate, eficiente și rapide de stopare a fenomenului de segregare.
2. Colectarea de date privind discriminarea copiilor în școală pe toate criteriile de discriminare (etnie, gen, dizabilitate, statut socio-economic, orientare sexuala, limbă maternă etc) pentru a putea preveni sau interveni în cazurile de discriminare și a proteja copiii din grupurile vulnerabile. Stabilirea și implementarea unei metodologii standardizate și/ sau instrumente de măsură în acest sens.
3. Stabilirea și aplicarea de proceduri pentru identificarea, raportarea și sancționarea cazurilor de discriminare în școală, care să aibă în vedere, în același timp, siguranța și protecția celor care raportează. Asigurarea posibilității acestor raportări și la nivel de județ și național.
4. Informarea tuturor, la început de an școlar (cadre didactice și personal nedidactic, elevi, părinți) de prevederile privind nediscriminarea (incluzând segregarea), cât și despre modalitățile de raportare, combatere, soluționare și/sau sancționare aplicate la nivel de școală și/ sau inspectorat.
5. Sancționarea aspră a cazurilor de segregare școlară și de discriminare. Prezentarea publică a acestora, cu respectarea confidențialității datelor și protejarea celor vulnerabili, la nivel de școală, de județ și național.
6. Folosirea modelelor de bune practici stabilite deja în unele școli pentru prevenirea formării de clase segregate.
7. Introducerea în regulamentele școlare a unui capitol referitor la educația incluzivă (ce presupune, cum o putem asigura, cum o putem evalua) și nediscriminare.
8. Adoptarea modificării legislative introduse de ARACIP privind aprobarea standardelor de autorizare de funcționare provizorie, standardelor de acreditare, a standardelor de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul

pre-universitar. Acestea includ specific evaluarea modului în care instituția de învățământ asigură și îmbunătățește, drept unul dintre cele zece aspecte esențiale, "Combaterea discriminării, asigurarea drepturilor minorităților și interculturalitatea vieții școlare". Sunt prevăzute standarde de acreditare sau de referință specifice cu privire la drepturilor copilului / omului, a principiilor nediscriminării și al egalității de șanse și de gen.

9. Stabilirea de parteneriate cu experți independenți și/ sau organizații neguvernamentale pentru realizarea de evaluări externe a școlii din perspectiva capacității și a nevoilor de realizare a unei educații incluzive și nediscriminatorii.
10. Dezvoltarea de metodologii și evaluarea politicilor publice existente și încă neevaluate, precum măsurile afirmative în educație pentru copiii romi și stabilirea intervenției ulterioare în funcție de rezultatele evaluării.
11. Monitorizarea constantă și, ulterior, evaluarea impactului fiecărei măsuri/ politici implementate după o perioadă de 4-5 ani și revizuire a acestora în conformitate cu rezultatele.
12. Implicarea părinților în stabilirea unui sistem de învățământ nediscriminatoriu și care promovează educația inclusivă este esențială și sprijină școala în acest proces.
13. Înființarea de centre adiacente școlii care să informeze copiii și părinții cu privire la nediscriminare și drepturi.

În concluzie, școala este locul în care învățăm împreună să prețuim viața, ceilalți semeni, să construim un univers pentru toți, în ritmul respectului, iubirii și al valorilor. *"Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice..."* (Declarația de la Salamanca, Spania, 1994)

BIBLIOGRAFIE:

1. Crețu D., Nicu A. – **Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II**, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – **Strategii didactice în educația incluzivă**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – **Educația integrată a copiilor cu handicap**, UNICEF și RENINCO, București, 2008.
4. www.scribd.com

ROLUL ȘCOLII ÎN STIMULAREA COPIILOR SUPRADOȚĂȚI-STUDIU DE CERCETARE

ÎNV., POPESCU ECATERINA

LICEUL TEORETIC „, HORIA HULUBEI” MĂGURELE

Copiii supradotați sunt acei copii care manifestă abilități intelectuale superioare mediei, o curiozitate intensă și o capacitate excepțională de a învăța rapid, necesitând programe educaționale adaptate pentru a-și dezvolta întregul potențial. "Supradotarea" reprezintă un grad superior mediei conventionale de dezvoltare a aptitudinilor generale sau specifice, care necesită experiențe de învățare diferențiate prin volum și profunzime de experiențele obișnuite furnizate de școală. Caracteristici principale manifestate de aceștia sunt: memorie excepțională și capacitate de a asimila rapid informații noi, dezvoltare timpurie și intensă a limbajului și un vocabular bogat, curiozitate profundă și întrebări pătrunzătoare despre lume, gândire abstractă și capacitatea de a rezolva probleme complexe la vârste fragede, interese variate, adesea neobișnuite pentru vârsta lor și o concentrare deosebită pe domeniile de interes, dar și sincronie în dezvoltare, unde abilitățile cognitive avansate pot contrasta cu dezvoltarea emoțională sau socială specifică vârstei.

La vârsta de 6-7 ani, din punct de vedere intelectual și psihologic, copilul se află la început de drum în ceea ce privește achizițiile intelectuale sau cognitive. Odată cu începerea școlii, are ocazia să învețe o mulțime de lucruri noi, care-i stimulează inteligența și îi dezvoltă cultura generală. Deși au capacități intelectuale deosebite nu totdeauna au rezultate școlare pe măsură, deoarece câmpul lor de interes este diferit de cel promovat de școală și la școală ei se plictisesc, programa școlară nerăspunzând cu nimic la ce-l interesează. Pentru un copil supradotat care a învățat să citească la doi sau trei ani, întrebând adulții ce reprezintă semnul unei litere, scrierea și citirea din școala primară devin neinteresante, el deseori va scrie cu greșeli de redactare, deoarece câmpul lui de interes este deplasat față de cel al colegilor de generație. Dacă copilul supradotat ce a învățat să citească la doi sau trei ani ar fi fost introdus în ortografie și gramatică în perioada când avea un câmp de interes dezvoltat pe acea direcție, atunci copilul ar fi înșușit scrierea în mod corect. Exemplul dificultăților la scriere-citire pentru copiii supradotați

este destul de frecvent și pentru corectarea acestor caracteristici se dezvoltă metodologii care să apropie scrierea și citirea de câmpul de interes al copiilor. În acest caz ei învață să scrie și să citească corect într-un timp record. Aceeași dezvoltare asincronă face ca la copiii supradotați să existe câmpuri de interes în care ei dezvoltă abilități surprinzătoare și hobby, materii școlare în care excelează depășindu-i deseori pe profesorii lor și materii școlare în care cu greu promovează.

Identificarea lor se face, de obicei, prin observații atente ale părinților și profesorilor, urmate de evaluări psihologice individuale realizate de specialiști. Este crucială identificarea timpurie pentru a le oferi sprijinul necesar.

Nevoile lor educaționale sunt speciale și necesită: curriculum diferențiat și îmbogățit, nu doar o accelerare a materiei standard, programe educaționale flexibile care să le stimuleze gândirea și creativitatea, programe extrașcolare care să le ofere oportunități de dezvoltare pe măsura abilităților lor.

Părinții și profesorii joacă un rol esențial în sprijinirea acestor copii pentru a preveni riscul de subperformanță școlară sau inadaptare socială.

Deoarece copiii supradotați demonstrează o maturitate mai mare în anumite domenii față de altele, aceștia pot fi expuși unui risc mai mare pentru anumite tipuri de dificultăți socio-emoționale, dacă nevoile lor nu sunt îndeplinite. Aceste aspecte pot include: conștientizare sporită, anxietate, perfecționism, stres, probleme legate de relațiile dintre colegi, preocupări legate de identitate și potrivire. Părinții, adulții și profesorii din viața lor trebuie să rămână în ton cu nevoile specifice ale copilului și să ajute la formarea unui cadru puternic pentru sănătatea socioemoțională. De reținut sunt următoarele aspecte: Un copil dotat într-o zonă nu înseamnă înzestrat în toate; Supradotarea poate duce la mascarea și înțelegerea greșită la semnalarea problemelor; Nu toți copiii supradotați sunt la fel, fiecare având un profil unic socio-emoțional; Nu există o rețetă unică, definitivă, pentru menținerea echilibrului emoțional al copilului; Părinții trebuie să modeleze echilibrul și să stabilească tonul pentru a reduce stresul / anxietatea în viața copilului supradotat; Putem să-i învățăm pe copiii noștri strategii și să oferim instrumente pentru a face față experiențelor de viață.

Rolul școlii în stimularea copiilor supradotați presupune aplicarea unor strategii de consiliere a școlarilor cu abilități înalte, urmărind:

- stimularea acceptării necondiționate a propriei persoane și a celorlalți;
- dezvoltarea resurselor expresiv-creative;
- trăirea unor stări afectiv-motivaționale pozitive.

În cazul în care abilitățile copiilor nu sunt identificate la timp și nu sunt stimulate adecvat, acești copii riscă să rămână într-o stare latentă, să nu se dezvolte atât cât le-ar permite potențialul sau să și le ascundă (profil underground). Un număr mare din copii cu abilități înalte sunt gifted underground, ascunzându-și calitățile pentru a nu fi supuși pedepselor mediului lor social și pentru a fi acceptați în colectivități. Procentul de "gifted underachievers"- care, în ciuda abilităților și calităților lor naturale au rezultate slabe la învățătură- este de asemenea mare. Statisticile mondiale arată că peste 50% dintre copiii cu abilități înalte nu au succes social sau profesional la vârsta adultă (sursa: National Commission for Excellence in Education, US). Alte statistici sunt și mai dure: conform unui studiu realizat în 2010 în Marea Britanie de către cercetatoarea Joan Freeman, procentul copiilor cu abilități înalte care se „ratează” este de 97%, copiii neperformând la vârsta adultă la nivelul pe care îl promiteau când erau mici.

Este un imperativ ca tot mai mulți oameni să fie interesați de descoperirea abilităților umane și să găsească soluții pentru stoparea risipei de oameni cu abilități înalte, „cea mai mare pierdere a culturii noastre” (Gowan) – atunci când persoana supradotată are performanțe reduse, așa-numitul caz de underachievement – omul cu abilități înalte care se ratează, care nu se simte nici valorificat, nici apreciat, care nu-și găsește rostul.

Realitatea este ca dezavantajarea lor socială este un tabu care poate dăinui în lipsa unor specialiști. Acești copii au nevoi speciale, risc social înalt (alienare, anxietate, adicții, depresie, abandon școlar, suicid, fapte antisociale, potrivit Consiliul Europei.

Orice copil supradotat trebuie motivat, stimulat și trebuie să îi fie menținută și încurajată curiozitatea pentru un domeniu sau altul. Educația lui nu trebuie să fie una elitistă, ci trebuie să se facă prin programe de acumulare și de accelerare prin care să fie promovate și dezvoltate abilitățile sale naturale. Educația copiilor supradotați trebuie să se suprapună și să respecte sistemul de învățământ existent, însă ar trebui completată cu un curriculum, programe și metodologii de învățământ. Ceea ce este important de observat este că profesorii care predau unor copii cu abilități speciale trebuie să dețină anumite calități. Printre acestea se enumeră o siguranță intelectuală vizibilă, o flexibilitate foarte mare, un simț al umorului dezvoltat care să le permită să

între în contact cu elevii și să îi facă să se relaxeze în procesul de învățare, o stăpânire de sine în momentul în care copilul îi lansează provocări la care face față cu greu sau în momentul în care nu știe răspunsul la întrebările care i se adresează, să aibă plăcerea de a preda și de a învăța tot timpul ceva nou de la alți oameni, din cărți sau din experiențe noi și pline de înțelegeri.

BIBLIOGRAFIE:

1. Benito, Y, (2003), *Copiii supradotați*, Polirom, Iași
2. Clark, B, (1988), *Growin up gifted: developing the potentil of children at home and at school, third edition*, Maxwell Macmillan International Group, N.Y.
3. Crețu, C., (1991), *Caracteristici observabile ale copiilor cu înalte abilități mentale*, în Revista Cronica, Iași
4. Crețu, C.,(1993), *Aria semantică a conceptului de dotare superioară*, în Revista de Pedagogie, nr. 4-7, Institutul de Științe ale educației, București
5. Crețu, C., (1997), *Psihopedagogia succesului*, Polirom, Iași
6. Crețu, C., (1998), *Curriculum diferențiat și personalizat*, Polirom, Iași
7. Jigău, M., (1993), *Copiii supradotați. Câteva repere psihologice*, în Revista de Pedagogie, nr. 4-7, Institutul de Științe ale Educației, București
8. Jigău, M., (1994), *Copiii supradotați*, Societatea Știință și Tehnică, București

ECOURILE ȘCOLII ONLINE

PROF. ÎNV. PRIMAR, POPESCU MANUELA ILEANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN SĂVOIU”, TÂRGU JIU

Ne amintim că în martie 2020, învățământul din România și nu numai a fost scos din cadrul cunoscut drept tradițional și înfailibil, de apariția pandemiei COVID-19, care a determinat închiderea școlilor și mutarea învățământului în integralitate în mediul online. O imensă provocare atunci, totalmente neașteptată, pentru care nu a existat nicio pregătire în prealabil. Adaptarea s-a făcut din mers și a fost îngreunată de mai mulți factori dintre care amintesc accesul deficitar la tehnologia viabilă pentru desfășurarea cursurilor online, lipsa de instruire a cadrelor didactice în utilizarea platformelor educaționale și a aplicațiilor existente în acea perioadă pe internet, elevi și părinți neinițiați în domeniul IT, incertitudine generală, climat social nesigur, dominat de iminența răspândirii noului coronavirus. Beneficiarii direcți ai educației, elevii, și cei indirecti, părinții acestora, erau și ei puși în fața necunoscutului, sub presiunea că trebuie să facă față cu toții, inclusiv cadrele didactice, peste noapte, imperativului că „Școala trebuie să continue!”

Au trecut mai bine de cinci ani de atunci, iar învățământul românesc s-a întors într-o proporție covârșitoare la ceea ce am numit „normalitate” înainte de momentul 11 martie 2020 (n.r. ziua în care școlile au fost închise în România), suntem într-un context mult mai liniștit și putem privi în urmă ca să concluzionăm asupra priorităților pe care trebuie să le avem în vedere în astfel de vremuri potrivnice vieții omenirii.

Pe timp de pandemie, principalul obiectiv al sistemului educațional trebuie să fie binele socio-emoțional al copiilor aflați la un click distanță de educatori și nu, într-un mod evident, performanțele lor, achizițiile scontate la începutul unui an școlar. Desfășurarea cursurilor online în timpul pandemiei nu trebuie să se rezume la cât învață copiii, ce calitative/note primesc sau care sunt temele pe care le au de făcut.

Cursurile online au un alt specific: durată redusă, conținut concis, bine structurat și adaptat predării online, resurse educaționale inteligibile și atractive care să fie plasate într-un mod judicios în economia actului educațional, un feedback clar, multă empatie din partea cadrului didactic, o pregătire minuțioasă, prealabilă a acestuia.

Sunt momente dificile în care tuturor oamenilor le este greu, dar este un context determinant pentru a învăța cum să facă față unei crize. În același timp, pentru a învăța cum

pot gestiona o criză, oamenii au nevoie de susținerea celor din jur. Totul pare și este mai greu de realizat, însă cu răbdare, înțelegere, explicații repetate, se poate ajunge la rezultate mulțumitoare. Părinții își suplimentează și ei sprijinul emoțional oferit propriilor copii. De multe ori asistă la cursurile online și „învăță” alături de ei modul de predare manifestat de dascăl. În școala online, este nevoie și de mărirea duratei pauzei dintre lecții, tocmai pentru că efortul este unul mai mare în fața unui dispozitiv electronic, iar expunerea la un ecran sporește oboseala și poate afecta sănătatea utilizatorului.

Pe de altă parte, în cazul copiilor mici, inclusiv al preșcolarilor, părinții trebuie să se axeze pe abilitatea lor de autoreglare emoțională. Climatul din familie în timpul orelor online trebuie să fie unul propice actului învățării. Dacă cei mici au alături părinți anxioși, stresați din cauza locului de muncă, a neajunsurilor sau a vieții personale, vor simți diferit relația cu aceștia, iar, la un moment dat, pot ajunge la concluzia că ei sunt de vină pentru atitudinea celor care le poartă de grijă. Disponibilitatea emoțională redusă a părinților le poate aduce copiilor o mare încărcătură emoțională, tristețe, dificultăți de exteriorizare și o serie de comportamente ce par de neînțeles pentru părinți, care nu conștientizează originea acestora. Familia trebuie să acceadă înspre un bine emoțional și psihic la un nivel cât mai ridicat.

Totodată, în ceea ce privește copiii, se recomandă ca, în timpul pauzelor de la orele online, care în mod normal erau dedicate socializării într-o sală de clasă sau în curtea școlii, adulții care îi supraveghează ar trebui să îi învețe să facă unele exerciții pentru a-și dezmoți corpul ori să facă mici joculețe în casă, oricum o activitate relaxantă care să-i țină departe de ecranul dispozitivelor electronice.

Școala online s-a dovedit o alternativă la cea tradițională în context pandemic. Pionieratul s-a încheiat. Ea poate fi utilizată ori de câte ori nu poate fi realizată prezența fizică a vreunui participant la actul educațional, indiferent de motiv, îmbolnăvire sau distanță imposibil de parcurs. Cu toate că la nivel macro, lecțiile online în învățământul preuniversitar mai ales au fost contestate, la cinci ani distanță de la acel debusolant context, cursurile online au luat amploare pe anumite paliere: cursuri de perfecționare, conferințe online, lecții particulare. Astfel s-au conturat multiple modalități de manifestare a învățământului în spațiul virtual, în care au fost dezvoltate platforme și aplicații a căror eficacitate este relevantă, secondată și de avansarea rapidă a tehnologiei.

Putem opina că pandemia de Covid-19 a accelerat digitalizarea în educație, ridicând

întrebări privind impactul acestei transformări abrupte și radicale a mediului educațional. Neajunsurile nu pot fi neglijate: nu toți elevii au avut acces la educația online, dispozitivele digitale nu au fost la îndemâna tuturor copiilor și cadrelor didactice, abilitățile de utilizare a acestora erau la scară redusă.

Educația online a fost atât o provocare, care a devenit o imensă oportunitate, cât și o pierdere, în proporții variabile pentru categorii sociale diferite de elevi și profesori.

TRATAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Studiu de cercetare

PROF.ÎNV.PRIMAR, POPESCU SIMONA ILEANA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „C.SĂVOIU”

Tulburările specifice de învățare – TSI – desemnează un grup eterogen de tulburări ce afectează procesul tipic de achiziție al abilităților școlare: de citire – dislexie, de scriere – disgrafie/disortografie și de matematică – discalculie. Aceasta nu e o consecință a lipsei oportunităților de învățare sau a lipsei motivației pentru învățare, nu este rezultatul unei dizabilități intelectuale, a unui intelect liminar, deficit sezorial, a tulburărilor afective și emoționale de natură psihiatrică, a altor tulburări de dezvoltare și nu este cauzată de nicio formă de traumă cerebrală sau maladie de achiziție. Dislexia, disgrafia și discalculia pot apărea izolat sau se pot asocia. Ele reprezintă o tulburare de ordine biologică, nefiind o consecință a absenței oportunităților de învățare sau a unor condiții defavorabile învățării. Putem vorbi de tulburări specifice de învățare la acei copii care au obținut rezultate cu mult sub așteptări la citit-scris sau calcul matematic, raportat la nivelul capacităților intelectuale, dar și la efortul depus pentru învățare. Tulburarea specifică de învățare (TSI) nu este o boală, nici o deficiență, ci o altă modalitate specială de prelucrare a informației, datorită dezvoltării diferite a sistemului nervos central. Poate avea la bază o disfuncție neurologică, dar poate fi și ereditar. Acești copii gândesc și învață altfel decât ceilalți, dar au un nivel normal de inteligență. O sarcină îndeplinită cu succes încurajează și motivează elevul să continue și să încerce să rezolve o alta. Învățătorul va fi permanent preocupat de cunoașterea copiilor, a particularităților lor și a diferențelor dintre ei, de individualizarea învățării, de folosirea strategiilor flexibile și deschise, amenajarea corespunzătoare a mediului educațional (ambientului) în așa fel încât el să devină factor de intervenție în învățare și remedierea problemelor de învățare, de valorizarea relațiilor sociale de la nivelul clasei și al școlii în favoarea procesului de învățare și promovarea învățării prin cooperare și a parteneriatului educațional. Principala cerință față de învățare este individualizarea metodelor folosite pentru copiii cu dificultăți de învățare. În esența lor, strategiile educației

integrate sunt: strategii de microgrup; activ-participative; cooperative; colaborative; parteneriale; implicative; organizative; socializante. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament, utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că: au abilități diferite, au interese diferite, au experiențe anterioare de învățare diferite, provin din medii sociale diferite, au diferite comportamente afective (timiditate, emotivitate), au potențial individual de învățare, învață în ritmuri diferite, au stiluri de învățare diferite.

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcție de potențialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev, luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale. Tratarea individualizată a școlarilor facilitează adaptarea acestora la cerințele și obiectivele procesului instructiv-educativ și presupune corelarea între cerințele programei și posibilitățile copiilor. Tratarea diferențiată exprimă necesitatea ca organizarea, desfășurarea și evaluarea activităților instructiv-educative să stimuleze dezvoltarea copilului. Sarcinile care se dau copilului să fie în concordanță cu însușirile de personalitate, care se află în permanent devenire și transformare, astfel asigurându-se o amplificare a efortului psihic și fizic al copilului.

Cadrul didactic trebuie să pună un accent pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale, cum ar fi: evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării copiilor, evitarea reacțiilor impulsive neadecvate, a amenințării și intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși.

Se pot folosi metodele expositive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea), dar trebuie respectate anumite cerințe: să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale, prezentarea să fie clară, precisă, concisă, ideile să fie sistematizate, să se

recurgă la procedee și materiale intuitive, să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și implică participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces.

Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de formare deprinderilor.

Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev, care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, învață unii de la alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Jocul poate stimula copilul pe mai multe planuri: senzoriomotor, intelectual, social, creativ, al conștiinței de sine și chiar terapeutic, fiind necesară tratarea demersului educativ într-o manieră interactivă astfel încât aceștia să cunoască, să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice ceea ce au învățat în diferite situații de viață.

Atunci când jocul este utilizat în procesul de învățământ, el dobândește funcții psihopedagogice speciale, asigurând participarea activă a elevului la lecții, sporind interesul de cunoaștere față de conținutul lecției.

Această activitate dinamizează acțiunea didactică prin intermediul motivațiilor ludice care sunt subordonate scopului activității de predare-învățare dar și de evaluare.

Elementele de joc: gândirea, mișcarea, întrecerea, surpriza, etc. - crează stări emoționale care întrețin interesul, pot ajunge la descoperire de adevăruri, își pot antrena capacitatea lor de acțiune creativă, pentru că strategiile jocului, sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, răbdarea, îndrăzneala.

Evaluarea prin joc condiționează în așa manieră dinamica clasei, încât putem spune că nu există învățare eficientă fără evaluare. Ea nu poate și nu trebuie redusă la simplul act al notării. Principala funcție a evaluării este aceea de a determina măsura în care diferite obiective pedagogice au fost atinse. În același timp încearcă să explice randamentul nesatisfăcător.

Scopul educației prin joc este acela de forma anumite deprinderi, strategii cognitive, atitudini și comportamente, acestea se formează doar dacă îl punem pe elev să lucreze efectiv, să acționeze, atât pe plan verbal cât și motric.

Jena, rușinea, umilirea repetată, tind să dezorganizeze personalitatea copilului, duc la apariția unei stări psihice negative de nesiguranță, ezitare, apoi pierderea respectului de sine și încrederea în profesor.

În cazuri extreme, elevul poate deveni chiar agresiv. Se întâmplă adesea ca elevul frustrat, să fie izolat în grupul de elevi deoarece reactivitatea lui exagerată din cauza frustrării repetate se manifestă, printr-un comportament inadaptat, elevul fiind văzut de colegi ca un tip dificil. De aceea jocul poate fi folosit pentru a diagnostica conflicte psihologice, fiind binecunoscută capacitatea jocului de a deveni simbol al tendințelor, dorințelor sau conflictelor copilului.

Există o multitudine de tehnici și metode care favorizează învățarea prin interacțiunea cu ceilalți colegi, iar aceste metode pot fi selectate, reformulate și chiar îmbogățite cu alte variante în funcție de tipul disciplinei, de vârsta și nivelul de dezvoltare al elevului.

În proiectarea și desfășurarea lecțiilor, cadrele didactice pot valorifica cele mai operante modalități de lucru, mixând strategiile didactice tradiționale cu cele moderne, utilizând diverse tehnici terapeutice, obiectivul fiind acela de a crea competențe ce vor asigura autonomia personală și integrarea socio-profesională.

BIBLIOGRAFIE:

- Anuța P., (1998). **Povești și jocuri matematice distractive**, Editura Excelsior, Timișoara
- Gherguț Alois, (2006). **Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație**, Editura Polirom, Iași
- Gherguț Alois, (2013). **Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice**, Editura Polirom, Iași

- Popovici D., (1998). Învățământul integrat sau incluziv, Editura Corint, București
- Radu, Gheorghe, (2000). Psihopedagogia școlarilor cu handicap mintal, Editura Pro Humanitas, București
- Seach Diana, (2011). Jocul interactiv pentru copii cu autism, Editura Fides, Iași
- Șchiopu U., (1966). Dezvoltarea operativității gândirii copilului, Editura Științifică, București.

INSTRUMENTE DIGITALE ESENȚIALE FOLOSITE LA CLASELE PRIMARE

PROF. ÎNV. PRIMAR, REVNIC CORINA
LICEUL TEHNOLOGIC TURBUREA, GORJ

I. Introducere: De la creion la clic

Integrarea tehnologiei în învățământul primar reprezintă un pas crucial pentru a pregăti elevii claselor primare pentru societatea digitală a secolului XXI. Instrumentele digitale nu sunt doar un înlocuitor al materialelor clasice, ci aduc o valoare adăugată semnificativă, transformând mediul de învățare într-unul mai interactiv, personalizat și motivant. Utilizarea lor eficientă, ghidată de principii de pedagogie digitală, ajută la dezvoltarea timpurie a competențelor de comunicare, colaborare și gândire critică.

II. Clasificarea instrumentelor digitale

Instrumentele digitale utilizate în ciclul primar pot fi grupate în funcție de funcționalitatea lor principală:

A. Instrumente pentru predare și prezentare interactivă

Aceste instrumente ajută profesorul să prezinte conținutul într-un mod dinamic și captivant, adaptat la durata scurtă a atenției copiilor.

- **Tabla interactivă/Display-ul interactiv:** Este instrumentul central, permițând profesorului să scrie, să deseneze, să ruleze videoclipuri și să utilizeze aplicații direct pe ecran. Transformă predarea pasivă în demonstrație activă și le permite copiilor să interacționeze fizic cu lecția.
- **Platforme de creație de conținut vizual (ex: Canva, PowerPoint/Google Slides):** Sunt utilizate pentru a crea materiale didactice vii colorate, cu elemente grafice adaptate vârstei. Profesorul poate realiza planșe digitale, benzi desenate sau prezentări simple pe care elevii le pot completa ulterior.
- **Resurse Educaționale Deschise (RED) (ex: simulările PhET, platforme de tip *Educație Online*):** Acestea oferă acces la mii de lecții video, animații și simulări (în special pentru

Științe și Matematică) care fac conceptele abstracte vizibile și tangibile, susținând înțelegerea prin explorare.

B. Instrumente pentru învățare bazată pe joc (gamificare)

Jocul este forma naturală de învățare la această vârstă. Instrumentele de gamificare transformă evaluarea și exersarea în activități distractive.

- Kahoot! și Quizizz: Platforme pentru crearea de chestionare și jocuri de tip concurs. Acestea oferă feedback imediat și generează o atmosferă de competiție pozitivă. Sunt ideale pentru recapitulare, exerciții de consolidare sau evaluare formativă rapidă.
- Wordwall și LearningApps: Permit profesorilor să creeze rapid activități interactive, precum potriviri de perechi, roți ale sorții, labirinturi sau puzzle-uri cu cuvinte, pe baza conținutului predat. Sunt extrem de valoroase pentru consolidarea vocabularului și a noțiunilor de bază.

C. Instrumente pentru colaborare și managementul clasei

Aceste platforme simplifică sarcinile administrative și îmbunătățesc comunicarea dintre școală, elevi și părinți.

- Sisteme de Management al Învățării (LMS) (ex: Google Classroom, Microsoft Teams): Deși complexe, la clasele primare pot fi utilizate simplu pentru a organiza temele, a distribui resurse și a avea un spațiu centralizat de comunicare cu elevii și părinții.
- Platforme de management comportamental (ex: ClassDojo): Utilizată pentru a gestiona comportamentul elevilor (recompensarea progresului, notarea observațiilor) și pentru a menține o legătură rapidă și prietenoasă cu părinții, prin mesaje și partajarea de fotografii/clipuri din activitatea de la clasă.
- Cataloagele electronice (ex: Kinderpedia, 24Edu): Automatizează notarea, prezența și calculul mediilor, economisind timp prețios al profesorului și oferind părinților acces transparent și instantaneu la situația școlară a copilului.

III. Impactul Instrumentelor digitale în ciclul primar

Utilizarea metodică a instrumentelor digitale aduce beneficii esențiale în dezvoltarea elevilor de vârstă mică:

1. Învățare personalizată și diferențiată

Instrumentele digitale permit profesorului să ofere sarcini individualizate. De exemplu, un elev care nu a înțeles bine o lecție de matematică poate primi un joc interactiv suplimentar pe o platformă (precum Wordwall), în timp ce un elev avansat poate explora un proiect de cercetare pe

o temă similară folosind o Resursă Educațională Deschisă. Se respectă astfel ritmul propriu de învățare.

2. Dezvoltarea abilităților de alfabetizare digitală timpurie

Prin utilizarea constantă, dar ghidată, a tabletelor, laptopurilor sau a tablei interactive, elevii învață de la o vârstă fragedă competențe digitale de bază (navigare, căutare de informații, crearea de conținut simplu), esențiale pentru studiul disciplinelor viitoare.

3. Stimularea creativității și a colaborării

Aplicațiile de editare simplă de imagini sau de prezentări încurajează elevii să devină creatori, nu doar consumatori de informație. Proiectele de grup realizate pe instrumente digitale (ex. o poveste ilustrată în comun) stimulează colaborarea și abilitățile sociale.

IV. Concluzie

Instrumentele digitale au devenit un pilon al predării moderne la clasele primare. De la tabla interactivă care dinamizează lecția, la platformele de gamificare ce mențin entuziasmul elevilor, și până la sistemele de management care eficientizează munca administrativă, fiecare instrument contribuie la construirea unui mediu de învățare propice. Succesul lor depinde, în final, de competența pedagogică a cadrului didactic de a le selecta și integra cu sens în curriculum, transformând tehnologia într-un aliat de nădejde al educației timpurii.

IMPORTANȚA PARCURGERII CURSULUI DE FORMARE „PEDAGOGIE DIGITALĂ PENTRU CADRELE DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR"

*PROF.ÎNV.PRIMAR, REVNIC CORINA
LICEUL TEHNOLOGIC TURBUREA,GORJ*

Introducere

Societatea contemporană este puternic influențată de tehnologia digitală, iar sistemul de învățământ trebuie să se adapteze acestei realități. În contextul actual, Pedagogia Digitală reprezintă un domeniu vital care vizează integrarea eficientă a tehnologiilor digitale în procesul de predare-învățare-evaluare. Cursurile de formare dedicate acestei teme devin o necesitate stringentă pentru cadrele didactice, în special pentru cele care lucrează la clasele primare, unde se pun bazele competențelor elevilor. Acest referat subliniază importanța parcurgerii cursului de "Pedagogie Digitală" și analizează impactul său direct și semnificativ asupra activității la clasele primare, contribuind la modernizarea actului educațional și la dezvoltarea competențelor esențiale pentru viitor ale elevilor.

I. Necesitatea și rolul cursului de formare

Cadrul didactic din învățământul primar are un rol fundamental în familiarizarea timpurie a elevilor cu instrumentele și mediile digitale. Un curs specializat de "Pedagogie Digitală" nu doar că actualizează cunoștințele de specialitate, dar oferă și un cadru metodologic solid pentru utilizarea tehnologiei în mod responsabil și eficient.

Printre obiectivele principale aș enumera:

- Dezvoltarea competențelor digitale profesionale: Formarea urmărește dobândirea de către profesori a abilităților de a utiliza și gestiona diverse platforme educaționale, software-uri interactive și resurse digitale deschise (RED). Aceasta include cunoașterea și aplicarea instrumentelor de creare de conținut digital (prezentări, jocuri educaționale, quizz-uri).

- Integrarea curriculară eficientă: Profesorii învață cum să alinieze instrumentele digitale la obiectivele curriculare specifice ciclului primar, transformând conținutul abstract în experiențe de învățare vizuale și practice.

- Promovarea siguranței și eticii online: Un aspect crucial este formarea cadrelor didactice în utilizarea sigură a internetului și în dezvoltarea unei atitudini responsabile și etice în mediul digital, aspect pe care îl vor transmite mai departe elevilor mici.

Formarea conferă profesorului autonomie și încredere în utilizarea soluțiilor digitale. Prin explorarea unor strategii de predare inovatoare (învățarea bazată pe proiecte digitale, *gamification*, clase virtuale), profesorul devine un facilitator al învățării, nu doar un simplu transmițător de informații.

II. Impactul "Pedagogiei digitale" asupra activității la clasele primare

Impactul cel mai profund al acestei formări se resimte în mod direct în sala de clasă, aducând schimbări pozitive în predare, învățare și evaluare.

1. Creșterea interactivității și a motivării elevilor

La clasele primare, atenția și motivația sunt esențiale. Instrumentele digitale (table interactive, aplicații de realitate augmentată sau virtuală simple, platforme de jocuri educaționale) transformă lecțiile în experiențe captivante. Elevii învață noțiuni dificile de la matematică, explorarea mediului sau comunicare prin joc digitalizat, ceea ce sporește implicarea activă și le dezvoltă abilitățile de rezolvare de probleme.

De exemplu, o lecție despre ciclul apei poate fi prezentată printr-un tur virtual sau o animație interactivă, mult mai ușor de vizualizat și de înțeles de către un elev de clasa a II-a decât o simplă planșă.

2. Personalizarea și diferențierea învățării

Pedagogia digitală oferă instrumente pentru a adapta ritmul și conținutul la nevoile individuale ale fiecărui elev. Profesorul poate utiliza aplicații care oferă exerciții suplimentare pentru elevii care au nevoie de consolidare sau, dimpotrivă, sarcini mai complexe pentru cei care avansează rapid. Acest lucru susține principiul învățării centrate pe elev, esențial în ciclul primar.

3. Dezvoltarea competențelor pentru secolul XXI

Înțelegerea și aplicarea pedagogiei digitale asigură dezvoltarea timpurie a unor competențe cruciale:

- Competența Digitală: Utilizarea instrumentelor digitale ca mijloc de învățare.
- Colaborarea: Elevii învață să lucreze împreună la proiecte digitale comune.
- Gândirea Critică: Elevii sunt îndrumați să filtreze și să evalueze informația găsită online.

4. Îmbunătățirea evaluării și a feedback-ului

Evaluarea la clasele primare devine mai eficientă și mai rapidă prin utilizarea instrumentelor digitale. Aplicațiile de tip quiz oferă profesorului feedback instantaneu cu privire la înțelegerea conceptelor de către elevi, permițând ajustări imediate ale strategiei didactice. De asemenea, portofoliile digitale (e-portofoliu) permit elevilor să își documenteze și să își prezinte progresul într-un format creativ și organizat.

III. Concluzie

Cursul de formare "Pedagogia Digitală" nu este un mof, ci o investiție strategică în viitorul educației la ciclul primar. El echipează cadrele didactice cu metodele și instrumentele necesare pentru a transforma sala de clasă într-un mediu de învățare modern, interactiv și personalizat, pregătind elevii pentru cerințele unei lumi din ce în ce mai digitalizate. Asigurarea calității acestor cursuri și participarea constantă a profesorilor sunt vitale pentru a susține progresul educațional.

JOCURI PENTRU DEZVOLTAREA ATENȚIEI

PROF. ÎNV. PRIMAR, SĂFTESCU CAMELIA

LICEUL TEHNOLOGIC BĂLTENI

Caracterul dominant al activității ludice stă la baza conceperii procesului instructiv-educativ cu preșcolarii și școlarii mici, pentru că la acest nivel al dezvoltării nu sunt constituite încă mecanismele psihice ale actelor neludice pe care se sprijină activitatea de învățare sistematică. Mecanismele respective se află abia în faze incipiente de constituire, ritmul evolutiv și al perfecționării lor depinzând, în exclusivitate, de nivelul la care se ridică jocul însuși.

Integrarea armonioasă a copilului în activitatea de tip școlar este condiționată de numeroși factori. Între aceștia, jocul poate îndeplini un rol important, cu aspecte particulare la diferite niveluri de desfășurare a procesului instructiv-educativ, deoarece, prin specificul său, este în măsură să valorifice și să dezvolte numeroase resurse psihice existente. Pe de altă parte, unii copii au dificultăți în a-și menține atenția asupra unui lucru, pentru timp îndelungat, mulți ajungând să fie suspecti de ADHD (tulburare de deficit de atenție și hiperactivitate). Este foarte important să se cunoască diferența între cele două: dacă ADHD este un sindrom cu caracter permanent și impune tratament specializat (psihoterapie, logopedie, psihopedagogie), deficitul simplu de atenție face referire la o incapacitate care poate să dispară în timp, cu condiția să se intervină oportun și să se insiste pe remedierea ei.

Atenția este indispensabilă în procesul învățării, menținerea atenției condiționând reușita actului educațional. Concentrarea atenției pe o durată mai mare este posibilă prin alegerea acelor forme de activitate și procedee metodice care permit deplasarea de la o acțiune la alta. În general, acțiunea de joc, prin caracterul ei distractiv, favorizează apariția și menținerea atenției în mod spontan. Faptul acesta este de o deosebită importanță, întrucât prin participarea atenției involuntare, energia economisită folosește la dezvoltarea gândirii.

Educarea atenției ca prim obiectiv educațional se realizează, în mare parte, prin educarea intereselor și a voinței, prin prevenirea oboselii, utilizând jocurile didactice cu scop bine determinat, jocuri cu un nivel adecvat și accesibil pentru copil, motivându-l să progreseze pentru a atinge niveluri de dificultate mai mare și să devină din ce în ce mai rapid.

„Cu ce sunet încep toate?”

Se va spune câte un grup de cuvinte care încep cu același sunet, într-un ritm rapid, iar copiii trebuie să identifice sunetul cu care au început toate cuvintele din grup (serii precum: **mină, mână, mama, mure, mere; gard, groapă, găină, grădină** etc.). Jocul se va desfășura repede, antrenând cât mai mulți copii.

„Ce rămâne neschimbat?“

„Îmi veți spune-acum îndată,

După ce ați ascultat,

Ce rămâne neschimbat?“ în cuvintele: **zare, sare, mare, care, tare; masă, casă, lasă; mătură, pătură** etc.

„Jocul păcălelilor“

Li se adresează copiilor „întrebări-capcană“. Elevii trebuie să răspundă cu „da“ sau „nu“.

- Cuvântul „mașină“ începe cu sunetul „a“?
- Strugurii se coc iarna?
- Fulgii de zăpadă sunt galbeni?
- „Păpușa Oanei este drăguță.“ – Aceasta este o întrebare?
- Cuvântul „bomboane“ are două silabe?

„Privește și spune ce vezi!“

Se prezintă copiilor o planșă cu figuri geometrice cunoscute (pătrate, dreptunghiuri, triunghiuri, ovale). Li se cere să fie atenți și să spună ce văd. După o secundă se acoperă planșa și li se cere să spună ce-au văzut. Jocul se poate complica prin prezentarea mai multor figuri de mărime diferită sau prin prezentarea combinată a figurilor și a culorilor.

„Recunoaște și grupează!“

Li se cere copiilor să recunoască, dintr-o mulțime de ilustrații, pe cele ale căror denumire încep cu un sunet/literă dată, sfârșesc cu sunet/literă dată, sunt alcătuite dintr-un număr de 2, 3 sau 4 silabe.

„Ține minte numele!“

Participanții sunt așezați în cerc. Primul, cel de la care se pornește, își spune numele. Al doilea spune numele primei persoane și numele său. Al treilea spune numele primei persoane, numele celei de-a doua persoane și pe al său etc. Dacă grupul este mare, cercul poate fi segmentat.

„Am fost la Zoo și am văzut...”

Fiecare participant va enumera câte un animal, apoi putem strecura și cuvinte care nu se potrivesc (ex. - un tractor). Copilul trebuie să se concentreze și să sesizeze elementul greșit.

„Pune mâna dreaptă pe urechea dreaptă!”

Îi spunem copilului diferite instrucțiuni pe care el trebuie să le îndeplinească. Pe parcursul jocului copilul trebuie să integreze două tipuri de informație. Acest tip de activitate contribuie la stimularea mobilității atenției, deoarece copilul trebuie să realizeze trecerea de la focalizarea asupra unui aspect, la concentrarea asupra altuia (pune mâna stângă pe genunchiul drept, pune arătătorul de la mâna dreaptă pe nas etc). Jocul este distractiv și antrenant.

Jocuri tip labirint

Copilul trebuie să găsească o cale neîntreruptă de acces de la punctul A la punctul B, fără să lase pixul jos niciun moment și fără să privească în altă parte, până când nu îl rezolvă.

„Găsește diferențele!” - pe lângă faptul că sunt distractive, copilul va fi provocat să fie foarte atent la desenele pe care le are în față; este foarte important să se concentreze pe toate detaliile, chiar și pe cele mai mici, pentru a rezolva „problema”.

„Găsește cuvântul!”

Când copilul știe deja să citească, poate fi provocat să identifice cuvinte în tabele cu multe litere. Va trebui să fie foarte atent la planșa din față și să știe exact câte cuvinte ar trebui să găsească în puzzle.

„Completează rima!”

Învățătorul citește versuri simple și ușoare. La al doilea vers, cuvântul care întregeste rima nu va fi citit, ci va fi completat de către elevi.

Rezultatele dezvoltării psihice a copiilor devin semnificative atunci când aceste jocuri se practică sistematic și permanent.

Bibliografie:

Barbu, H. – 1978, *Integrarea copilului în activitatea școlară*, Culegere metodică editată de *Revista de pedagogie*;

Gherghina, Dumitru (coord.) – 2005, *Metodica predării limbii și literaturii române în școala primară, gimnaziu și liceu*, Editura „Didactica Nova”, Craiova

Ionescu, Miron; Radu, Ion – 2005, *Didactica modernă*, Editura „Dacia”, Cluj-Napoca

Frîncu, Angela (coord.) – 1972, *Jocuri didactice și exerciții distractive*, E. D. P., București

INTEGRAREA TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN ACTIVITĂȚILE DIDACTICE

PROF. ÎNV. PRIMAR, SCHINTEE CARMEN

ȘC. GIMN. "CONSTANTIN BRÂNCUȘI", TÂRGU JIU

Transformările digitale din societatea contemporană influențează profund modul în care învățăm și predăm. În învățământul primar, integrarea tehnologiilor digitale nu mai este doar o inovație, ci o necesitate pentru a răspunde nevoilor generațiilor actuale de elevi. Folosirea instrumentelor digitale în procesul instructiv-educativ deschide oportunități valoroase, dar vine și cu responsabilități și provocări pentru cadrele didactice.

Integrarea tehnologiei în activitățile didactice poate stimula interesul elevilor pentru învățare și le poate îmbunătăți rezultatele școlare. Platformele digitale interactive și jocurile educative transformă procesul educațional într-o experiență mai atractivă, contribuind la dezvoltarea gândirii critice și a curiozității intelectuale. În plus, utilizarea acestor resurse favorizează abilitățile de rezolvare a problemelor și îmbunătățește capacitatea elevilor de a desfășura mai multe activități în paralel. Pe lângă avantajele evidente, tehnologia poate deveni dăunătoare dacă este utilizată în mod excesiv. Expunerea prelungită la ecrane afectează în mod negativ atenția, comportamentul și starea emoțională a copiilor. Este necesar un echilibru între activitățile digitale și cele tradiționale pentru a asigura o dezvoltare armonioasă a elevilor.

Iată câteva exemple concrete de aplicații digitale care pot fi utilizate în ciclul primar.

a) Comunicare în limba română/ Limba și literatură română

Pentru dezvoltarea competențelor de citire, scriere și exprimare, sunt utilizate numeroase platforme și aplicații educaționale interactive:

- „Lectii Virtuale” și „Kahoot!” – pentru verificarea cunoștințelor prin jocuri și quiz-uri.
- „Wordwall” – oferă activități precum potrivirea cuvintelor, completarea propozițiilor sau identificarea părților de vorbire.

b) Matematică și explorarea mediului/ Matematică

În predarea matematicii, aplicațiile digitale facilitează înțelegerea conceptelor abstracte prin reprezentări vizuale:

- „GeoGebra” – folosită pentru explorarea conceptelor geometrice și relațiilor matematice.

- „Matific” și „Khan Academy Kids” – oferă activități interactive care stimulează gândirea logică și rezolvarea de probleme.

- „Prodigy” – transformă exercițiile matematice într-un joc captivant, motivând elevii să exerseze.

c) Științe ale naturii

Pentru disciplinele de tip exploratoriu, aplicațiile digitale aduc un plus de dinamism și curiozitate:

- „NASA Kids’ Club” – oferă informații atractive despre spațiu și știință.
- „Google Earth” – folosit la orele de geografie pentru explorarea planetei în mod interactiv.

d) Educație muzicală și arte

- „Chrome Music Lab” – ajută elevii să experimenteze cu sunete, ritm și melodie într-un mod intuitiv.
- „Canva for Education” – facilitează crearea de afișe, colaje și proiecte vizuale atractive.

e) Educație civică

- „ClassDojo” – promovează comportamente pozitive și colaborarea între elevi.
- „Nearpod” – permite profesorilor să creeze lecții interactive, chestionare și discuții colaborative.

Aplicațiile digitale reprezintă un instrument valoros pentru procesul educațional din ciclul primar. Ele nu înlocuiesc profesorul, ci îl sprijină în crearea unui mediu de învățare atractiv, interactiv și adaptat nevoilor fiecărui elev. Într-o lume aflată în continuă schimbare, competențele digitale devin esențiale, iar utilizarea inteligentă a tehnologiei încă din școala primară contribuie la formarea unor elevi autonomi, creativi și responsabili.

Pentru ca tehnologia să devină un real sprijin, se recomandă alegerea unor resurse digitale adaptate vârstei și alternarea activităților digitale cu cele tradiționale. De asemenea, se impune colaborarea cu părinții pentru supravegherea utilizării tehnologiei acasă.

Pentru un cadru didactic din învățământul primar, cu o abordare echilibrată și bine informată, tehnologia poate deveni un aliat valoros în formarea unei generații adaptate la lumea actuală.

BIBLIOGRAFIE:

Ministerul Educației. (2022), *Strategia privind digitalizarea educației din România 2021–2027* (SmartEdu);

Neacșu I. (2021), *Tehnologia educațională: abordări teoretice și aplicații*, Editura Didactică și Pedagogică.

PRINCIPALELE FORME DE MANIFESTARE A DEVIANȚEI ȘCOLARE

PROF. ÎNVĂ. PRIMAR, SECELEANU DORINA

LICEUL TEHNOLOGIC TISMANA

ORAȘ TISMANA, GORJ

Cele mai grave și/sau cele mai frecvente acte de devianță școlară sunt: fuga de la școală, absenteismul, abandonul școlar, vandalismul, conduitele violente, toxicomania, copiatul și suicidul.

COPIATUL-este o formă specifică de înșelăciune, care încalcă prima și, poate, cea mai importantă normă din Regulamentul școlar, care stipulează datoria elevilor de a-și însuși cunoștințele și de a-și forma deprinderile prevăzute în programele disciplinelor de învățământ.

Principalii factori care intervin în situațiile de copiat, sunt:

#deficiențe de supraveghere;

#atitudinile permissive ale profesorilor;

#stilul profesorilor de a nota în funcție de fidelitatea reproducerii cunoștințelor.

Cei care copiază nu sunt întotdeauna elevi cu rezultate școlare slabe; e adevărat că elevii slabi, care au acumulat multe lacune în sistemul de cunoștințe, care nu mai pot realiza o învățare conștientă, prezintă o probabilitate mai mare de a apela la această soluție – copiatul.

Însă și elevi cu rezultate școlare bune copiază uneori, în situații precum:

#părinții obligă copilul să obțină note maxime la toate disciplinele de învățământ;

elevii sunt nesiguri în legătură cu înțelegerea corectă și profundă a cunoștințelor;

elevii știu că nota maximă depinde de reproducerea fidelă a cunoștințelor;

elevii doresc să ajungă sau să rămână în fruntea ierarhiei clasei la învățătură.

FUGA DE ACASĂ ȘI DE LA ȘCOALĂ- reprezintă o conduită gravă, cu un înalt risc delinvențial și de victimizare. Cei care fug, nu au deprinderi profesionale, de regulă nu au bani, un adăpost, un plan organizat de acțiune, și de aceea, riscă să fie exploatați/abuzati fizic, psihic și, pentru a supraviețui, practică activități delincvente. Arta de a supraviețui a fugarilor constă în a

putea dormi în locuri improprii, în furtul de alimente, în prostituție și în consumul de droguri. Cu cât perioada de viață pe stradă este mai lungă, cu atât crește probabilitatea de a deveni o victimă a exploatării sau de a se implica într-o carieră delincventă.

ABSENTEISMUL ȘCOLAR-e definit ca o problemă socială, desemnează un tip de conduită evazionistă stabilă, ce prefigurează sau reflectă deja atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară.

Atunci când elevii încep să lipsească sistematic și generalizat de la școală, această conduită reprezintă un semnal tardiv al existenței problemelor; absentismul constituie o formă de agresiune pasivă împotriva școlii, indicând că elevii fug de la școală, chiar cu riscul de a fi pedepsiți.

ABANDONUL ȘCOLAR-reprezintă conduita de evaziune definitivă, ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ, indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătirii profesionale complete, sau înaintea încheierii ciclului de studii început.

Efectele abandonului școlar demonstrează de ce acest tip de conduită este considerat deosebit de grav. Mai întâi, cei care abandonează școala nu au nici calificare profesională indispensabilă integrării socio-economice, nici formația morală și civică necesară exercitării rolului de părinte și celui de cetățean al unei comunități.

VANDALISMUL ȘCOLAR-reprezintă actele de violență specifice, orientate către bunuri, obiecte, proprietăți. Conform studiilor sociologice, vandalismul este o conduită specifică adolescenților de gen masculin, proveniți din clasele sociale defavorizate și care trăiesc în marile orașe.

Toți elevii care comit intenționat conduite vandale au un numitor comun, un nivel scăzut al autocontrolului, o stimă de sine slabă și o toleranță redusă la frustrare.

VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ, este, din punct de vedere statistic, cea mai frecventă conduită de devianță școlară. Sub eticheta "violență," descoperim o diversitate de forme de conduită, care: la intensitatea cea mai mică, violența presupune confruntarea vizuală, poreclirea, tachinarea, ironizarea, imitarea în scop denigrator; refuzul de a acorda ajutor, bruscarea, lovirea cu diverse obiecte, pălmuirea, împingerea, aruncarea, înjunghierea și împușcarea sunt forme de intensitate crescută a violenței.

TOXICOMANIA-specificul toxicomaniei la adolescenți este determinat de cel puțin două elemente: motivația și nivelul de utilizare al drogului. Debutul este asociat, de cele mai multe ori, cu problematica crizei existențiale specifice pubertății și adolescenței: opoziția față de adulți, căutarea unei noi identități, crizele de narcisism, momentele depresive, gustul pentru risc, curiozitatea, presiunile din partea prietenilor.

SUICIDUL nu este propriu-zis o formă de devianță școlară, în sensul că nu există norme școlare care să-l menționeze și să-l interzică explicit; cu toate acestea, se prezintă ca având legătură cu alte probleme de comportament ale elevilor.

Principalele situații de risc suicidar la copii și adolescenți sunt:

#decesul unui părinte sau al unei persoane apropiate copilului (în special dacă intervine până la vârsta de 12 ani);

#comunicarea defectuoasă cu familia, pe fondul unei carențe afective prelungite;

#perioadele de stres acut: divorțul sau somajul părinților, perioadele de examene sau evaluare școlară.

BIBLIOGRAFIE:

Neamțu Cristina – Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament al elevilor, Editura Polirom, Iasi, 2003.

Ogien, A. , -Sociologia devianței, Editura Polirom, Iasi, 2002.

CULOARE, FORMĂ ȘI IMAGINAȚIE – LUMEA ARTEI ÎN OCHII COPILULUI DE ȘCOALĂ PRIMARĂ

PROF. ÎNV. PRIMAR, STOICHESCU IRINA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "ALEXANDRU ȘTEFULESCU", TÂRGU JIU

Educația modernă nu înseamnă doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea integrală a personalității elevului, dezvoltarea sensibilității, a creativității și a capacității de a se exprima liber. În acest context, disciplina *Arte vizuale și abilități practice* joacă un rol esențial în ciclul primar, contribuind la echilibrul dintre gândire, emoție și acțiune.

Prin activități artistice, elevii își dezvoltă nu doar îndemânarea manuală, ci și imaginația, gustul estetic și spiritul inovator – valori fundamentale pentru un viitor adult echilibrat și creativ.

Artă este limbajul universal al emoțiilor. Pentru copilul aflat la vârsta școlii primare, lumea se descoperă mai întâi prin imagini, culori și forme, mult înainte ca el să poată exprima în cuvinte ceea ce simte. În fața unei foi albe, a unei pensule sau a unui bulgăre de plastilină, copilul se exprimă sincer, liber și spontan.

Disciplina *Arte vizuale și abilități practice* nu are doar un rol estetic, ci și unul profund formativ, stimulând imaginația, gândirea creativă, atenția, răbdarea și capacitatea de a observa frumosul din jur. Componentele practice au o valoare formativă importantă: ele educă autonomia, îndemânarea, ordinea și perseverența. Copilul învață prin acțiune, iar activitățile manuale îi oferă prilejul de a descoperi că frumosul se poate împleti cu utilul. Educația artistică nu trebuie tratată izolat, ci interdisciplinar, în strânsă legătură cu celelalte discipline. Această abordare ajută elevii să înțeleagă lumea ca un întreg, să învețe cu plăcere și să descopere conexiuni între domenii.

Culoarea – emoția vizibilă a copilului

Culoarea este primul element prin care copilul își exprimă trăirile. Alegerea culorilor nu este întâmplătoare: roșul exprimă energie și bucurie, albastrul liniște, galbenul optimism, iar verdele echilibru.

În cadrul orelor de arte vizuale, copiii folosesc culorile pentru a reda ceea ce simt, nu doar ceea ce văd. Exemple de activități: pictarea emoțiilor (fiecare elev exprimă o stare printr-o

combinație cromatică); „Culorile anotimpurilor” – compoziții plastice inspirate din natură; „Ziua mea în culori” – exprimarea stării de spirit prin tonuri calde și reci.

Astfel, arta devine un instrument de cunoaștere a propriei lumi interioare, dezvoltând inteligența emoțională și sensibilitatea estetică.

Forma – expresia gândirii vizuale

Forma dă structură ideilor, iar copilul, în încercarea sa de a reda lumea, combină formele simple în creații complexe.

Desenul, modelajul sau colajul îl ajută să înțeleagă proporțiile, echilibrul și armonia. În timp, prin exercițiu, copilul învață să transforme haosul de linii în reprezentări clare, logice și coerente. Exemple de activități: realizarea de colaje cu forme geometrice colorate; modelaj din plastilină sau lut pentru reprezentarea animalelor sau a personajelor de poveste; desenarea formelor naturale – frunze, flori, fructe – pentru observarea detaliilor.

Prin aceste activități, elevul își dezvoltă simțul ordinii, capacitatea de analiză și gândirea spațială.

Imaginația – sursa creativității copilului

Imaginația este motorul procesului de învățare creativă. Copilul de vârstă școlară mică trăiește într-o lume în care realul și fantasticul se împletesc firesc. Prin desen, pictură sau modelaj, el își transpune visele în formă vizibilă: un castel pe nori, o floare care vorbește sau o familie de stele. Exemple de activități: „Orașul viitorului” – desen colectiv cu elemente imaginare; „Animale fantastice” – creații plastice inspirate din basme; „Planeta mea” – compoziție liberă despre lumea ideală a copilului.

Profesorul are rolul de a încuraja curajul de a visa, de a valoriza ideile originale și de a crea un climat în care fiecare elev se simte liber să se exprime fără teama greșelii.

În procesul educațional, profesorul devine facilitator al expresiei artistice, oferind teme deschise, materiale variate și libertate de interpretare. Artă trebuie să fie o experiență a bucuriei, nu a perfecțiunii. Un profesor atent la emoțiile elevilor reușește să transforme ora de arte vizuale într-un spațiu de învățare afectivă și creativă.

Creativitatea este o competență fundamentală pentru secolul XXI. Profesorul are rolul de ghid, nu de simplu evaluator, oferind libertate și încurajare elevului să exploreze, să greșească și să găsească soluții originale. Un climat pozitiv, lipsit de presiune, stimulează curajul de a experimenta

și încrederea în sine. Fiecare lucrare, indiferent de nivelul artistic, este o fereastră spre gândirea elevului și merită apreciată.

Dintre strategii eficiente putem enumera: utilizarea poveștilor vizuale; lucrul în echipă și proiectele colective; integrarea elementelor de natură, muzică și literatură în activitățile plastice; expunerea lucrărilor elevilor în spațiul școlii.

Astfel, elevul învață că fiecare creație are valoare și că frumosul se regăsește în diversitate.

Concluzii

Culoarea, forma și imaginația sunt elementele prin care copilul își exprimă sufletul. Prin intermediul artei, el învață să privească lumea cu sensibilitate, să observe detaliile, să îndrăznească și să creeze.

Orele de *Arte vizuale și abilități practice* nu sunt doar activități relaxante, ci veritabile laboratoare ale creativității și emoției.

Arta îi învață pe copii să comunice fără cuvinte, să viseze fără limite și să-și construiască propria viziune despre frumos și viață.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ministerul Educației (2021) – *Programa școlară pentru disciplina Arte vizuale și abilități practice. Clasa pregătitoare – clasa a IV-a*, București.
2. Goleman, D. (2018) – *Inteligența emoțională în educație*, Editura Curtea Veche, București.
3. Negreț-Dobridor, I. (2018) – *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editura Polirom, Iași.

PREDAREA INTEGRATĂ

PROF.INV.PRIMAR, TEICA LOREDANA MARIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU ȘTEFULESCU”
TG-JIU, GORJ

Predarea integrată a cunoștințelor este considerată o strategie modernă de organizare și desfășurare a conținuturilor, iar conceptul de activitate integrată se referă la o acțiune în care se îmbrățișează metoda de predare-învățare a cunoștințelor, îmbinând diverse domenii și constituirea deprinderilor și abilităților elevilor. Diferitele paradigme de integrare a curriculum-ului cu ample deschideri în planul predării integrate aduc transformări demersurilor de elaborare a strategiilor didactice.

Argumente ale predării integrate :

- Angajarea responsabilă a elevilor în procesul învățării;
- Încurajarea comunicării și a relațiilor interpersonale prin valorificarea valențelor formative ale sarcinilor de învățare în grup prin colaborare;
- Transformarea cadrului didactic în factor de sprijin, mediator, facilitator și diminuarea funcției sale de „furnizor de informații”.

Prin metoda predării integrate, copiii pot să participe, să se implice mai mult, efectiv și afectiv, prin antrenarea unor surse cât mai variate, prin prezentarea conținuturilor cu ajutorul experiențelor diverse, al învățării prin descoperire. Învățarea integrată se reflectă cel mai bine prin predarea tematică, care sprijină dezvoltarea concomitentă a unor domenii.

Procesul educațional trebuie să fie unul creativ, interdisciplinar, complex, să-i stimuleze pe copii în vederea asimilării informațiilor, cadrul didactic realizând un scenariu cât mai interesant al zilei. În vederea realizării obiectivelor propuse pentru fiecare activitate comună se gândește atent repartizarea sarcinilor activităților zilnice la fiecare sector de activitate.

Activitățile integrate vor fi cele prezente în planificarea calendaristică, proiectate conform planului cadru de învățământ, orarului aferent nivelului de vârstă, susținute de experiența cadrului didactic. Învățătoarea organizează și desfășoară activități integrate generate de subiecte stabile planificate pentru tot timpul anului.

Aceste activități pot fi desfășurate integrat după scenariu elaborat de învățătoare ce începe cu întâlnirea de grup, inițiată în fiecare zi și care se poate realiza sub forma unei povestiri, a întâlnirii cu un personaj, a vizitei unei persoane adulte, prezența unui animal, o întâmplare trăită sau imaginată, un eveniment social sau eveniment special petrecut în familie.

Scenariul cadrului didactic îi orientează pe copii să opteze pentru diverse centre care oferă posibilitatea alegerii domeniilor de învățare și a materialelor. Varietatea acestora încurajează copiii să manifeste, să observe, să gândească, să-și exprime ideile, să interpreteze date, să facă predicții.

Copiii își asumă responsabilități și roluri în micro-grupul din care fac parte, participând la jocuri de rol interesante, inițiate la sugestia celor din jur sau create chiar de ei. La completarea scenariului ne pot fi de un real folos vizitele, plimbările, întâlnirile cu specialiști etc. Tematica acestora este aleasă încât prin activitățile integrate să se înlesnească contactul cu lumea înconjurătoare. În atenția echipei de cadre didactice se află în permanent, întreaga paletă de activități (la alegere, proiecte, jocuri și activități extracurriculare) și modalități de organizare a acestora.

Sugestiile prezentate sunt orientative și lasă loc imaginației cadrului didactic, pentru a-și organiza propriile activități integrate, în funcție de clasă pe care o conduce și temele abordate.

Activitățile integrate au la bază un scenariu didactic integrativ explicitat într-un proiect didactic unic, cu o structură flexibilă, care să evidențieze caracterul integrat al abordărilor, interacțiunea dintre discipline, sprijinirea cognitivă și metacognitivă a elevilor.

Atât succesul școlar cât și succesul în viața personală și socială este dat tocmai de capacitatea de a ieși din tiparul unei discipline și de a realiza conexiuni și transferuri rapide între discipline, pentru rezolvarea problemelor concrete din viața de zi cu zi.

BIBLIOGRAFIE:

- **Ciolan, L . (2008), Învățarea integrată – fundamente pentru un curriculum transdisciplinar, Editura Polirom, Iași;**
- **Cucoș, C., (2006), Pedagogie, Editura Polirom, Iași;**

- Bocoș, M., Chiș, V., (2012), Abordarea integrată a conținuturilor curriculare, particularizări pentru Învățământul primar; Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca;
- Bicaian, E., O., (2014), Aplicații ale predării integrate la ciclul achizițiilor fundamentale, Editura Rovimed Publishers, Bacău ;

PROIECTUL ETWINNING "BLUE FUTURE LAB: ARTIFICIAL INTELLIGENCE, XR AND STEAM FOR SUSTAINABLE OCEANS"

*PROF. ÎNV. PRIMAR, TOMESCU CRISTINA
COLEGIUL NAȚIONAL "TUDOR VLADIMIRESCU", TG.-JIU*

Unul dintre proiectele eTwinning la care voi lucra pe parcursul anului școlar 2025-2026 este „Blue Future Lab: Artificial Intelligence, XR and STEAM for Sustainable Oceans”, un proiect inovator care îmbină educația STEAM, tehnologia și grija față de mediu. Prin acest demers, mi-am propus să dezvolt împreună cu elevii mei alfabetizarea în domeniul oceanelor, competențele digitale și înțelegerea modului în care inteligența artificială poate contribui la protejarea planetei.

Proiectul reunește parteneri din România, Turcia, Italia, Spania, Georgia, Portugalia și Grecia, formând o adevărată comunitate de învățare europeană. Colaborăm, schimbăm idei și construim împreună activități care le permit elevilor să descopere cum știința și tehnologia pot deveni instrumente pentru protejarea oceanelor și pentru un viitor durabil.

Pe parcursul proiectului, copiii vor explora instrumente de inteligență artificială pentru a analiza seturi de date legate de poluarea oceanelor, vor crea povești digitale și podcasturi educative și vor descoperi cum pot construi conținut interactiv folosind tehnologii XR (AR/VR). Unul dintre obiectivele principale ale proiectului este realizarea Muzeului Virtual al Oceanului 2.0, un spațiu digital creat de elevi, în care știința și imaginația se întâlnesc pentru a promova o atitudine responsabilă față de mediul marin.

Pentru a marca Code Week, am înscris o activitate specială de Pixel Art, prin care elevii au învățat să codeze în mod creativ și să reprezinte elemente inspirate din viața oceanului. Tot în cadrul proiectului, am folosit instrumente AI, precum Gemini, pentru a crea logoul și posterul proiectului, explorând împreună cum tehnologia poate sprijini creativitatea și comunicarea vizuală.

Participarea la Climate Action Project a completat perfect activitățile noastre, oferindu-le elevilor ocazia să înțeleagă mai bine cauzele și consecințele schimbărilor climatice și să propună soluții la nivel local pentru un viitor mai verde și mai curat.

La final, rezultatele muncii noastre se vor regăsi într-un Portal de Descoperire STEAM, în revista digitală „Oceans Reimagined”, în cărțile de povești digitale, în chatboții educativi și,

desigur, în Muzeul Virtual al Oceanului 2.0. Prin aceste activități, elevii nu doar că își dezvoltă competențele digitale și științifice, ci devin exploratori ai viitorului, conștienți de rolul lor în protejarea planetei albastre.

Pentru mine, acest proiect reprezintă o oportunitate de a descoperi cum educația poate deveni un catalizator al schimbării, atunci când este bazată pe curiozitate, cooperare și responsabilitate. Împreună cu partenerii mei europeni, le ofer elevilor șansa de a deveni cetățeni globali activi, capabili să folosească știința și tehnologia pentru a construi un viitor mai curat, mai verde și mai albastru.

European School Education Platform

Home | About | Discover | Learn | Teach | Connect | eTwinning

Home > eTwinning > My Projects > Blue Future Lab: Artificial...

Blue Future Lab: Artificial Intelligence, XR and STEAM for Sustainable Oceans

PROJECT ● Active

ID: 167413

Created on: 01.09.2025

Languages: English

Like (7)

Project options

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

Blue Future Lab: Artificial Intelligence, XR and STEAM for Sustainable Oceans is an innovative eTwinning project designed to enhance students' ocean literacy, artificial intelligence literacy, and STEAM competences. Throughout the project, students will use AI tools to analyze ocean pollution datasets, create digital storybooks and podcast series, design a Virtual Ocean Museum 2.0 using XR (AR/VR) technologies, and develop chatbots along with other AI-powered digital content. They will track their progress through a digital passport and badge system, making their learning journey visible and measurable. The project is directly aligned with the European Green Deal and the Sustainable Development Goals, ensuring that EQF-based teacher outcomes, skills, attitudes and core competences are...

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ÎN FAMILIE ȘI LA ȘCOALĂ

PROF. ÎNV. PRIMAR, VĂDUVA LUIZA ADELA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ PADEȘ

„Educația este ceea ce rămâne după ce ai uitat tot ceea ce ai învățat la școală.” –

Albert Einstein

Pentru ca un copil să devină un adult matur, echipat pentru a trăi în mod civilizat în societate și capabil să își formeze proprii copii ulterior, educația are un rol nu doar important, ci vital. Familia este primul educator principal al copilului, locul în care se pun bazele educației, iar apoi intervine educația prin școală și prin societate. Cele trei ar trebui să conlucreze pentru o formare frumoasă și durabilă.

Școala a fost și va rămâne întotdeauna un factor vital, indispensabil în formarea copilului și în integrarea lui în comunitate. Aceasta și datorită faptului că ia copilul de la o vârstă fragedă, și îl conduce prin meandrele adolescenței, până la vârsta frumoasă a tinereții. De multe ori ea ne formează chiar și în maturitate, deoarece în zilele noastre, tot mai mulți vor să continue să se formeze profesional și să își perfecționeze educația prin studii universitare, masterate sau doctorate. Adevărata educație intelectuală și dezvoltarea personală nu se încheie la nici o vârstă, ci ea continuă pe tot parcursul vieții. Însă am dori să discutăm aici despre rolul școlii în formarea și integrarea copilului în societate, în timpul ciclului primar, gimnazial și liceal.

Școala este extrem de importantă pentru că ea creează puntea de legătură dintre familie și comunitate. Copilul, proaspăt venit din sânul familiei și al grupei prietenoase de la grădiniță (care are și ea la rândul ei un rol extrem de important), trebuie să se acomodeze cu ceilalți colegi, cu noul învățător și cu noii profesori. El trebuie acum să învețe să relaționeze cu cei din jur, să se adapteze și să învețe să comunice cu ceilalți, scopul pe termen lung fiind formarea elevului ca viitor cetățean responsabil și integrarea lui în societate. Deoarece vremurile pe care le traversează fiecare perioadă istorică sunt într-o continuă schimbare economică, politică dar și socială, rolul educativ al școlii este deosebit de important, dar și dificil. Sistemul școlar și educațional trebuie să facă față în mod continuu periplului de schimbări cu care se confruntă o

națiune și să formeze generație după generație în cel mai bun mod posibil, ținând cont de caracteristicile fiecărei perioade istorice. Școala, prin cadrele didactice și printr-o serie întreagă de activități educative, este menită să îl ajute pe copil să facă această tranziție deloc ușoară.

De asemenea, familia are un rol deosebit atât în formarea copilului, cât și în integrarea lui în societate. Se vorbește foarte mult despre „cei șapte ani de acasă” și unii psihopedagogi ar vrea să reducă acești ani la cinci, sau patru sau trei, deoarece acum copilul învață foarte mult de la televizor, internet și așa mai departe și, spun ei, că există un ritm mai accelerat de dezvoltare a copilului. Din experiența mea de dascăl de până acum, am observat că fiecare an de viață are specificul lui, și nimic nu poate înlocui educația pe care o dă sau nu familia copilului aflat în deplină creștere și formare. Nici grădinița, nici școala, cu atât mai puțin mijloacele mass media nu pot înlocui impactul și rolul pe care îl are familia în formarea valorilor copilului și în integrarea lui în societate. Totuși, pentru o mai bună dezvoltare a elevului, între școală și familie trebuie să existe o permanentă relație de comunicare, în respect și în armonie, pentru că, în final, ambele au ca scop formarea și dezvoltarea echilibrată, armonioasă și sănătoasă a copilului, precum și pregătirea lui ca membru al comunității. Școala și familia sunt două autorități cu care copilul relaționează încă din primii ani ai vieții, dar acestea îl educă și îl pregătesc pe copil, printre altele, și pentru relația sa cu societatea, sau cu autoritățile cu care va lucra în viitor.

Iată de ce, școala este liantul principal dintre familie și societate, ea neputând fi înlocuită niciodată cu nimic. Educația este inima civilizației, iar școala ar trebui să suplinească din plin nevoia de educație. După cum ne spune și marele scriitor Jean Jacques Rousseau: *„Tot ceea ce nu avem de la naștere și de care avem nevoie când suntem mari ne este dat prin educație. Această educație ne vine de la natură, de la oameni, de la lucruri.”*

La rândul ei, alături de familie și școală, comunitatea are un mare impact în integrarea copilului în societate. Impactul poate fi pozitiv, dar poate fi și negativ. Totuși, copilul care este implicat în activități comunitare și sociale educative, va avea mai mari șanse de integrare sănătoasă în societate. În acest domeniu, atât școala, cât și familia trebuie să conlucreze pentru a ajuta copilul în formare să ia contact pozitiv cu comunitatea și să se lase asimilat de aceasta, fără a-i fi afectată personalitatea și dezvoltarea individuală.

Este necesar să existe un echilibru și o colaborare continuă între aceste trei mari ramuri: școală, familie și comunitate.

Totuși, nu pot sublinia îndeajuns faptul că școala nu este doar o instituție în care se face un transfer de cunoștințe din creierul cadrului didactic și al manualului, în creierul și pe caietele elevului. Școala este cu mult mai mult. Școala este locul în care se poate face un transfer atât de cunoștințe, cât și de valori culturale, comportamentale și mai ales de caracter. Acestea îl vor defini pe copil și îl vor ajuta să devină un membru de valoare al comunității, nu o piesă neterminată, sau un rebut social. Formarea de calitate a copilului se va materializa numai dacă vor exista relații strânse, continue și autentice între școală, familie și comunitate.

BIBLIOGRAFIE:

1. Scurtu, Liana (2016). Relația școală-familie-societate. În: *Răsunetul*. Online: rasunetul.ro/relatia-scoala-familie-societate
2. Martin, Ramona-Nicoleta (2019). Parteneriatul școală-comunitate (Studiu). În: *EDICT- Revista educației*, Nr. 6/2019. Online: edict.ro/familia-si-scoala-parteneri-in-educatia-copilului/
3. Stolojanu, Petruța-Gabriela (2018). Familia și școala, parteneri în educația copilului. În: *EDICT- Revista educației*, Nr. 3/2018. Online: edict.ro/parteneriatul-scoala-comunitate-studiu/

FOLOSIREA JOCULUI DIDACTIC ÎN EDUCAREA COPILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

*PROF. ÎNV. PRIMAR, VLADU ANA NICOLETA,
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU ȘTEFULESCU" TÂRGU JIU*

Una din formele de manifestare a copilului este jocul. În mod obișnuit, o asemenea activitate este izvorâtă din nevoia de acțiune, de mișcare a copilului- o modalitate de a-și consuma energia sau de a se distra, un mod plăcut de a utiliza timpul și nu numai.

Jocul reprezintă un ansamblu de acțiuni și de operațiuni care urmăresc obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală, fizică a copilului. Elementul de joc imprimă acestuia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție funcțională, de veselie și bucurie, de destindere, ceea ce previne apariția monotoniei, și a plictiselii, a oboselii. Știm că jocul didactic reprezintă o metodă de învățământ în care predomină acțiunea didactică simulată. Această acțiune valorifică la nivelul instrucției finalitățile adaptative de tip recreativ proprii activității umane, în general, în anumite momente ale evoluției sale ontogenice, în mod special.

Jocul didactic este o formă de activitate accesibilă copilului, prin care se realizează o parte din sarcinile instructiv-formative ale activităților obligatorii, dar și ale celor alese, într-o atmosferă distractivă, antrenantă și motivantă.

În literatura de specialitate jocul didactic este desemnat ca cel mai eficient mijloc de instruire și educare a copiilor, fiind folosit pentru a forma sau consolida anumite cunoștințe, priceperi și deprinderi, având drept scop, pe de o parte instruirea copiilor într-un domeniu, pe de altă parte sporirea interesului pentru activitatea respectivă prin utilizarea unor elemente distractive, caracteristice jocului.

Valoarea practică a jocului didactic constă în faptul că în procesul desfășurării lui, copilul are ocazia să-și aplice cunoștințele dobândite în diverse tipuri de activități, să își exerseze priceperile și deprinderile în cadrul unei activități plăcute, în care sarcina și condițiile de învățare

sunt stabilite de cadrul didactic, dar elementul ludic este prezent prin integrarea unor momente de surpriză, așteptare, încercare a capacităților personale și întrecere între copii.

Utilizând jocul în procesul de predare-învățare îmbinând ineditul și utilul cu plăcutul, activitatea didactică devine mai interesantă, mai atractivă. Prin jocul didactic elevul își angajează întreg potențialul psihic, își angajează întreg potențialul psihic, își ascultă observațiile, își cultivă creativitatea, inițiativa, voința, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, își dezvoltă spiritul de cooperare, de echipă.

Caracteristica esențială a jocului didactic constă în crearea unor condiții favorabile pentru valorificarea achizițiilor și ptr exersarea priceperilor și deprinderilor sub forma unor activități plăcute și atractive.

Fiecare joc didactic cuprinde următoarele elemente constitutive, prin care se deosebește de celelalte jocuri și activități ludice :

- conținutul - include cunoștințe însușite anterior în cadrul activităților comune cu întreaga clasă; acestea se referă la cunoștințe matematice, elemente de limbă maternă, plante, animale, anotimpuri, activitățile oamenilor etc.;
- sarcina didactică - poate să apară sub forma unei probleme de gândire, de recunoaștere, denumire, reconstituire, comparație, identificare etc. ; deși jocurile didactice pot avea același conținut, ele pot dobândi mereu alt caracter datorită diversității formelor pe care le poate lua sarcina didactică; din acest motiv jocul apare în forme noi, neprevăzute, interesante și atractive ptr copil ;
- regulile jocului - îndeplinesc o importantă funcție reglatoare asupra relațiilor dintre copii, arătându-le cum să se joace, cum să rezolve problema respectivă, cum se distribuie responsabilitățile în grup etc. ;
- acțiunea de joc - cuprinde momentele de așteptare, surpriză, ghicire, întrecere etc., care fac ca rezolvarea sarcinii didactice să fie plăcută și atractivă ptr elevi.

Contribuția jocului didactic la stimularea și dezvoltarea capacităților cognitive ale copilului, educarea trăsăturilor de personalitate și realizarea obiectivelor de cunoaștere ale

procesului de predare-învățare este evidentă; prin jocul didactic, elevul își angajează întregul potențial psihic, își ascute observația, își cultivă inițiativa, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, își dezvoltă spiritul de cooperare, de echipă.

În scopul eficientizării procesului de învățare pentru elevii cu CES sunt invocate câteva repere fundamentale:

- învățarea interactivă care presupune folosirea unor strategii de învățare focalizate pe cooperarea, colaborarea și comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe interacțiunea dintre cadre didactice, cadre didactice și elevi;
- elaborarea în comun a obiectivelor învățării (educator – elev) deoarece fiecare participant la actul învățării are ideile, experiențele și interesele personale de care trebuie să se țină seama în proiectarea activităților didactice;
- demonstrația, aplicația și feedbackul – orice proces de învățare (mai ales în cazul elevilor cu CES) este mai eficient și mai ușor de înțeles dacă informațiile prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață, existând și un feedback continuu de-a lungul întregului proces;
- modalitățile de sprijin în actul învățării – elevii cu CES au nevoie în anumite momente de un sprijin activ de învățare atât în timpul activităților desfășurate în clasă, cât și la activitățile din afara clasei, prin dezvoltarea unui parteneriat educațional cu anumite categorii de specialiști, cu familiile elevilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului

Educația integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială.

Utilizarea unei game variate de jocuri, alese cu discernământ, în funcție de condițiile concrete ale fiecărei grupe de copii, în funcție de scopul și sarcina didactică propusă, duce cu certitudine la formarea unor deprinderi trainice, proprii învățării, și implicit la un progres evident al proceselor psihice, al nivelului intelectual al copiilor.

Cu certitudine, elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de ajutor în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți elevi – cu succese și insuccese, cu realizări și ratări dar și cu rezultate încurajatoare.

BIBLIOGRAFIE:

- Gherguț, A., Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, 2005**
- Stănică, I., Popa, M., Psihopedagogie specială, Editura Pro Humanitas – București, 2001**
- Ionescu, M., Educația și dinamica ei, Editura Tribuna învățământului – București, 1998**
- Constantin Cucoș- „Pedagogie”, Editura Polirom, Iași 2000**
- Ion Radu -,„Psihologia educației și dezvoltării”, Editura Academiei, București, 1983**
- Ion Radu-„Psihologia școlară”, Editura Științifică”, București, 1974**

PROFESORUL ÎN CONTEXTUL ACTUAL

PROF. ÎNV. PRIMAR, VLĂDOIU CLAUDIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU ȘTEFULESCU”, TÂRGU JIU

Educația este una dintre sarcinile cele mai ambițioase ale omenirii pentru dezvoltarea individului și a societății. Se dorește ca interesul pentru educație să devină un scop în sine și să fie apreciat atât de cetățeni, cât și de autoritățile de pretutindeni. Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI (2000) arată că din acest punct de vedere se cere foarte mult din partea profesorilor, întrucât ei joacă un rol hotărâtor în pregătirea tinerilor, sarcina lor fiind aceea de a-i învăța să privească încrezători spre viitor și să-l clădească cu responsabilitate. Indispensabili pentru dezvoltarea atitudinilor față de procesul învățării, profesorilor li se cere totodată să contribuie la dezvoltarea societății, să stimuleze coeziunea socială, să formeze indivizi care înțeleg fenomenul globalizării și îl acceptă, cel puțin parțial. Niciodată nu a fost mai clar faptul că profesorul trebuie să fie un agent al schimbării care promovează înțelegerea, flexibilitatea și toleranța. Trecerea de la naționalism la universalism, de la prejudecăți la toleranță și pluralism, de la autocrație la democrație presupune o nevoie de schimbare care atribuie responsabilități enorme profesorilor pentru că ei participă la formarea caracterelor și a conștiinței noilor generații. „Educația este îmblânzirea unei flăcări, nu umplerea unui vas.” – Socrate

Se observă că sursele de informație și modul lor de distribuire a evoluat spectaculos oriunde în lume. Mesajele mass-media au afectat în mod negativ capacitatea de concentrare a elevilor și relația din sala de clasă, iar profesorii și școlile și-au pierdut în bună parte poziția de lider în formarea copiilor. Datoria lor, în acest context, este de a face școala mai atractivă și de a oferi totodată instrucțiuni de folosire pentru mass-media și pentru nenumăratele dispozitive digitale. Li se cere profesorilor să reușească chiar și acolo unde părinții, autoritățile sau religia au greșit. Acum, când sărăcia, foamea, violența sau drogurile pătrund în sala de clasă odată cu elevii, li se cere profesorilor să găsească o cale de mijloc, un echilibru între clasic și modern, între programă, aspirații personale și tipuri de comportament. Cu cât handicapurile pe care trebuie să le depășească un copil pentru a veni la școală sunt mai mari (deficiențe fizice, sărăcie, mediu social ostil) cu atât mai mari vor fi obligațiile profesorilor.

Pentru desfășurarea procesului didactic, este esențială existența unei legături între cel care predă și cel care învață. Un copil se construiește, se formează ca personalitate, ca om, după

imaginea aproapelui său. Educația ca act de formare a individului începe cu imitația și se încheie cu identificarea unuia sau a mai multor modele. Constantin Enăchescu subliniază faptul că înainte de a putea să fie „el însuși” copilul devine obiectul dorințelor, tendințelor, emoțiilor și aspirațiilor celor din jurul său: părinți, rude sau educatori

Educatorul/ profesorul este modelul, pozitiv sau negativ care se oferă elevului. Profesorul este făclia care se stinge luminând, este Ana și Manole în același timp, cel ce zidește și cel ce este zidit. Profesorul este exemplul sau contraexemplul care ghidează insesizabil, din umbră, alegerile viitoare ale copiilor noștri. Un profesor este un vânzător de speranță, un comerciant de vise, menit să deschidă porți și aripi pentru generațiile următoare. Un profesor adevărat, ne arată Augusto Cury, psihiatru, psihoterapeut, om de știință, educator, este acela care înțelege că „a educa nu înseamnă a repeta cuvinte, ci înseamnă a crea idei și a produce o stare de încântare”. Profesorii buni vorbesc cu glasul, profesorii fascinanți vorbesc cu ochii și trezesc în sufletul însetat de cunoaștere al copilului admirația și speranța. Profesorii adevărați vorbesc mai mult din inimă și mai puțin din cărți și din acest motiv sunt căutați de elevii lor.

Dacă rolul profesorului este de a dezvolta individul și nu „elevul-robot”, de a promova dezvoltarea intelectuală, expertiza și puterea personală servesc cel mai bine acestui scop combinate adecvat cu alte surse de putere. Un lider adevărat știe să motiveze intrinsec oamenii, să le păstreze interesul pentru ceea ce fac și pentru valorile pe care le promovează, recompensează asumarea responsabilității și inițiativa. Din acest punct de vedere, profesorul este un lider în fața elevilor săi, un lider ce promovează învățarea cu sens și pregătirea pentru viață și descurajează obediența nejustificată și pasivitatea, afirma Mihaela Vidican.

Un bun profesor este un om viu, care trăiește cu bucurie, care se lasă fascinat de lumea din jurul lui, care se bucură de relația lui cu oamenii, care învață și se joacă, este creativ și inventiv. Doar astfel el poate „ispiti” copilul pe calea avântării în necunoscutul domeniului a cărui ușă o deschide. Profesorul își dublează ispita cu capacitatea de a asigura care se naște din experiența lui profesională și de viață. Cu toate acestea, un profesor bun nu poate fi în permanență deasupra condiției umane fragile, nu poate demonstra permanent imparțialitate, consecvență, empatie, organizare. Există o eroare esențială aici: dacă ar fi astfel, ar trebui să-și renege umanitatea și, în consecință, nu ar mai putea educa. Un profesor nu poate să fie mereu un supererou, deși i se cere frecvent acest lucru. Este momentul ca atât profesorii, cât și părinții să își amintească mai des că profesorul e un om cu bune și rele, nu o entitate științifico-fantastică. Rolurile profesorului în școală sunt dependente de personalitatea acestuia

caracterizată de: cultura profesională, gândirea, atenția, memoria, empatia, spiritul de observație, aptitudinile organizatorice și tactul său pedagogic. I. Bontaș arată că acesta îndeplinește diverse roluri în activitatea sa:

- Expert al actului de învățare – predare;
- Agent motivator (declanșează și întreține interesul elevilor, curiozitatea și dorința lor de a învăța);
- Lider al grupului de elevi;
- Consilier (observator sensibil al comportamentelor elevului);
- Model prin acțiuni, comportament și personalitate;
- Profesionist reflexiv (înțelege și reflectează asupra întâmplărilor inedite din clasă, studiază și analizează fenomenele cu care se confruntă)
- Manager (supraveghează activitatea din clasă, asigură consensul cu ceilalți profesori, cu părinții și cu alți factori implicați în educație).

BIBLIOGRAFIE:

1. Băban, Adriana, Consiliere educațională, Imprimeria Ardealul, Cluj-Napoca, 2001..
2. Ciot, Melania-Gabriela, Managementul educației, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2012.
3. Cury, August, Părinți străluciți, profesori fascinanți. Cum să formăm tineri fericiți și inteligenți, Editura For You, București, 2005.
4. Enăchescu, Constantin, Tratat de psihanaliză și psihoterapie, ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2007.
5. Pânișoară, Ion – Ovidiu, Ghidul profesorului, Editura Polirom, 2017.
6. Senge, Peter, Școli care învață. A cincea disciplină aplicată în educație, Editura Trei, București, 2016.
7. Vidican, Mihaela, Profesorul – lider cu influență la clasă, pe www.pentrutineri.ro/resources, (24. 03. 2013).